

**T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
AVRUPA TOPLULUKLARI ARAŞTIRMA
VE UYGULAMA MERKEZİ
(ATAUM)**

**KAMUOYU VE TÜRK DIŞ POLİTİKASI ANKETİ
OCAK 2010**

KAMUOYU VE TÜRK DIŞ POLİTİKASI ANKETİ
OCAK 2010

© Yayın Hakları Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları
Araştırma ve Uygulama Merkezi'ne (ATAUM) aittir.
Referans gösterilerek alıntı yapılabilir.

Ankara 2010

Yayıncı izni olmadan, kısmen de olsa fotokopi, film vb. elektronik ve mekanik yöntemlerle çoğaltılamaz.

Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi

Anket Yönetim ve Değerlendirme Heyeti

Prof.Dr.Çağrı ERHAN
Dr.Hatice YAZGAN
Utku KIRLIDÖKME
Erhan AKDEMİR

ATAUM

Ankara Üniversitesi Cebeci Kampüsü
06590 Cebeci Ankara Türkiye
Telefon: 0(312) 362 07 62
Faks: 0(312) 320 50 61
e-mail: ataum@education.ankara.edu.tr
web: www.ataum.ankara.edu.tr

Basıma Hazırlık

ATAUM Bilgi İşlem Merkezi

Basım Yeri

ANKARA ÜNİVERSİTESİ BASİMEVİ

İncitaşı Sokak No: 10

06510 Beşevler / Ankara

Telefon:0(312) 213 66 55

Basım Tarihi: 26/02/2010

İÇİNDEKİLER	
TABLO VE GRAFİK DİZİNİ	4
BÖLÜM 1: GİRİŞ	7
1.1. SUNUŞ VE TEŞEKKÜR	7
1.2. ATAUM KAMUOYU VE TÜRK DIŞ POLİTİKASI ANKETİ	9
1.3. ANKET ÇALIŞMASININ ÖZETİ	9
1.4. ANKET ÇALIŞMASININ AMACI	9
1.5. ANKET ÇALIŞMASININ ÖNEMİ	10
1.6. MATERYAL VE YÖNTEM	10
1.7. ARAŞTIRMANIN SORUNSALLARI	10
BÖLÜM 2: GENEL BİLGİLER	11
2.1. KİŞİSEL BİLGİLER:	11
BÖLÜM 3: ANKET ÇALIŞMASI	19
3.1. ANKET SORULARI:	19
1-Hangisini öncelikle takip edersiniz?	19
2-Dış Politika haberlerini nereden takip ediyorsunuz?	20
3-Mevcut hükümetin dış politika uygulamalarını başarılı buluyor musunuz?	22
4-Sizce Türk dış politikası konusunda en doğru görüşleri kim dile getirmektedir?	25
5-Sizce son dönemde Türk dış politikasının öncelikli gündem maddesi aşağıdakilerden hangisidir?	27
6-Sizce Türkiye öncelikli olarak hangisidir?	29
7-Türkiye'nin size göre en öncelikli üç "düşman"ını sıralayınız	32
8-Türkiye'nin size göre en öncelikli üç "dostunu" sıralayınız	34
9-Türkiye'nin AB'ye üye olmasını istiyor musunuz?	36
10-Sizce Türkiye AB'ye ne zaman tam üye olabilir?	40
11-Sizce AB Türkiye'ye karşı güvenilir ve samimi davranıyor mu?	41
12-Türkiye AB ilişkilerinde sizce en büyük sorun nedir?	43
13-KKTC'yi Türkiye açısından nasıl nitelendirirsiniz?	44
14-Sizce Türkiye Güney Kıbrıs Rum Yönetimini tanımalı mı?	47
15-Sizce Türkiye ve Yunanistan arasında en önemli üç sorunu işaretleyiniz?	48
16-Sizce, TBMM Ermenistan sınır kapısının açılması ile ilgili protokolü onaylamalı mı?	50
17-Sizce Türkiye ile ABD arasındaki en önemli üç işbirliği alanı nedir?	52
18-Sizce Türkiye ile ABD arasındaki en önemli üç sorun nedir?	53
19-Sizce aşağıdakilerden hangisi Türkiye-ABD ilişkileri açısından ABD'yi en iyi tarif eder?	55
20-Sizce Türkiye Irak'ta bağımsız bir Kürt devletinin kurulmasına izin vermeli midir?	58
21-Arap – İsrail sorununda sizce Türkiye'nin rolü ne olmalı?	60
22-Sizce Türkiye İran ve ABD arasında arabulucu rolü oynamalı mıdır?	63
23-Sizce Türkiye'nin Afganistan'daki askeri varlığının geleceği ne olmalıdır?	66
24-Türkiye'nin deniz haydutları (korsanları) ile mücadele için Somali açıklarına savaş gemisi yollamasını nasıl karşılıyorsunuz?	69
25-Dış Politika konuları hakkında ne kadar bilgilisiniz?	72
KAYNAKÇA	75

TABLO VE GRAFİK DİZİNİ

Tablo 1: İllere Göre Anket Sayıları

Tablo 2: Anket Katılımcılarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo 3: Anket Katılımcılarının İl ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo 4: Anket Katılımcılarının Yaş Dağılımı

Tablo 5: Anket Katılımcılarının İl ve Yaş Dağılımı

Tablo 6: Anket Katılımcılarının Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 7: Anket Katılımcılarının İl ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 8: Anket Katılımcılarının Mesleklere Göre Dağılımı

Tablo 9: Anket Katılımcılarının İl ve Mesleklere Göre Dağılımı

Tablo 10: Anket Katılımcılarının Gelir Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 11: Anket Katılımcılarının İl ve Gelir Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 12: Haberlerin Öncelikli Takip Edilme Oranı

Tablo 13: Haberlerin Öncelikli Takip Edilme Oranının İllere Göre Değerlendirilmesi

Tablo 14: Dış Politika Haberlerinin Takip Edildiği Kaynaklar

Tablo 15: İllere Göre Dış Politika Haberlerinin Takip Edilmesi

Tablo 16: Mevcut Hükümetin Dış Politika Uygulamalarının Değerlendirilmesi

Tablo 17: Eğitim Durumuna Göre Mevcut Hükümetin Dış Politika Uygulamalarının Değerlendirilmesi

Tablo 18: İllere Göre Mevcut Hükümetin Dış Politika Uygulamalarının Değerlendirilmesi

Tablo 19: Mesleklere Göre Mevcut Hükümetin Dış Politika Uygulamalarının Değerlendirilmesi

Tablo 20: Gelir Durumuna Göre Mevcut Hükümetin Dış Politika Uygulamalarının Değerlendirilmesi

Tablo 21: Türk Dış Politikasında En Doğru Görüşleri Kim Dile Getirmektedir?

Tablo 22: Eğitim Durumuna Göre Türk Dış Politikasında En Doğru Görüşleri Kim Dile Getirmektedir?

Tablo 23: İllere Göre “Türk Dış Politikası Konusunda En Doğru Görüşleri Kim Dile Getirmektedir?”

Tablo 24: Türk Dış Politikası Öncelikli Gündem Maddesi Değerlendirilmesi

Tablo 25: Eğitim Durumuna Göre Türk Dış Politikasının Öncelikli Gündem Maddesinin Değerlendirilmesi

Tablo 26: İllere Göre Türk Dış Politikasının Öncelikli Gündem Maddesi

Tablo 27: Sizce Türkiye Öncelikli Olarak Hangisidir?

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Türkiye Öncelikli Olarak Hangisidir?

Tablo 29: Eğitim Durumuna Göre Türkiye Öncelikli Olarak Hangisidir?

Tablo 30: Yaş Dağılımına Göre Türkiye Öncelikli Olarak Hangisidir?

Tablo 31: İllere Göre Türkiye Öncelikli Olarak Hangisidir?

Tablo 32: Türkiye'nin Öncelikli Üç Düşmanı Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 33: İllere Göre Türkiye'nin Üç Düşmanının Değerlendirilmesi

Tablo 34: Türkiye'nin Öncelikli Üç Dostu Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 35: İllere Göre Türkiye'nin Öncelikli Üç Dostu Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 36: Türkiye'nin AB'ye Üye Olmasını İstiyor musunuz?

Tablo 37: İllere Göre Türkiye'nin AB Üyeliği Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 38: Cinsiyete Göre Türkiye'nin AB Üyeliği

Tablo 39: Yaş Dağılımına Göre Türkiye'nin AB Üyeliği

Tablo 40: Eğitim Düzeyine Göre Türkiye'nin AB Üyeliği

Tablo 41: Meslek Dağılımına Göre Türkiye'nin AB Üyeliği

Tablo 42: “Sizce Türkiye AB'ye Ne Zaman Tam Üye Olabilir ?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 43: İllere Göre Türkiye AB'ye Ne Zaman Tam Üye Olabilir?

Tablo 44: “Sizce AB Türkiye'ye Güvenilir ve Samimi Davranıyor mu?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 45: İllere Göre “AB Türkiye'ye Karşı Güvenilir ve Samimi Davranıyor mu?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 46: “Türkiye –AB İlişkilerinde En Büyük Sorun Nedir?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 47: İllere Göre “Türkiye AB İlişkilerinde En Büyük Sorun Nedir?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 48: KKTC'yi Türkiye Açısından Nasıl Nitelendirirsiniz?

Tablo 49: İllere göre “KKTC'yi Türkiye Açısından Nasıl Nitelendirirsiniz?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 50: Sizce Türkiye Güney Kıbrıs Rum Yönetimini Tanımalı mı?

Tablo 51: İllere Göre “Türkiye Güney Kıbrıs Rum Yönetimini Tanımalı mı?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 52: Sizce Türkiye ve Yunanistan Arasında En Önemli Üç Sorun Nedir?

Tablo 53: İllere göre “Türkiye ve Yunanistan Arasında En Önemli Üç Sorun Nedir?”

Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 54: Sizce, “TBMM Ermenistan Sınır Kapısının Açılması İle İlgili Protokolü Onaylamalı mı?”

Tablo 55: İllere göre “TBMM Ermenistan Sınır Kapısının Açılması İle İlgili Protokolü Onaylamalı mı?”

Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 56: Türkiye ile ABD Arasındaki En Önemli Üç İşbirliği Alanı

Tablo 57: İllere göre “Türkiye ile ABD Arasındaki En Önemli Üç İşbirliği Alanı Nedir?”

Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 58: Türkiye İle ABD Arasındaki En Önemli Üç Sorun

Tablo 59: İllere göre “Türkiye ile ABD Arasındaki En Önemli Üç Sorun Nedir?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 60: Sizce Aşağıdakilerden Hangisi Türkiye-ABD İlişkileri Açısından ABD’yi En İyi Tarif Eder?

Tablo 61: İllere Göre “Aşağıdakilerden Hangisi Türkiye-ABD İlişkileri Açısından ABD’yi En İyi Tarif Eder?”

Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 62: Eğitim Durumuna Göre “Aşağıdakilerden Hangisi Türkiye-ABD İlişkileri Açısından ABD’yi En İyi

Tarif Eder?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 63: Yaş Dağılımına Göre “Aşağıdakilerden Hangisi Türkiye- ABD İlişkileri Açısından ABD’yi En İyi

Tarif Eder?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 64: Türkiye Irak’ta Bağımsız Bir Kürt Devletinin Kurulmasına İzin vermeli midir?

Tablo 65: İllere göre “Türkiye Irak’ta Bağımsız Bir Kürt Devletinin Kurulmasına İzin vermeli midir?”

Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 66: Eğitim Durumuna Göre “Türkiye Irak’ta Bağımsız Bir Kürt Devletinin Kurulmasına

İzin vermeli midir?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 67: Yaş Dağılımına Göre “Türkiye Irak’ta Bağımsız Bir Kürt Devletinin Kurulmasına

İzin Vermeli midir?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 68: Arap – İsrail Sorununda Türkiye’nin Rolü Ne Olmalıdır?

Tablo 69: İllere Göre “Arap – İsrail Sorununda Türkiye’nin Rolü Ne Olmalıdır?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 70: Eğitim Durumuna Göre “Arap – İsrail Sorununda Türkiye’nin Rolü Ne Olmalıdır?”

Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 71: Yaş Dağılımına Göre “Arap – İsrail Sorununda Türkiye’nin Rolü Ne Olmalıdır?”

Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 72: Türkiye İran ve ABD Arasında Arabulucu Rolü Oynamalı mıdır?

Tablo 73: İllere Göre “Türkiye İran ve ABD Arasında Arabulucu Rolü Oynamalı mıdır?”

Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 74: Eğitim Durumuna Göre “Türkiye İran Ve ABD Arasında Arabulucu Rolü Oynamalı mıdır?”

Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 75: Yaş Dağılımına Göre “Türkiye İran Ve ABD Arasında Arabulucu Rolü Oynamalı mıdır?”

Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 76: Türkiye’nin Afganistan’daki Askeri Varlığının Geleceği Ne Olmalıdır?

Tablo 77: İllere Göre “Türkiye’nin Afganistan’daki Askeri Varlığının Geleceği Ne Olmalıdır?”

Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 78: Eğitim Durumuna Göre “Türkiye’nin Afganistan’daki Askeri Varlığının Geleceği Ne Olmalıdır?”

Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 79: Yaş Dağılımına Göre “Türkiye’nin Afganistan’daki Askeri Varlığının Geleceği Ne Olmalıdır?”

Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 80: Türkiye’nin Deniz Haydutları (Korsanları) İle Mücadele İçin Somali Açıklarına Savaş Gemisi Yollamasını Nasıl Karşılıyorsunuz?

Tablo 81: İllere Göre “Türkiye’nin Deniz Haydutları (Korsanları) İle Mücadele İçin Somali Açıklarına Savaş Gemisi Yollamasını Nasıl Karşılıyorsunuz? Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 82: Eğitim Durumuna Göre “Türkiye’nin Deniz Haydutları (Korsanları) İle Mücadele İçin Somali Açıklarına Savaş Gemisi Yollamasını Nasıl Karşılıyorsunuz?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 83: Yaş Dağılımına Göre “Türkiye’nin Deniz Haydutları (Korsanları) İle Mücadele İçin Somali Açıklarına

Savaş Gemisi Yollamasını Nasıl Karşılıyorsunuz?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 84: Dış Politika Konuları Hakkında Ne Kadar Bilgisisiniz?

Tablo 85: İllere Göre “Dış Politika Konuları Hakkında Ne Kadar Bilgisisiniz?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 86: Eğitim Durumuna Göre “Dış Politika Konuları Hakkında Ne Kadar Bilgisisiniz?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Tablo 87: Yaş Dağılımına Göre “Dış Politika Konuları Hakkında Ne Kadar Bilgisisiniz?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Grafik 1: İllere Göre Anket Sayıları

Grafik 2: Anket Katılımcılarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Grafik 3: Anket Katılımcılarının Yaş Dağılımı

Grafik 4: Anket Katılımcılarının Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Grafik 5: Anket Katılımcılarının Mesleklere Göre Dağılımı

Grafik 6: Anket Katılımcılarının Gelir Durumuna Göre Dağılımı

Grafik 7: Haberlerin Öncelikli Takip Edilme Oranı

Grafik 8: Dış Politika Haberlerinin Takip Edildiği Kaynaklar

Grafik 9: Mevcut Hükümetin Dış Politika Uygulamalarının Değerlendirilmesi

Grafik 10: Türk Dış Politikasında En Doğru Görüşleri Kim Dile Getirmektedir?

Grafik 11: Türk Dış Politikası Öncelikli Gündem Maddesi Değerlendirilmesi

Grafik 12: Sizce Türkiye Öncelikli Olarak Hangisidir?

Grafik 13: Türkiye'nin Öncelikli Üç Düşmanı Sorusunun Değerlendirilmesi

Grafik 14: Türkiye'nin Öncelikli Üç Dostu Sorusunun Değerlendirilmesi

Grafik 15: Türkiye'nin AB'ye Üye Olmasını İstiyor musunuz?

Grafik 16: “Sizce Türkiye AB'ye Ne Zaman Tam Üye Olabilir?” Sorusunun Değerlendirmesi

Grafik 17: “AB Türkiye'ye Güvenilir ve Samimi Davranıyor mu?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Grafik 18: “Türkiye –AB İlişkilerinde En Büyük Sorun Nedir?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Grafik 19: KKTC'yi Türkiye Açısından Nasıl Nitelendirirsiniz?

Grafik 20: Sizce Türkiye Güney Kıbrıs Rum Yönetimini Tanımalı mı?

Grafik 21: Sizce Türkiye ve Yunanistan Arasında En Önemli Üç Sorun Nedir?

Grafik 22: TBMM Ermenistan Sınır Kapısının Açılması ile İlgili Protokolü Onaylamalı mı?

Grafik 23: Türkiye ile ABD Arasındaki En Önemli Üç İşbirliği Alanı

Grafik 24: Türkiye ile ABD Arasındaki En Önemli Üç Sorun

Grafik 25: Aşağıdakilerden Hangisi Türkiye-ABD İlişkileri Açısından ABD'yi En İyi Tarif Eder?

Grafik 26: Türkiye Irak'ta Bağımsız Bir Kürt Devletinin Kurulmasına İzin Vermeli midir?

Grafik 27: Arap – İsrail Sorununda Türkiye'nin Rolü Ne Olmalıdır?

Grafik 28: Türkiye İran ve ABD Arasında Arabulucu Rolü Oynamalı mıdır?

Grafik 29: Türkiye'nin Afganistan'daki Askeri Varlığının Geleceği Ne Olmalıdır?

Grafik 30: Türkiye'nin Deniz Haydutları (Korsanları) İle Mücadele İçin Somali Açıklarına Savaş Gemisi Yollamasını Nasıl Karşılıyorsunuz?

Grafik 31: Dış Politika Konuları Hakkında Ne Kadar Bilgisisiniz?

BÖLÜM 1: GİRİŞ

1.1. SUNUŞ VE TEŞEKKÜR

Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu İkinci Büyükelçiler Konferansının değerlendirme toplantısında dünyanın yeni bir düzene ihtiyacı olduğundan bahsederek şu soruları soruyordu: “Ne olmalıdır bu yeni düzenin ilkeleri ve Türkiye bu ilkelerde nasıl bir rol oynayabilir?” Davutoğlu’nun ilk soruya verdiği yanıt şu şekildeydi: “Birincisi bu yeni düzen ‘içselleştirici’ bir düzen olmak zorundadır, dışlayıcı değil. Hiçbir ülkeyi, hiçbir kıtayı, hiçbir milleti, rengi dışlamamalıdır. İçselleştirici kimliklere dayanmalıdır. Doğu ve Batı denklemine, Kuzey ve Güney denklemine dayanmamalıdır. Aksine bu kimliklerin, bu denklemlerin hepsini bünyesinde barındırmalıdır. Ancak o zaman evrensel iddialı bir düzen kurulabilir. İçselleştirici bir düzenin şartı bütünleştirici bir kimlik kurabilmektir”. Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu’nun ikinci soruya verdiği yanıt ise şu şekildeydi: “Biz burada hepsini temsil ediyoruz. Çünkü sahip olduğumuz zenginlik bizi Doğu’nun bütün kültürleriyle buluşturuyor, o kültürlerin hepsinden birşeyler almış, ama aynı zamanda siyasi kültür anlamında Batı’nın da merkezinde bulunuyoruz. Avrupa Birliği üyeliği, Asya’daki irtibatlarımız, Ortadoğu’daki bağlarımız bu anlamda birbirine zıt değil, tam bir bütünlük oluşturuyor. Onun için bunları ne kadar içselleştirebilirsek, etkinleştirebilirsek Türkiye için de evrensel düzen arayışında o kadar etkin bir rol söz konusu olacak. Türkiye birçok bölgede ve havzada yer alan ender ülkelerden biridir. Küresel düzenin kurulmasında rol oynayabilecek ve etkin olabilecek durumdadır. Artık Türkiye için “Hattı diplomasi yok, sathı diplomasi var”. O sath da bütün dünyadır.”¹ Aslında Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu’nun yaptığı bu konuşma, kendisinin akademik kariyeri döneminde geliştirdiği felsefi düşünceleri ve vizyonu ve şimdi de buna dayanarak belirlediği yeni dış politika hedeflerini ve yönelimini yansıtmaktadır.

Mevcut siyasi iradenin 2002 yılında iktidar olması ile birlikte Türk dış politikasında verilen mesajlar da aslında yukarıda ifade edilen ve kökü “stratejik derinlik” anlayışına dayalı vizyon çerçevesinde verilmeye başlanmıştır.² Bu bağlamda da Türkiye’nin son dönem dış politikası mevcut siyasi irade tarafından proaktif ve çok boyutlu dış politika olarak adlandırılmaktadır.

Bu politika kapsamında mevcut siyasi irade Türk dış politikasında son dönemde, gerek Türk dış politikasını geleneği çerçevesinde gerekse de bu geleneğin dışında kendine komşu ve yakın bölgelerle olan siyasi, kültürel ve ekonomik ilişkilerini artırmayı hedeflediğini iddia etmektedir³. Türkiye’nin Suriye, Ermenistan ya da Rusya açılımları ise bu noktada dikkat çekmektedir. Bu bakımdan da Türk diplomasisinin bir geçiş süreci yaşadığından bahsetmek mümkündür. Geçiş süreci yaşayan Türk diplomasisinde yaşanan bu son gelişmeler ise gerek küresel aktörler gerek ülke kamuoyu tarafından yakından takip edilmektedir. Hatta ülke kamuoyunda, ciddi tartışmalara ve fikir ayrılıklarına neden olmaktadır. İşte elinizdeki bu çalışma kamuoyunun son dönem dış politika gelişmelerini nasıl algıladığını ölçmek için hazırlanmıştır.

Anket çalışması 31 Ekim – 31 Aralık 2009 tarihleri arasında eş zamanlı olarak Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Nevşehir, Diyarbakır, Artvin, Erzurum ve Konya illerinde yüz yüze mülakat teknikleri kullanılarak gerçekleştirilmiş ve toplam 1032 kişi ile görüşülmüştür. Saha çalışması ve anket analizleri Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi (ATAUM) tarafından gerçekleştirilmiştir. Anket soruları, başında ATAUM Müdürü Prof. Dr. Çağrı Erhan’ın bulunduğu ve Dr. Hatice Yazgan, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi Utku Kırıldökme ve ATAUM AB Uzmanı ve Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi Erhan Akdemir’den oluşan grup tarafından hazırlanmıştır.

¹ Konuşmanın tam metni için bkz . http://www.mfa.gov.tr/sayin-bakanimizin-ikinci-buyukelciler-konferansi-degerlendirme-toplantisi-vesilesiyle-mardin-artuklu-universitesi_nde-yaptigi-ko.tr.mfa (10 Ocak 2010).

² Ahmet Davutoğlu, *Stratejik Derinlik:Türkiye'nin Uluslararası Konumu*, İstanbul: Küre Yayınları, 2001.

³ Özellikle Türk dış politikasının geleneğinin dışında Ahmed Davutoğlu *Stratejik Derinlik* (2001) adlı kitabında, Türkiye’nin NATO ve ABD için ileri harekât üssü olma konumundan vazgeçerek, önemli bir bağımsız ülke olmak zorunda olduğunu ortaya koymaktadır.

Türkiye'nin yakın zamana kadar başta komşularıyla olmak üzere yakın coğrafi bölgesiyle sıkıntılı ilişkiler içerisinde olduğu bilinen bir gerçektir. Günümüzde ise Türk dış politikası hem komşularıyla hem de yakın coğrafi bölgesiyle arasında yoğun siyasi, ekonomik ve kültürel ilişkiler kurmuş durumdadır. 31 Ekim – 31 Aralık 2009 tarihleri arasında 9 ilde toplam 1032 kişi ile eş zamanlı olarak gerçekleştirilen bu çalışma da bu ilişkilerin kamuoyu tarafından ne şekilde algılandığını dikkat çekici sonuçlarla sunmaktadır.

“Dost” ve “Düşman” tanımlamalarından, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyelik müzakere sürecine, Ermenistan ile sınır kapısının açılmasından, deniz haydutlarıyla mücadele için Somali açıklarına savaş gemisi yollanmasına, Türkiye – Amerika Birleşik Devletleri ilişkilerinden, Kuzey Irak'ta bir Kürt devletinin kurulmasına kadar toplam 25 soru katılımcılar tarafından cevaplandırılmıştır.

Bununla birlikte anketin analiz kısmında sorulara ilişkin farklı dağılımlar da ayrı ayrı incelenmiştir. Buna göre sorulara verilen cevaplar, cinsiyet, il, cinsiyet ve il, yaş dağılımı, yaş dağılımı ve il, eğitim durumu, eğitim durumu ve il, meslek, il ve meslek, gelir durumu, il ve gelir durumuna göre de çalışma içerisinde sunulmuştur. Ankete katılanların yarıya yakın bir kısmı (%49) 18–25 yaş arasındadır. Katılımcıların %75'i 18–33 yaş arasındadır. Ankete katılanların %65'i üniversite düzeyindedir. Lisansüstü eğitim düzeyindeki katılımcılarla birlikte % 81,4 oranında lisans ve lisansüstü eğitim düzeyinde bir katılımcı profili ortaya çıkmaktadır. Anket sonuçlarının bu veriler göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi daha sağlıklı olacaktır.

Anket sonuçlarına bakıldığında Türk halkı Arap – İsrail sorusunda Türkiye'nin “aktif arabuluculuk” rolü üstlenmesini (% 42,2) istemektedir. Ankette dikkat çeken bir diğer sonuç ise Türkiye'nin İran ve ABD arasında arabuluculuk rolüne ilişkindir. Bu noktada “evet” ve “hayır” diyen katılımcıların oranı % 43,4'lük oranlarla birbirine eşittir

Elinizdeki araştırmanın da ortaya koyduğu gibi, Türk halkı Türkiye'nin de kazanımlar elde ettiğini algıladığı durumlarda kökleşmiş sorunlarının çözümünden yana görünmektedir. Örneğin, TBMM'nin Ermenistan sınır kapısının açılması ile ilgili protokolü onaylamasına, Ermenistan'ın da Azerbaycan topraklardan çekilmesi ve Ermenistan'ın soykırım iddialarından vazgeçmesi şartıyla yüksek oranda olumlu (% 69,7) yaklaşmaktadır. Bu açıdan bir diğer gösterge ise, Türkiye'nin Güney Kıbrıs Rum Kesimi'nin tanıyıp tanımamasına ilişkindir. Katılımcılar bu noktada da Kıbrıs sorunun çözümü ve AB üyeliği karşılığında Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin tanınması konusunda olumlu (% 55,3) bir görüş belirtmiştir.

Diğer yandan ise katılımcıların Irak'ta bağımsız bir Kürt devletinin kurulmasına ise % 69,1'lik bir oranla karşı çıktığı görülmektedir.

Yukarıda da kısaca ifade edildiği gibi araştırma, sonuçları itibarıyla hem şaşırtıcı, hem de bekleneni teyit edici niteliktedir. Fakat özellikle şu dört noktanın altının da hemen çizilmesi gerekmektedir:

Bunlardan ilki, ankete katılanların % 52,4'lük oranı öncelikli olarak iç politika haberlerini takip ettiklerini belirtmişlerdir. Dış politika haberlerini öncelikli olarak takip edenlerin oranı % 19,8, ekonomi haberlerini takip edenlerin oranı ise % 14,1'dir. Bu çerçevede katılımcıların iç politika haberlerini dış politika ve ekonomi haberlerine kıyasla açık farkla daha fazla takip ettikleri görülmektedir.

İkincisi, katılımcıların % 23,7'si ilk sırada üniversite öğretim üyelerinin, ardından% 22,1'i hükümetin Türk dış politikası konusunda en doğru görüşleri dile getirdiğini belirtmiştir.

Üçüncüsü, katılımcıların % 28,9'u Türkiye'nin Avrupa ülkesi, % 22,6'sı Türk Cumhuriyetlerinden biri, % 15,5'i İslam ülkesi, % 11,4'ü Orta Doğu ülkesi, % 8,7'si Akdeniz ülkesi, % 8,6'sı ise Asya ülkesi olarak algıladıklarıdır.

Dördüncüsü, ankete katılanların % 55,3'ü Türkiye'nin AB'ye üye olmasını istemektedir. % 25,2'lik kesim ise genel olarak "hayır" demektedir. Anket geneline göre, her ne kadar %55,3'lük kesim Türkiye'nin AB üyeliğini destekliyor olsa da, katılımcılar tam üyeliğin "hiçbir zaman" (% 32,8) gerçekleşmeyeceği yönünde görüş belirtmişlerdir.

Her çalışmada olduğu gibi bu araştırmada da pek çok insanın emeği bulunmaktadır. Anket çalışmasının başından sonuna dek emeği geçen herkese özellikle örneklem içinde yer alan anket uygulamasına gönüllü katılan Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Nevşehir, Diyarbakır, Artvin, Erzurum ve Konya halkına, anketlerin uygulanmasına aktif katkıları bulunan Songül Yoltay, Yrd. Doç. Dr. Hakan Samur, Ela Gökalp Aras, Gözde Tezkoşar, Erdem Özlük, Beyza Büyüktermiyeci, Elif Demircan, Şule Şahin, Öykü Erinc Kurban, Nilgün Canpolat, Ozan Arslan, Cem Kayacan ve Elif Bali'ye katkılarından dolayı teşekkür ediyoruz. SETAR Araştırma Şirketi Başkanı Ömer Fatih Yılmaz'a araştırmanın gerçekleştirilmesi için şirketinin imkânlarını, yardımını ve desteğini bize sunduğu için teşekkür ederiz. Ayrıca Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Proje Ofisi'ne sağladıkları maddi destekler için teşekkür ederiz.

1.2. ATAUM KAMUOYU VE TÜRK DIŞ POLİTİKASI ANKETİ

Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi (ATAUM)'un gerçekleştirdiği "KAMUOYU VE TÜRK DIŞ POLİTİKASI ANKETİ" tamamlanmıştır. 1032 kişi üzerinde örnekleme yöntemiyle yapılan ankette çarpıcı sonuçlara ulaşılmıştır.

Ankete Katılan Kişi Sayısı: 1032

Anketin Yapıldığı Şehirler: Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Nevşehir, Diyarbakır, Artvin, Erzurum ve Konya

Anket Hakkında Daha Fazla Detay Bilgi İçin: 0312 362 07 62 / 2605

Anket Yönetim Heyeti: Prof. Dr. Çağrı ERHAN, Dr. Hatice YAZGAN, Utku KIRLIDÖKME, Erhan AKDEMİR

Anket Değerlendirme Heyeti: Prof. Dr. Çağrı ERHAN, Dr. Hatice YAZGAN, Utku KIRLIDÖKME, Erhan AKDEMİR

1.3. ANKET ÇALIŞMASININ ÖZETİ

"Kamuoyu ve Türk Dış Politikası" başlıklı anket çalışması, halkın Türk dış politikası konusundaki tutum, davranış ve bilgi düzeylerini; nedenleriyle birlikte kavramayı konu almaktadır. Betimleyici bir çalışma türünü benimseyen projede, alan taraması yöntemi kullanılmış ve veriler niceliksel tekniklerle derlenmiştir. Bu projede örnekleme çerçevesi, Ankara, İstanbul, Adana, Erzurum, Artvin, Nevşehir, Diyarbakır, Konya ve İzmir illerini kapsamaktadır. Sistematik örnekleme tekniği ile bir kent için bir seferde örnekleme seçilerek; 1032 örneklemeyle yüz yüze görüşme yoluyla kapalı uçlu sorulardan oluşan anket uygulanmıştır.

1.4. ANKET ÇALIŞMASININ AMACI

Anket çalışması, Kamuoyu ve Türk Dış Politikası arasındaki ilişkiyi ortaya koyarak halkın Türkiye'nin dış politikasına yönelik tutum ve davranışlarını kavramayı ve Avrupa Birliğine bakış, Türk-Amerikan ilişkileri, Kıbrıs, Ermenistan ve günümüzde öne çıkan diğer güncel gelişmeler hakkında eğilimleri saptamayı hedeflemiştir. Bu çerçevede bu konularda halkın görüşleri yansıtılarak kapsamlı çözümlerinin sonuçlarının ulusal ve uluslararası akademik literatüre taşınması da sağlanacaktır.

1.5. ANKET ÇALIŞMASININ ÖNEMİ

Kamuoyu ve Türk Dış Politikası arasındaki ilişkinin analiz edildiği bu anket çalışması neticesinde halkın özellikle Avrupa Birliği, Türk-Amerikan ilişkileri, Kıbrıs sorunu, Ermenistan konusunda yaşanan son gelişmeler ve gündemdeki diğer uluslararası sorunlar hakkındaki görüşleri araştırılmıştır. Bu anket çalışması, Türk Dış Politikası alanındaki çalışmaları uluslararası standartlara ulaştıracak olması bakımından önem taşımaktadır.

1.6. MATERYAL VE YÖNTEM

Anket çalışmasında alan taraması yöntemi kullanılmış ve bu yöntem gereği, veriler, tamamına yakını kapalı uçlu sorular yoluyla yüz yüze görüşme yapılmak suretiyle derlenmiştir. Niceliksel bir veri tabanının oluşturulması hedeflenen bu araştırmada toplanan veriler SPSS software programı kullanılarak istatistiksel çözümlenmeye tabi tutulmuştur. Araştırmanın örnekleme çerçevesini Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Nevşehir, Diyarbakır, Artvin, Erzurum ve Konya illerindeki tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilecek halk oluşturmuştur. İl bazında değişen anket sayısına göre örnekleme seçilerek, toplam 1032 örnekleme uygulanmıştır.

1.7. ARAŞTIRMANIN SORUNSALLARI

Anket formu, bu çalışmada esas alınan şu temel sorunsallar ışığında hazırlanmıştır.

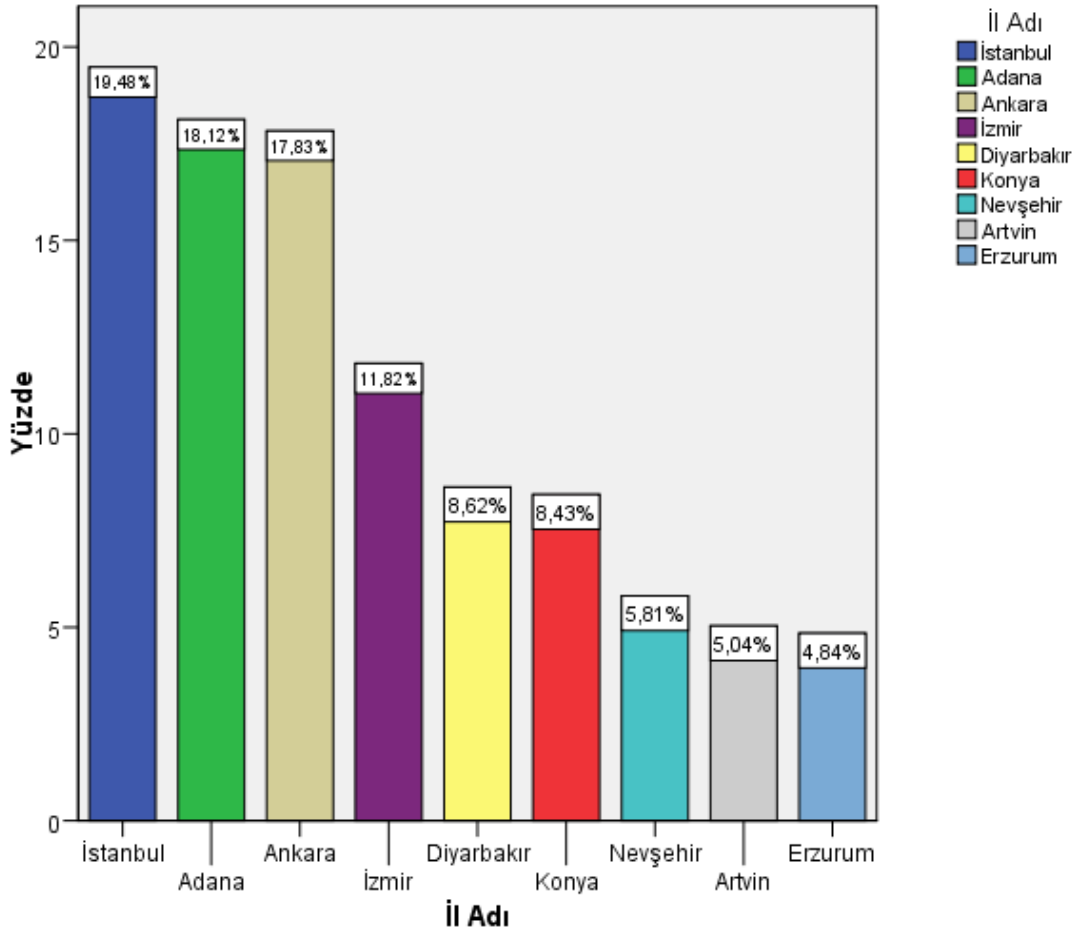
1. Anket uygulanacak kişilerin demografik özellikleri (anketler il bazında farklı meslek gruplarından, farklı eğitim düzeylerinden, farklı yaş gruplarından, farklı cinsiyetlerden kişilere uygulanmıştır).
2. Anket uygulanan kişilerin eğitim düzeyleri ve mesleki formasyonları
3. Anket uygulanacak kişilerin görüşleri,
 - a. Dış politika konusundaki bilgilenme kanalları.
 - b. Avrupa Birliğine bakış
 - c. ABD-Türkiye ilişkileri
 - d. Kıbrıs sorunu
 - e. Gündemdeki uluslararası sorunlar ve Türkiye üzerindeki etkileri

BÖLÜM 2: GENEL BİLGİLER

2.1. KİŞİSEL BİLGİLER:

Tablo 1: İllere Göre Anket Sayıları

	Frekans	Yüzde
İstanbul	201	19,5
Adana	187	18,1
Ankara	184	17,8
İzmir	122	11,8
Diyarbakır	89	8,6
Konya	87	8,4
Nevşehir	60	5,8
Artvin	52	5,0
Erzurum	50	4,8
Toplam	1032	100,0

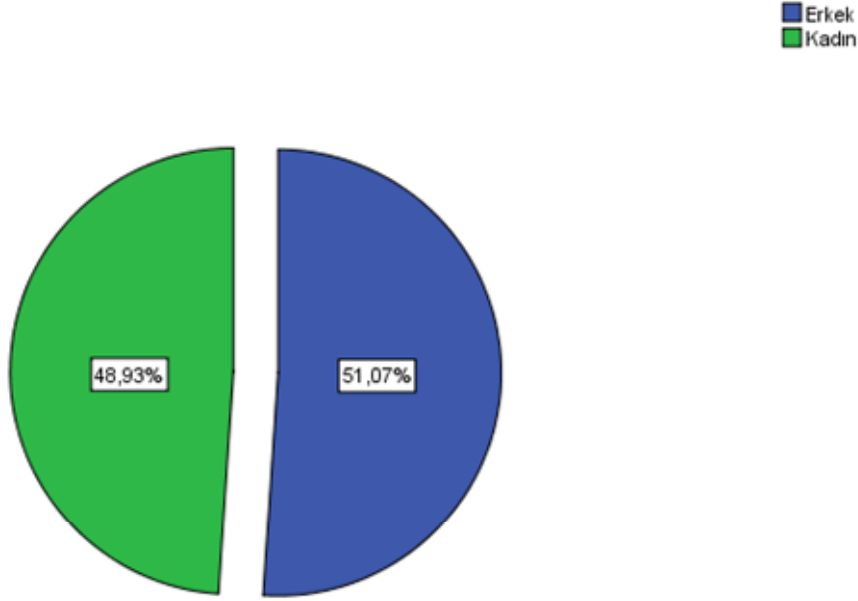
Grafik 1: İllere Göre Anket Sayıları

Toplam 9 ilde gerçekleştirilen 1032 adet anketin %19,5'u İstanbul'da, %18,1'i Adana'da, %17,8'i Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Üç büyük ilde (Ankara, İstanbul ve İzmir) gerçekleştirilen toplam anket sayısı 507 olup, toplam anket sayısının yaklaşık yarısını oluşturmaktadır.

Tablo 2: Anket Katılımcılarının Cinsiyete Göre Dağılımı

	Frekans	Yüzde
Erkek	527	51,1
Kadın	505	48,9
Toplam	1032	100,0

Cinsiyet

Grafik 2: Anket Katılımcılarının Cinsiyete Göre Dağılımı

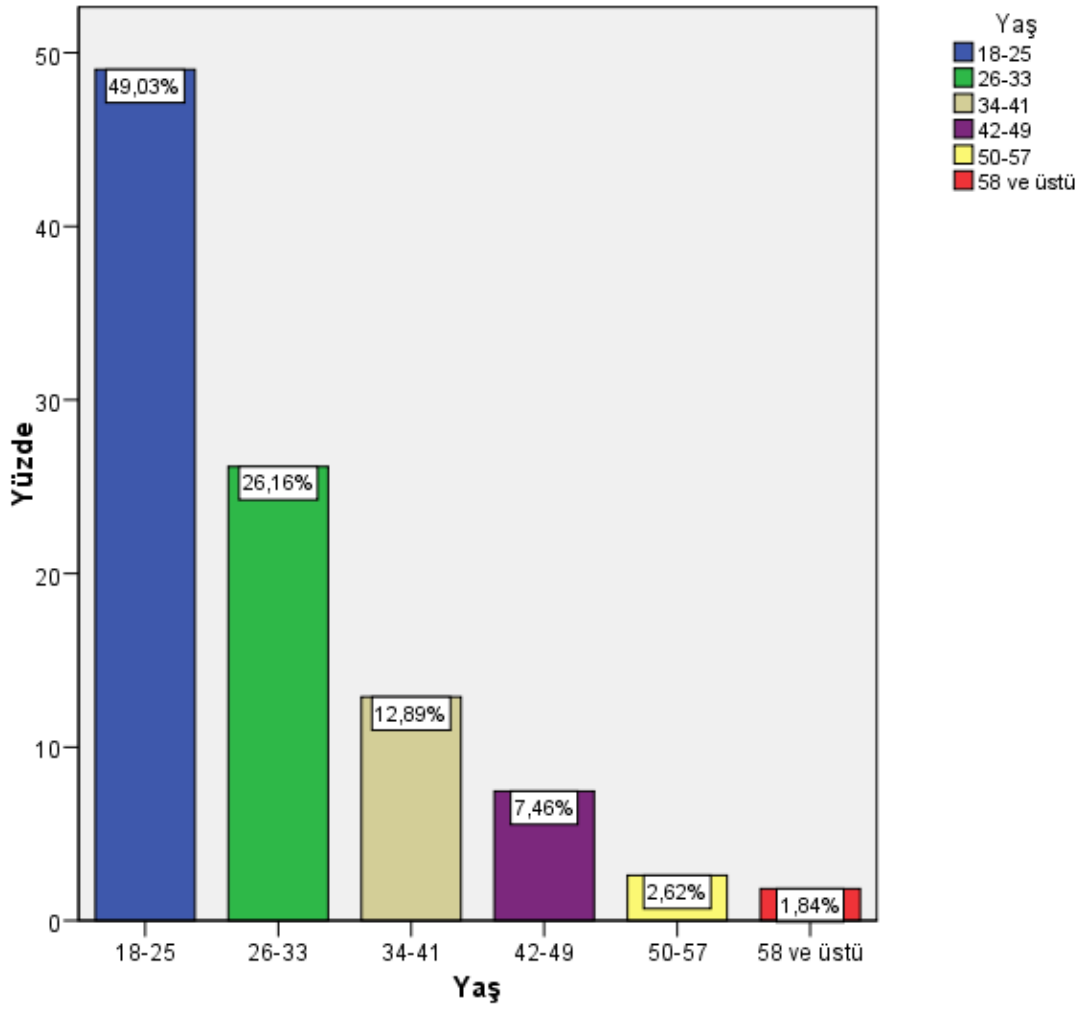
Ankete katılanların % 48,9'u kadın, %51,1'i erkektir ve anket katılımcıları dengeli bir dağılım göstermektedir.

Tablo 3: Anket Katılımcılarının İl ve Cinsiyete Göre Dağılımı

İl Adı	Cinsiyet		Toplam
	Erkek	Kadın	
Ankara	46,2%	53,8%	100,0%
İstanbul	51,7%	48,3%	100,0%
İzmir	54,1%	45,9%	100,0%
Konya	48,3%	51,7%	100,0%
Adana	54,5%	45,5%	100,0%
Diyarbakır	49,4%	50,6%	100,0%
Nevşehir	43,3%	56,7%	100,0%
Artvin	63,5%	36,5%	100,0%
Erzurum	50,0%	50,0%	100,0%
Toplam	51,1%	48,9%	100,0%

Tablo 4: Anket Katılımcılarının Yaş Dağılımı

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
18–25	506	49,0	49,0
26–33	270	26,2	75,2
34–41	133	12,9	88,1
42–49	77	7,5	95,5
50–57	27	2,6	98,2
58 ve üstü	19	1,8	100,0
Toplam	1032	100,0	

Grafik 3: Anket Katılımcılarının Yaş Dağılımı

Ankete katılanların yarıya yakın bir kısmı (%49) 18–25 yaş arasındadır. Katılımcıların %75'i 18–33 yaş arasındadır.

Tablo 5: Anket Katılımcılarının İl ve Yaş Dağılımı

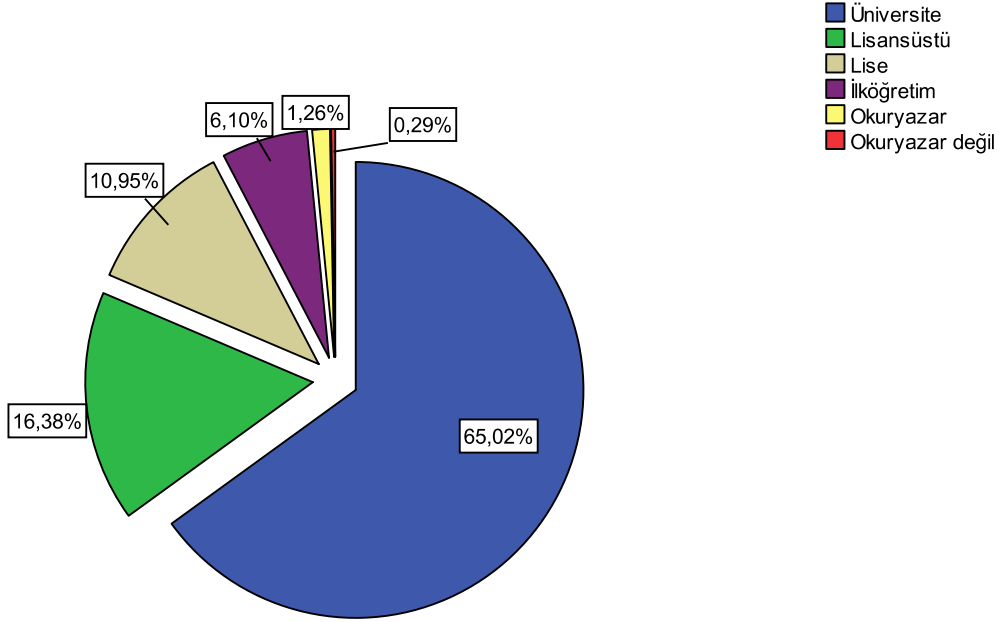
İl Adı	Yaş						Toplam
	18–25	26–33	34–41	42–49	50–57	58 ve üstü	
Ankara	6,5%	56,0%	23,4%	10,9%	2,2%	1,1%	100,0%
İstanbul	29,4%	32,3%	17,9%	12,9%	3,5%	4,0%	100,0%
İzmir	66,4%	18,9%	8,2%	,8%	2,5%	3,3%	100,0%
Konya	93,1%	5,7%	1,1%				100,0%
Adana	75,4%	16,6%	2,7%	4,8%	,5%		100,0%
Diyarbakır	43,8%	19,1%	16,9%	12,4%	4,5%	3,4%	100,0%
Nevşehir	75,0%	16,7%	5,0%	3,3%			100,0%
Artvin	53,8%	13,5%	21,2%	5,8%	5,8%		100,0%
Erzurum	40,0%	18,0%	18,0%	10,0%	10,0%	4,0%	100,0%
Toplam	49,0%	26,2%	12,9%	7,5%	2,6%	1,8%	100,0%

Ankara ve İstanbul dışındaki illerde anket katılımcılarının yaş aralığı 18–25 arasında yoğunlaşmaktadır. Ankara ve İstanbul illerinde 26–33 yaş arası katılımcıların oranı daha fazladır.

Tablo 6: Anket Katılımcılarının Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Üniversite	671	65,0	65,0
Lisansüstü	169	16,4	81,4
Lise	113	10,9	92,3
İlköğretim	63	6,1	98,4
Okuryazar	13	1,3	99,7
Okuryazar değil	3	,3	100,0
Toplam	1032	100,0	

Eğitim Durumu

Grafik 4: Anket Katılımcılarının Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Ankete katılanların %65'i üniversite düzeyindedir. Lisansüstü eğitim düzeyindeki katılımcılarla birlikte % 81,4 oranında lisans ve lisansüstü eğitim düzeyinde bir katılımcı profili ortaya çıkmaktadır.

Tablo 7: Anket Katılımcılarının İl ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

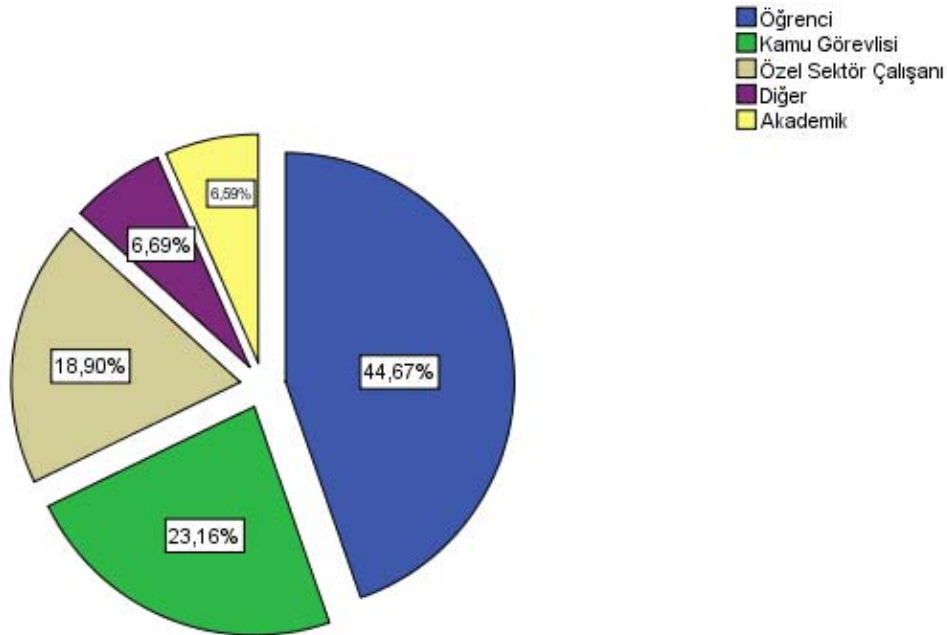
İl Adı	Eğitim Durumu						Toplam
	Okuryazar değil	Okuryazar	İlköğretim	Lise	Üniversite	Lisansüstü	
Ankara	,5%		1,1%	5,4%	52,7%	40,2%	100,0%
İstanbul		3,5%	16,9%	16,4%	40,3%	22,9%	100,0%
İzmir		,8%	1,6%	7,4%	81,1%	9,0%	100,0%
Konya			1,1%	4,6%	88,5%	5,7%	100,0%
Adana		1,1%	2,7%	6,4%	84,0%	5,9%	100,0%
Diyarbakır	2,2%	1,1%	13,5%	28,1%	52,8%	2,2%	100,0%
Nevşehir				10,0%	76,7%	13,3%	100,0%
Artvin			1,9%	13,5%	73,1%	11,5%	100,0%
Erzurum		4,0%	12,0%	14,0%	58,0%	12,0%	100,0%
Toplam	,3%	1,3%	6,1%	10,9%	65,0%	16,4%	100,0%

İllere göre değerlendirmede, diğer illere kıyasla Diyarbakır ve İstanbul'da ilköğretim ve lise düzeyindeki katılımcılar ile üniversite ve lisansüstü düzeyindeki katılımcılar arasında daha yakın bir oran olduğu görülmektedir. (İstanbul'daki katılımcıların %33,3'ünü ilköğretim ve lise düzeyindeki, %63,2'sini üniversite ve lisansüstü düzeyindeki katılımcılar oluşturmaktadır. Diyarbakır'da bu oranlar sırasıyla %41,6 ve %55'tir.) Diğer tüm illerde üniversite ve lisansüstü düzeyindeki katılımcıların oranları hayli yüksektir. Diğer tüm illerde ilköğretim ve lise düzeyindeki katılımcıların oranlarının %5,7 (Konya) ile %26 (Erzurum) arasında değiştiği görülmektedir.

Tablo 8: Anket Katılımcılarının Mesleklere Göre Dağılımı

	Frekans	Yüzde
Öğrenci	461	44,7
Kamu Görevlisi	239	23,2
Özel Sektör Çalışanı	195	18,9
Diğer	69	6,7
Akademik	68	6,6
Toplam	1032	100,0

Meslek

Grafik 5: Anket Katılımcılarının Mesleklere Göre Dağılımı

Katılımcıların %44,7'si öğrencidir. Katılımcıların %55,3'lük kısmını ise kamu görevlileri, özel sektör çalışanları, akademisyenler ve diğer meslek grupları oluşturmaktadır.

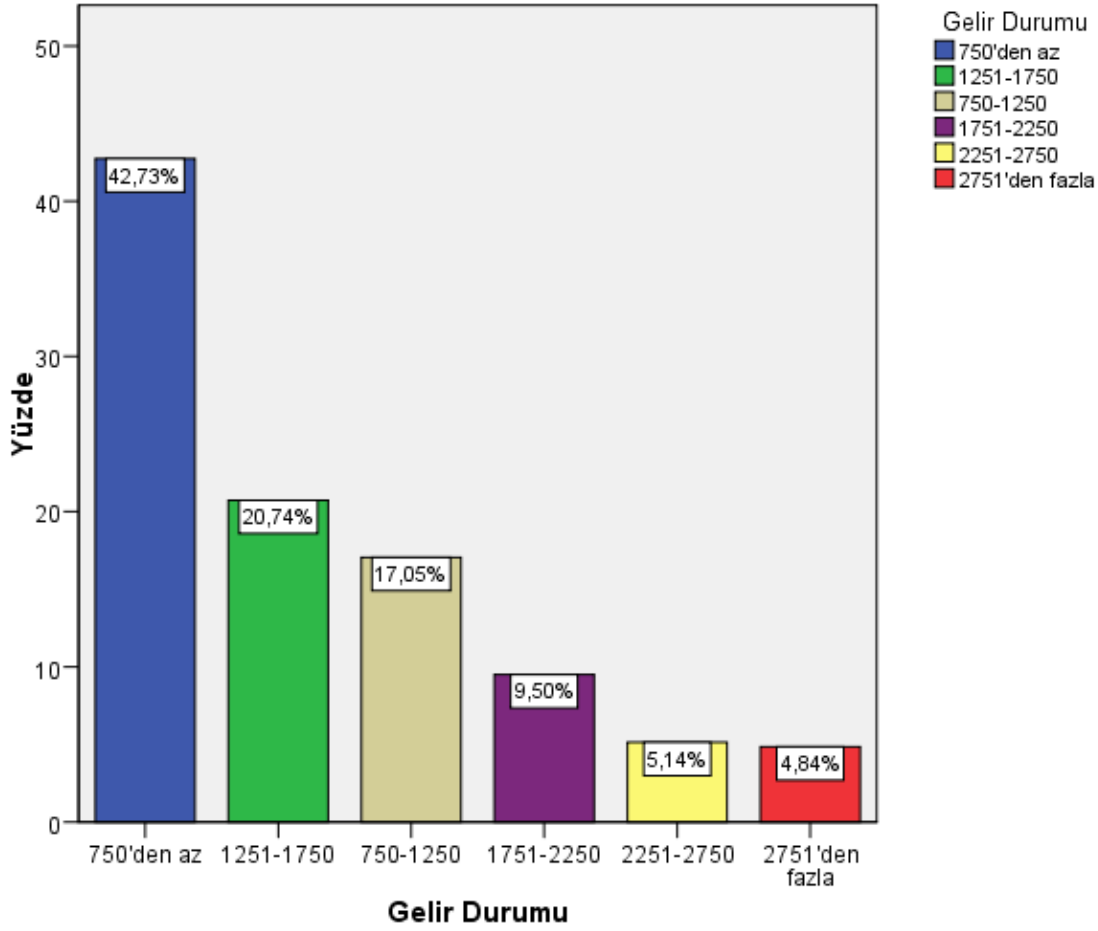
Tablo 9: Anket Katılımcılarının İl ve Mesleklere Göre Dağılımı

İl Adı	Meslek					Toplam
	Öğrenci	Akademik	Kamu Görevlisi	Özel Sektör Çalışanı	Diğer	
Ankara	4,3%	9,2%	66,8%	16,8%	2,7%	100,0%
İstanbul	21,4%	12,9%	21,9%	34,3%	9,5%	100,0%
İzmir	59,8%		4,1%	28,7%	7,4%	100,0%
Konya	94,3%	4,6%	1,1%			100,0%
Adana	75,9%	4,3%	8,0%	7,0%	4,8%	100,0%
Diyarbakır	32,6%	2,2%	22,5%	25,8%	16,9%	100,0%
Nevşehir	71,7%	6,7%	10,0%	3,3%	8,3%	100,0%
Artvin	48,1%	7,7%	26,9%	17,3%		100,0%
Erzurum	32,0%	6,0%	22,0%	26,0%	14,0%	100,0%
Toplam	44,7%	6,6%	23,2%	18,9%	6,7%	100,0%

Ankara ve İstanbul dışındaki illerde “öğrenciler” anket katılımcılarının çoğunluğunu oluşturmaktadır. Ankara’da kamu görevlileri, İstanbul’da ise özel sektör çalışanları çoğunluktadır.

Tablo 10: Anket Katılımcılarının Gelir Durumuna Göre Dağılımı

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
750'den az	441	42,7	42,7
1251–1750	214	20,7	63,5
750–1250	176	17,1	80,5
1751–2250	98	9,5	90,0
2251–2750	53	5,1	95,2
2751'den fazla	50	4,8	100,0
Toplam	1032	100,0	

Grafik 6: Anket Katılımcılarının Gelir Durumuna Göre Dağılımı

Ankete katılanların %42,73'ü aylık 750 TL ve daha az gelire sahiptir. Bu durum anket katılımcılarının yaklaşık yarısının öğrenci olması ile ilgilidir.

Tablo 11: Anket Katılımcılarının İl ve Gelir Durumuna Göre Dağılımı

İl Adı	Gelir Durumu						Toplam
	750'den az	750-1250	1251-1750	1751-2250	2251-2750	2751'den fazla	
Ankara	7,6%	12,5%	28,3%	25,0%	14,7%	12,0%	100,0%
İstanbul	29,4%	25,9%	26,4%	10,0%	5,0%	3,5%	100,0%
İzmir	43,4%	18,9%	18,9%	9,0%	4,9%	4,9%	100,0%
Konya	85,1%	3,4%	10,3%		1,1%		100,0%
Adana	64,2%	11,2%	19,3%	2,1%	2,1%	1,1%	100,0%
Diyarbakır	44,9%	22,5%	14,6%	6,7%	3,4%	7,9%	100,0%
Nevşehir	68,3%	11,7%	13,3%	6,7%			100,0%
Artvin	38,5%	21,2%	21,2%	7,7%	1,9%	9,6%	100,0%
Erzurum	40,0%	32,0%	18,0%	6,0%	2,0%	2,0%	100,0%
Toplam	42,7%	17,1%	20,7%	9,5%	5,1%	4,8%	100,0%

BÖLÜM 3: ANKET ÇALIŞMASI

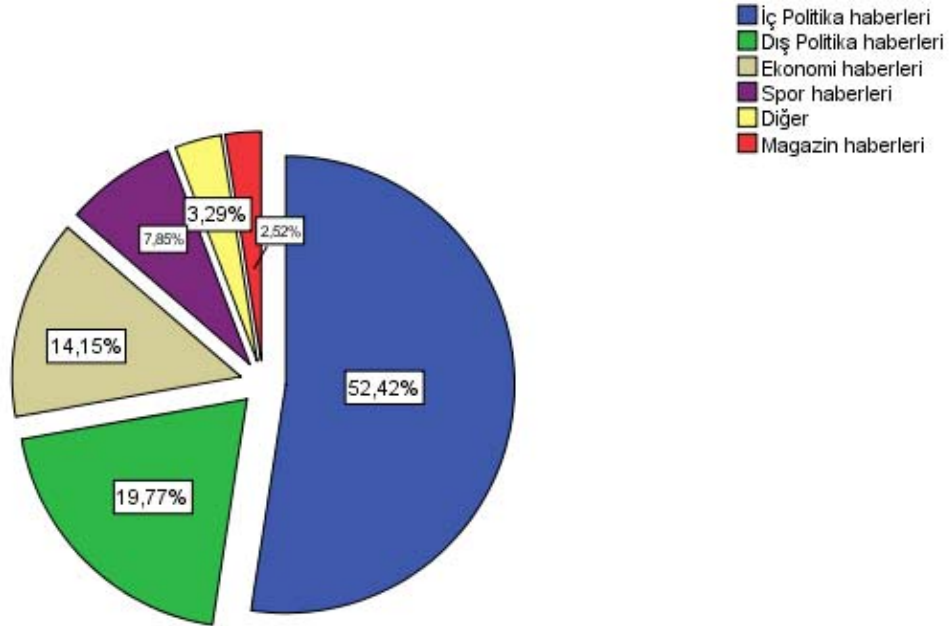
3.1. ANKET SORULARI:

1- Hangisini öncelikle takip edersiniz?

Tablo 12: Haberlerin Öncelikli Takip Edilme Oranı

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
İç Politika haberleri	541	52,4	52,4
Dış Politika haberleri	204	19,8	72,2
Ekonomi haberleri	146	14,1	86,3
Spor haberleri	81	7,8	94,2
Diğer	34	3,3	97,5
Magazin haberleri	26	2,5	100,0
Toplam	1032	100,0	

Hangisini öncelikle takip edersiniz? (1,2,3 olarak işaretleyiniz)

Grafik 7: Haberlerin Öncelikli Takip Edilme Oranı

Katılımcıların %52,4'lük oranı öncelikli olarak iç politika haberlerini takip ettiklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların % 19,8'i dış politika haberlerini, %14,1'i ise ekonomi haberlerini takip etmektedir. Katılımcıların iç politika haberlerini dış politika ve ekonomi haberlerine kıyasla açık farkla daha fazla takip ettikleri görülmektedir. Bu durum illere göre karşılaştırmayı gösteren aşağıdaki tabloda da görülmektedir.

Tablo 13: Haberlerin Öncelikli Takip Edilme Oranının İllere Göre Değerlendirilmesi

İl Adı	Hangisini öncelikle takip edersiniz?						Toplam
	Dış Politika haberleri	İç Politika haberleri	Ekonomi haberleri	Spor haberleri	Magazin haberleri	Diğer	
Ankara	24,5%	56,5%	13,0%	4,3%		1,6%	100,0%
İstanbul	21,9%	52,7%	7,5%	8,0%	2,0%	8,0%	100,0%
İzmir	18,0%	60,7%	9,0%	9,0%	1,6%	1,6%	100,0%
Konya	32,2%	47,1%	8,0%	10,3%	2,3%		100,0%
Adana	21,4%	40,1%	20,3%	10,7%	4,8%	2,7%	100,0%
Diyarbakır	7,9%	56,2%	21,3%	9,0%	3,4%	2,2%	100,0%
Nevşehir	15,0%	50,0%	26,7%	5,0%	3,3%		100,0%
Artvin	9,6%	55,8%	17,3%	5,8%	3,8%	7,7%	100,0%
Erzurum	8,0%	64,0%	14,0%	6,0%	4,0%	4,0%	100,0%
Toplam	19,8%	52,4%	14,1%	7,8%	2,5%	3,3%	100,0%

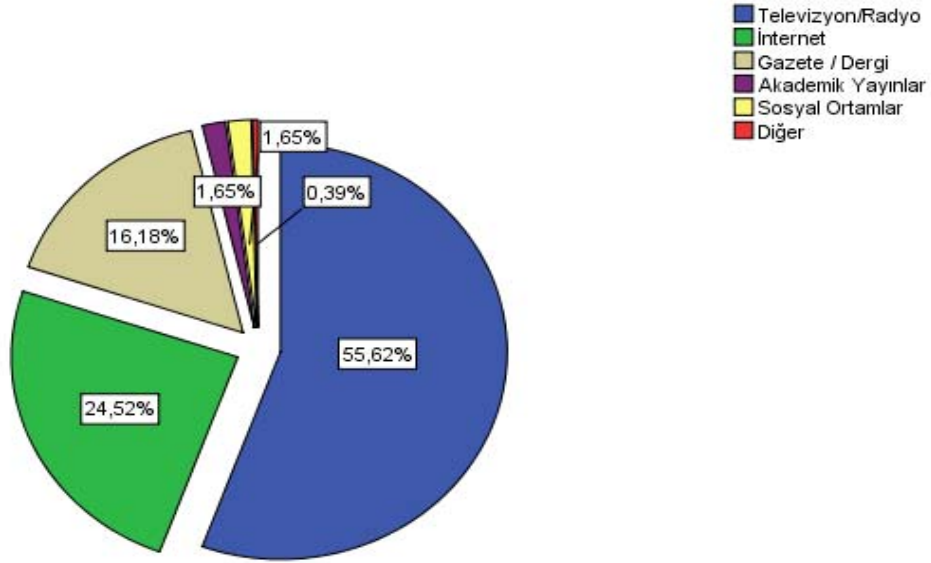
İllere göre değerlendirmede, Diyarbakır, Nevşehir, Artvin ve Erzurum'da, genel eğilimden farklı olarak, iç politika haberlerinden sonra, ikinci sırada ekonomi haberlerinin takip edildiği, dış politika haberlerinin üçüncü sıraya düştüğü gözlenmektedir.

2- Dış Politika haberlerini nereden takip ediyorsunuz?

Tablo 14: Dış Politika Haberlerinin Takip Edildiği Kaynaklar

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Televizyon/Radyo	574	55,6	55,6
İnternet	253	24,5	80,1
Gazete / Dergi	167	16,2	96,3
Akademik Yayınlar	17	1,6	98,0
Sosyal Ortamlar	17	1,6	99,6
Diğer	4	,4	100,0
Toplam	1032	100,0	

Dış Politika haberlerini nereden takip ediyorsunuz? (1,2,3 olarak işaretleyiniz)

Grafik 8: Dış Politika Haberlerinin Takip Edildiği Kaynaklar

Katılımcıların yarısından fazlası, (%55,6) dış politika haberlerini televizyon ve radyodan takip ettiklerini belirtmişlerdir. Televizyon ve radyoyu, %24,5'luk oranla internet ve %16,2'lik oranla gazete/dergi izlemektedir. Dış politika haberlerinin akademik yayınlardan takip edilme oranı ise hayli düşüktür. (%1,6)

Tablo 15: İllere Göre Dış Politika Haberlerinin Takip Edilmesi

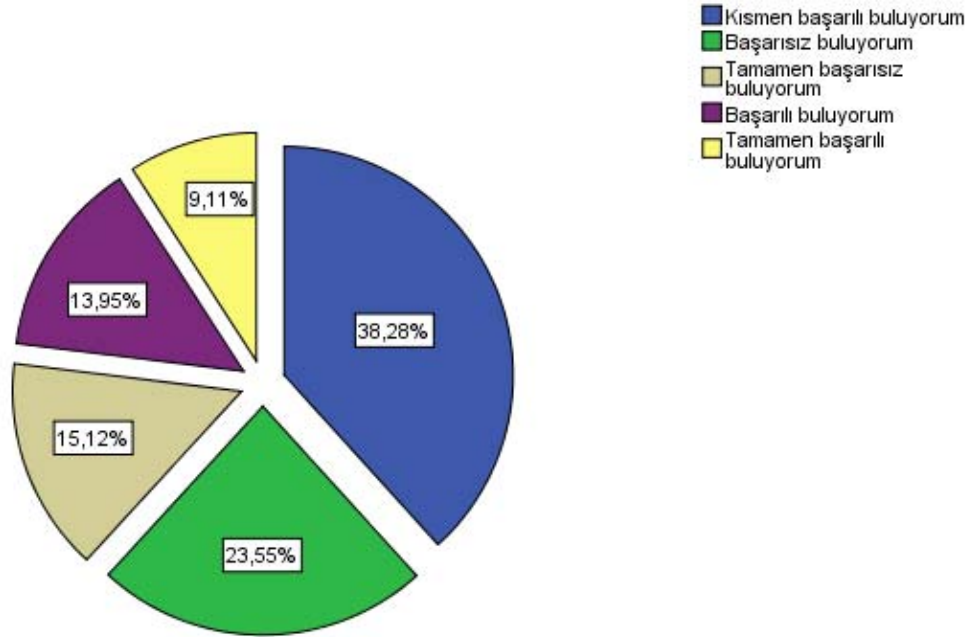
İl Adı	Dış Politika haberlerini nereden takip ediyorsunuz?						Toplam
	Televizyon /Radyo	Gazete / Dergi	İnternet	Akademik Yayınlar	Sosyal Ortamlar	Diğer	
Ankara	51,1%	14,7%	31,0%	2,2%	,5%	,5%	100,0%
İstanbul	57,7%	16,4%	24,4%	1,0%	,5%		100,0%
İzmir	56,6%	9,8%	32,0%	,8%		,8%	100,0%
Konya	48,3%	20,7%	26,4%	3,4%	1,1%		100,0%
Adana	50,3%	18,7%	22,5%	3,7%	4,8%		100,0%
Diyarbakır	69,7%	20,2%	7,9%			2,2%	100,0%
Nevşehir	63,3%	13,3%	21,7%		1,7%		100,0%
Artvin	63,5%	13,5%	15,4%		7,7%		100,0%
Erzurum	52,0%	18,0%	30,0%				100,0%
Toplam	55,6%	16,2%	24,5%	1,6%	1,6%	,4%	100,0%

3-Mevcut hükümetin dış politika uygulamalarını başarılı buluyor musunuz?

Tablo 16: Mevcut Hükümetin Dış Politika Uygulamalarının Değerlendirilmesi

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Kısmen başarılı buluyorum	395	38,3	38,3
Başarısız buluyorum	243	23,5	61,8
Tamamen başarısız buluyorum	156	15,1	76,9
Başarılı buluyorum	144	14,0	90,9
Tamamen başarılı buluyorum	94	9,1	100,0
Toplam	1032	100,0	

Mevcut hükümetin dış politika uygulamalarını başarılı buluyor musunuz?

Grafik 9: Mevcut Hükümetin Dış Politika Uygulamalarının Değerlendirilmesi

Mevcut hükümetin dış politika uygulamalarını tamamen başarılı ve başarılı bulanların oranı %23,1'dir. Katılımcıların %38,6'sı ise mevcut uygulamaları başarısız ve tamamen başarısız olarak değerlendirmişlerdir. Hükümetin uygulamalarını kısmen başarılı bulanların oranı ise %38,3'tür.

Tablo17:Eğitim Durumuna Göre Mevcut Hükümetin Dış Politika Uygulamalarının Değerlendirilmesi

Mevcut hükümetin dış politika uygulamalarını başarılı buluyor musunuz?	Eğitim Durumu						Toplam
	Okuryazar değil	Okuryazar	İlköğretim	Lise	niversite	Lisans st	
Tamamen başarılı buluyorum		2,1%	10,6%	10,6%	64,9%	11,7%	100,0%
Başarılı buluyorum	1,4%	3,5%	5,6%	10,4%	62,5%	16,7%	100,0%
Kısmen başarılı buluyorum	,3%	,5%	6,8%	11,6%	63,8%	17,0%	100,0%
Başarısız buluyorum			4,1%	11,5%	67,5%	16,9%	100,0%
Tamamen başarısız buluyorum		2,6%	5,1%	9,0%	66,7%	16,7%	100,0%
Toplam	,3%	1,3%	6,1%	10,9%	65,0%	16,4%	100,0%

Eğitim durumuna göre değerlendirmede, mevcut hükümetin dış politika uygulamalarını “tamamen başarılı” bulanların % 76,6’sı, “başarılı buluyorum” diyenlerin %79,2’si niversite ve lisansüstü eğitim düzeyindedir. (Bu soru değerlendirilirken, anket katılımcılarının %81,4’ünün lisans ve lisansüstü eğitim düzeyinde olduğunun göz önünde bulundurulması gerekir.) “Kısmen başarılı”, cevabını verenlerin %80’8’i, “başarısız” cevabını verenlerin %84,4’, “tamamen başarısız” cevabını verenlerin % 83,4’ niversite ve lisansüstü eğitim düzeyindedir.

Tablo 18: İllere Göre Mevcut Hükümetin Dış Politika Uygulamalarının Değerlendirilmesi

	Mevcut hükümetin dış politika uygulamalarını başarılı buluyor musunuz?					Toplam
	Tamamen başarılı buluyorum	Başarılı buluyorum	Kısmen başarılı buluyorum	Başarısız buluyorum	Tamamen başarısız buluyorum	
Ankara	8,2%	10,3%	37,5%	24,5%	19,6%	100,0%
İstanbul	6,0%	10,4%	41,3%	27,4%	14,9%	100,0%
İzmir	2,5%	3,3%	33,6%	32,8%	27,9%	100,0%
Konya	12,6%	12,6%	59,8%	11,5%	3,4%	100,0%
Adana	9,1%	18,2%	29,9%	23,5%	19,3%	100,0%
Diyarbakır	18,0%	30,3%	37,1%	12,4%	2,2%	100,0%
Nevşehir	5,0%	11,7%	43,3%	26,7%	13,3%	100,0%
Artvin	17,3%	25,0%	30,8%	19,2%	7,7%	100,0%
Erzurum	16,0%	16,0%	38,0%	24,0%	6,0%	100,0%
Toplam	9,1%	14,0%	38,3%	23,5%	15,1%	100,0%

İllere göre değerlendirmede farklı sonuçlar ortaya çıkmaktadır.  büyük il; Ankara, İstanbul ve İzmir’de mevcut hükümetin dış politika uygulamalarını başarısız ve tamamen başarısız buluyorum diyenlerin oranı; uygulamaları tamamen başarılı ve başarılı buluyorum diyenlerin oranından hayli yüksektir. (Ankara’da başarısız ve tamamen başarısız buluyorum diyenlerin toplam oranı %44,1; İstanbul’da %42,3; İzmir’de %60,7’dir.) Ankara ve İstanbul’da, İzmir’den farklı olarak mevcut hükümetin dış politika uygulamalarını “kısmen başarılı buluyorum” diyenlerin oranı, tamamen başarısız ve başarısız buluyorum diyenlerin oranına yakındır. (Ankara’da 37,5; İstanbul’da %41,3) İzmir’de ise başarısız ve tamamen başarısız cevabı verenlerin toplam oranı %60,7 iken, kısmen başarılı diyenlerin oranı %33,6’da kalmaktadır. Diğer iller içinde Adana’da

hükümetin dış politika uygulamalarını başarısız ve tamamen başarısız bulanların oranı, başarılı ve tamamen başarılı diyenlere oranla yüksektir. (%42,8). Kısmen başarılı diyenler %29,9'dur. Nevşehir de de, Adana da olduğu gibi toplamda başarısız diyenlerin oranı başarılı diyenlere oranla yüksektir. Ancak burada kısmen başarılı diyenlerin oranı %43,3'tür. Diyarbakır ve Artvin'de ise; hükümetin dış politika uygulamalarını tamamen başarılı ve başarılı bulanların oranı, sırasıyla %48,3 ve %42,3'le başarısız diyenlerden fazladır. Kısmen başarılı diyenlerin oranı Diyarbakır'da %37,1; Artvin'de %30,8'dir. Konya'da da hükümetin dış politika uygulamalarını başarılı ve tamamen başarılı bulanların oranı, başarısız bulanlara göre %25,2'lik bir oran ile fazlaysa da, kısmen başarılı bulanların oranı hayli yüksektir. (%59,8) Erzurum da da benzer bir durum sözkonusudur. Tamamen başarılı ve başarılı diyenlerin oranı %32, kısmen başarılı diyenlerin oranı %38, başarısız ve tamamen başarısız diyenlerin oranı %30'dur.

Tablo 19: Mesleklere Göre Mevcut Hükümetin Dış Politika Uygulamalarının Değerlendirilmesi

Mevcut hükümetin dış politika uygulamalarını başarılı buluyor musunuz?	Meslek					Toplam
	Öğrenci	Akademik	Kamu Görevlisi	Özel Sektör Çalışanı	Diğer	
Tamamen başarılı buluyorum	47,9%	5,3%	18,1%	21,3%	7,4%	100,0%
Başarılı buluyorum	38,2%	7,6%	31,9%	13,9%	8,3%	100,0%
Kısmen başarılı buluyorum	46,6%	7,3%	22,3%	17,0%	6,8%	100,0%
Başarısız buluyorum	44,4%	6,2%	22,6%	21,4%	5,3%	100,0%
Tamamen başarısız buluyorum	44,2%	5,1%	21,2%	23,1%	6,4%	100,0%
Toplam	44,7%	6,6%	23,2%	18,9%	6,7%	100,0%

Tablo 20: Gelir Durumuna Göre Mevcut Hükümetin Dış Politika Uygulamalarının Değerlendirilmesi

Mevcut hükümetin dış politika uygulamalarını başarılı buluyor musunuz?	Gelir Durumu						Toplam
	750'den az	750–1250	1251–1750	1751–2250	2251–2750	2751'den fazla	
Tamamen başarılı buluyorum	52,1%	6,4%	24,5%	7,4%	2,1%	7,4%	100,0%
Başarılı buluyorum	32,6%	20,1%	24,3%	8,3%	5,6%	9,0%	100,0%
Kısmen başarılı buluyorum	44,3%	18,2%	19,5%	9,6%	5,1%	3,3%	100,0%
Başarısız buluyorum	39,1%	16,9%	23,0%	10,3%	5,8%	4,9%	100,0%
Tamamen başarısız buluyorum	48,1%	17,9%	14,7%	10,3%	5,8%	3,2%	100,0%
Toplam	42,7%	17,1%	20,7%	9,5%	5,1%	4,8%	100,0%

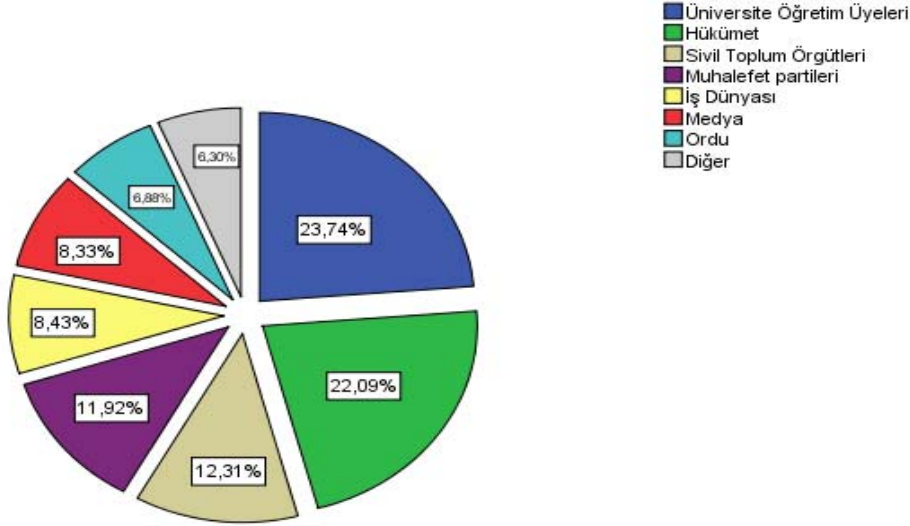
3. soruya verilen cevapların gelir durumuna göre değerlendirilmesinde ağırlıklı olarak tüm cevaplara gelir düzeyi 750TL'den az olanların en yüksek oranda cevap verdikleri görülmektedir. (Bu durum anket katılımcılarının yarıya yakın bir kısmının öğrenci olması ve gelir düzeyinin görece olarak düşük olması ile ilgilidir.)

4-Sizce Türk dış politikası konusunda en doğru görüşleri kim dile getirmektedir?

Tablo 21: Türk Dış Politikasında En Doğru Görüşleri Kim Dile Getirmektedir?

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Üniversite Öğretim Üyeleri	245	23,7	23,7
Hükümet	228	22,1	45,8
Sivil Toplum Örgütleri	127	12,3	58,1
Muhalefet partileri	123	11,9	70,1
İş Dünyası	87	8,4	78,5
Medya	86	8,3	86,8
Ordu	71	6,9	93,7
Diğer	65	6,3	100,0
Toplam	1032	100,0	

Sizce Türk dış politikası konusunda en doğru görüşleri kim dile getirmektedir?

Grafik 10: Türk Dış Politikasında En Doğru Görüşleri Kim Dile Getirmektedir?

Katılımcıların %23,7'si ilk sırada üniversite öğretim üyelerinin, ardından%22,1'i hükümetin Türk dış politikası konusunda en doğru görüşleri dile getirdiğini belirtmiştir. Bu sırayı sivil toplum örgütleri, muhalefet partileri, iş dünyası takip etmektedir. Ankete katılanların %6,9'u ise bu konuda ordunun en doğru görüşü dile getirdiğini savunmaktadır.

Tablo 22: Eğitim Durumuna Göre Türk Dış Politikasında En Doğru Görüşleri Kim Dile Getirmektedir?

Sizce Türk dış politikası konusunda en doğru görüşleri kim dile getirmektedir?	Eğitim Durumu						Toplam
	Okuryazar değil	Okuryazar	İlköğretim	Lise	Üniversite	Lisans üstü	
Hükümet	,9%	2,6%	9,2%	12,7%	64,5%	10,1%	100,0%
Muhalefet partileri		,8%	8,9%	9,8%	61,8%	18,7%	100,0%
Ordu		1,4%	2,8%	12,7%	73,2%	9,9%	100,0%
Medya		1,2%	3,5%	16,3%	68,6%	10,5%	100,0%
İş Dünyası		1,1%	3,4%	16,1%	67,8%	11,5%	100,0%
Sivil Toplum Örgütleri		1,6%	1,6%	10,2%	68,5%	18,1%	100,0%
Üniversite Öğretim Üyeleri	,4%	,4%	6,1%	6,1%	60,0%	26,9%	100,0%
Diğer			9,2%	10,8%	67,7%	12,3%	100,0%
Toplam	,3%	1,3%	6,1%	10,9%	65,0%	16,4%	100,0%

Yukarıda da belirtildiği üzere %23,7'lik oranla katılımcılar sorunun cevabı olarak ilk sırada “üniversite öğretim üyeleri”ni belirtmişlerdir. Bu cevabı verenlerin %13’ü okuryazar, ilköğretim ve lise, %86,9’u üniversite ve lisansüstü eğitim düzeyindedir. Hükümet cevabı veren katılımcıların %25,4’ü okuryazar, ilköğretim ve lise eğitim düzeyinde, %74,6’sı üniversite ve lisansüstü eğitim düzeyindedir. Medya ve iş dünyası cevabını veren katılımcıların %79 oranında üniversite ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Ordu cevabını veren katılımcıların %83,1’i, Sivil Toplum Örgütleri cevabını veren katılımcıların %86,6’sı üniversite ve lisansüstü eğitim düzeyindedir.

Tablo 23: İllere Göre “Türk Dış Politikası Konusunda En Doğru Görüşleri Kim Dile Getirmektedir?”

İl Adı	Sizce Türk dış politikası konusunda en doğru görüşleri kim dile getirmektedir?								Toplam
	Hükümet	Muhalefet partileri	Ordu	Medya	İş Dünyası	Sivil Toplum Örgütleri	Üniversite Öğretim Üyeleri	Diğer	
Ankara	14,7%	8,2%	3,8%	7,1%	5,4%	15,8%	39,1%	6,0%	100,0%
İstanbul	15,4%	11,4%	3,5%	8,5%	8,0%	12,9%	33,8%	6,5%	100,0%
İzmir	7,4%	17,2%	6,6%	9,0%	16,4%	13,1%	27,9%	2,5%	100,0%
Konya	29,9%	9,2%	8,0%	3,4%	2,3%	6,9%	35,6%	4,6%	100,0%
Adana	9,1%	14,4%	17,1%	13,9%	10,7%	15,5%	9,1%	10,2%	100,0%
Diyarbakır	55,1%	5,6%	3,4%	6,7%	3,4%	9,0%	7,9%	9,0%	100,0%
Nevşehir	35,0%	8,3%	5,0%	8,3%	11,7%	10,0%	18,3%	3,3%	100,0%
Artvin	44,2%	23,1%	1,9%	1,9%	9,6%	7,7%	9,6%	1,9%	100,0%
Erzurum	50,0%	14,0%	6,0%	8,0%	8,0%	6,0%		8,0%	100,0%
Toplam	22,1%	11,9%	6,9%	8,3%	8,4%	12,3%	23,7%	6,3%	100,0%

Ankara ve İstanbul’da Türk dış politikası hakkında en doğru görüşleri en başta “üniversite öğretim üyeleri”nin ardından değişen sıralarda “sivil toplum örgütleri” ve “hükümet”in dile getirdiği belirtilmiştir. İzmir’de ise bu sıra, üniversite öğretim üyelerinin ardından muhalefet partileri ve iş dünyası şeklindedir. Konya da da benzer bir şekilde ilk iki sırayı üniversite öğretim üyeleri ve hükümet alırken, üçüncü sırayı muhalefet partileri almaktadır. Adana ise diğer tüm illerden farklı bir sıralama göstermektedir. Adana’da ilk sırayı %17,1 ile ordu alırken, bunu sivil toplum örgütleri ve muhalefet partileri takip etmektedir. Diyarbakır,

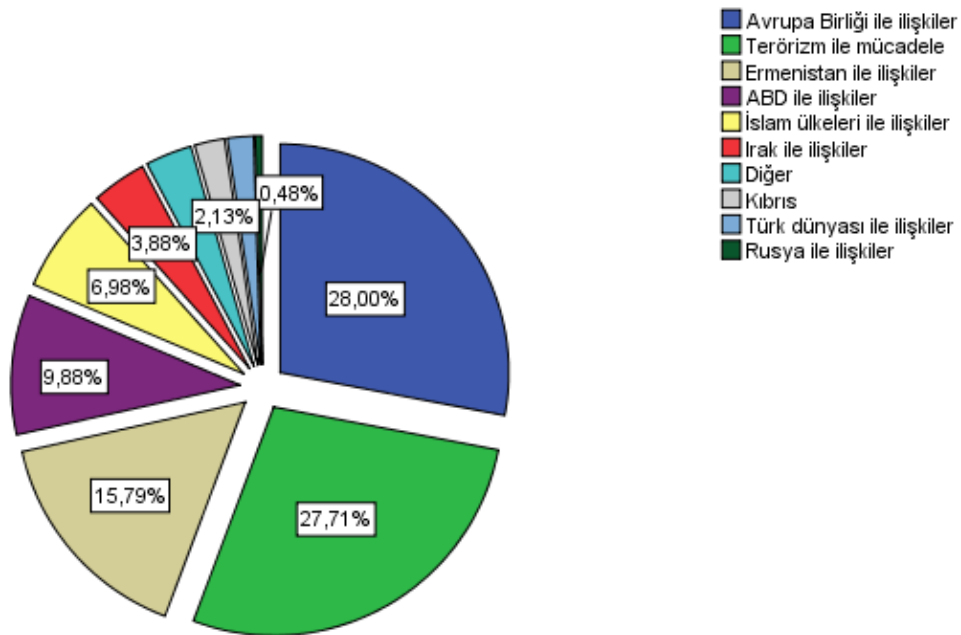
Nevşehir, Artvin ve Erzurum illeri katılımcılarının ortak noktası hükümetin açık farkla Türk dış politikası hakkında en doğru görüşleri dile getirdiğini belirtmeleridir. Diyarbakır'da hükümeti, sivil toplum örgütleri ve diğer, ardından üniversite öğretim üyeleri takip etmektedir. Nevşehir de üniversite öğretim üyeleri ve iş dünyası; Artvin'de muhalefet partileri, üniversite öğretim üyeleri ve iş dünyası, Erzurum da ise muhalefet partilerinin ardından aynı oranlarla medya, iş dünyasının ve diğer grupların en doğru görüşleri dile getirdiği belirtilmiştir.

5-Sizce son dönemde Türk dış politikasının öncelikli gündem maddesi aşağıdakilerden hangisidir?

Tablo 24: Türk Dış Politikası Öncelikli Gündem Maddesi Değerlendirilmesi

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Avrupa Birliği ile ilişkiler	289	28,0	28,0
Terörizm ile mücadele	286	27,7	55,7
Ermenistan ile ilişkiler	163	15,8	71,5
ABD ile ilişkiler	102	9,9	81,4
İslam ülkeleri ile ilişkiler	72	7,0	88,4
Irak ile ilişkiler	40	3,9	92,2
Diğer	34	3,3	95,5
Kıbrıs	22	2,1	97,7
Türk dünyası ile ilişkiler	19	1,8	99,5
Rusya ile ilişkiler	5	,5	100,0
Toplam	1032	100,0	

Sizce son dönemde Türk dış politikasının öncelikli gündem maddesi aşağıdakilerden hangisidir?

Grafik 11: Türk Dış Politikası Öncelikli Gündem Maddesi Değerlendirilmesi

Katılımcıların %28'i AB ile ilişkileri, %27,7'si terörizmle mücadele konusunu, %15'8'i Ermenistan ile ilişkileri, %9,9'u ABD ile ilişkileri, %7'si de İslam ülkeleri ile ilişkileri öncelikli gündem maddesi olarak belirtmişlerdir.

Tablo 25: Eğitim Durumuna Göre Türk Dış Politikasının Öncelikli Gündem Maddesinin Değerlendirilmesi

Sizce son dönemde Türk dış politikasının öncelikli gündem maddesi aşağıdakilerden hangisidir?	Eğitim Durumu						Toplam
	Okuryazar değil	Okuryazar	İlköğretim	Lise	Üniversite	Lisans üstü	
Avrupa Birliği ile ilişkiler	,3%	2,1%	7,3%	13,5%	62,3%	14,5%	100,0%
Irak ile ilişkiler			10,0%	7,5%	60,0%	22,5%	100,0%
ABD ile ilişkiler		2,0%	4,9%	8,8%	58,8%	25,5%	100,0%
Kıbrıs			4,5%	13,6%	72,7%	9,1%	100,0%
Ermenistan ile ilişkiler			5,5%	9,8%	71,2%	13,5%	100,0%
Terörizm ile mücadele		1,4%	2,8%	12,2%	67,8%	15,7%	100,0%
Rusya ile ilişkiler					80,0%	20,0%	100,0%
Türk dünyası ile ilişkiler	5,3%	5,3%	10,5%	10,5%	63,2%	5,3%	100,0%
İslam ülkeleri ile ilişkiler	1,4%		15,3%	5,6%	58,3%	19,4%	100,0%
Diğer			5,9%	5,9%	67,6%	20,6%	100,0%
Toplam	,3%	1,3%	6,1%	10,9%	65,0%	16,4%	100,0%

Tablo 26: İllere Göre Türk Dış Politikasının Öncelikli Gündem Maddesi

İl Adı	Sizce son dönemde Türk dış politikasının öncelikli gündem maddesi aşağıdakilerden hangisidir?										Toplam
	Avrupa Birliği ile ilişkiler	Irak ile ilişkiler	ABD ile ilişkiler	Kıbrıs	Ermenistan ile ilişkiler	Terörizm ile mücadele	Rusya ile ilişkiler	Türk dünyası ile ilişkiler	İslam ülkeleri ile ilişkiler	Diğer	
Ankara	27,7%	2,7%	7,6%	2,7%	20,7%	22,3%	,5%	1,1%	8,7%	6,0%	100,0%
İstanbul	36,3%	5,5%	13,4%	2,0%	10,9%	18,9%		2,0%	8,0%	3,0%	100,0%
İzmir	12,3%	1,6%	9,8%		22,1%	43,4%	,8%	1,6%	8,2%		100,0%
Konya	31,0%	3,4%	6,9%	1,1%	20,7%	19,5%		1,1%	11,5%	4,6%	100,0%
Adana	20,3%	5,9%	14,4%	5,3%	13,4%	29,4%	1,6%	4,3%	3,2%	2,1%	100,0%
Diyarbakır	29,2%	6,7%	2,2%	1,1%	20,2%	28,1%		1,1%	5,6%	5,6%	100,0%
Nevşehir	53,3%		10,0%		20,0%	15,0%				1,7%	100,0%
Artvin	30,8%		7,7%		3,8%	40,4%		1,9%	11,5%	3,8%	100,0%
Erzurum	22,0%	4,0%	8,0%	2,0%	2,0%	54,0%			6,0%	2,0%	100,0%
Toplam	28,0%	3,9%	9,9%	2,1%	15,8%	27,7%	,5%	1,8%	7,0%	3,3%	100,0%

İllere göre değerlendirmede, diğer illerdeki katılımcılar öncelikli gündem maddesi olarak AB ile ilişkileri ilk sırada belirtirken; İzmir, Adana, Artvin ve Erzurum da terörizmle mücadele ilk sırada sayılan konudur. (Diyarbakır da AB ile ilişkiler 29,2 ile ilk sırada, Terörizmle mücadele 28,1 ile ikinci sırada yer

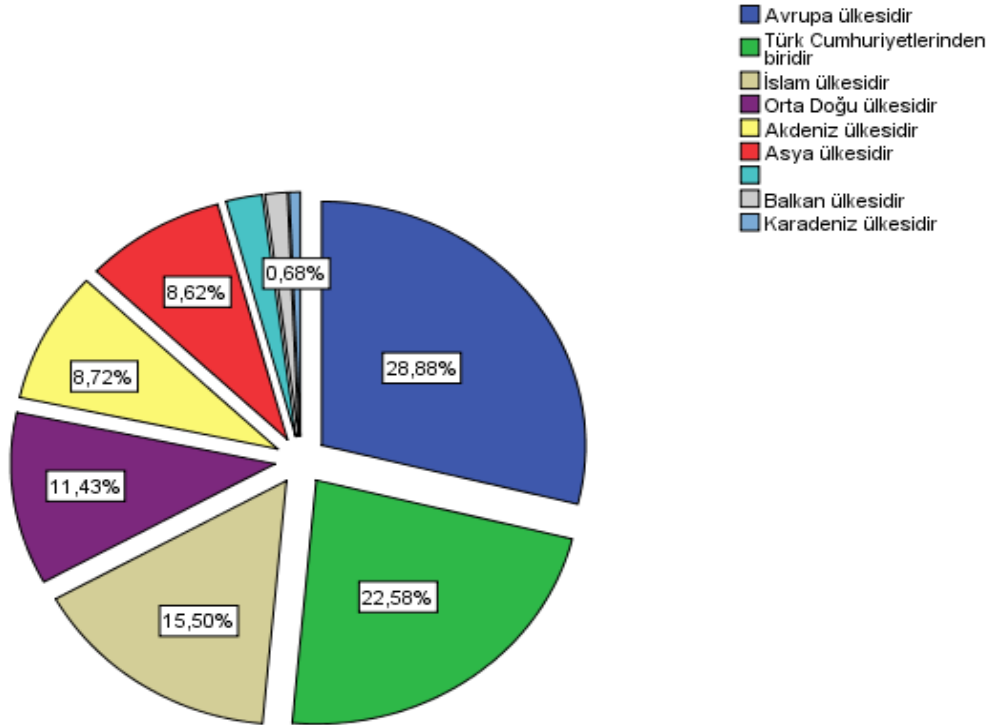
almaktadır.) Genel eğilimin dışına çıkan noktalar ise, İstanbul, Adana ve Erzurum da ilk üç sıra içinde ABD ile ilişkilerin yer almasıdır. Bunun dışında Artvin’de İslam ülkeleri ile ilişkiler konusu, terörizm ile mücadele ve AB ile ilişkiler konularının ardından üçüncü sırada belirtilmiştir.

6-Sizce Türkiye öncelikli olarak hangisidir?

Tablo 27: Sizce Türkiye Öncelikli Olarak Hangisidir?

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Avrupa ülkesidir	298	28,9	28,9
Türk Cumhuriyetlerinden biridir	233	22,6	51,5
İslam ülkesidir	160	15,5	67,0
Orta Doğu ülkesidir	118	11,4	78,4
Akdeniz ülkesidir	90	8,7	87,1
Asya ülkesidir	89	8,6	95,7
Cevapsız	23	2,2	98,0
Balkan ülkesidir	14	1,4	99,3
Karadeniz ülkesidir	7	,7	100,0
Toplam	1032	100,0	

Sizce Türkiye öncelikli olarak hangisidir?

Grafik 12: Sizce Türkiye Öncelikli Olarak Hangisidir?

Anket katılımcılarının %28,9'u Türkiye'nin Avrupa ülkesi, %22,6'sı Türk Cumhuriyetlerinden biri, %15,5'i İslam ülkesi, %11,4'ü Orta Doğu ülkesi, %8,7'si Akdeniz ülkesi, %8,6'sı ise Asya ülkesi olduğu yönünde görüş bildirmiştir.

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Türkiye Öncelikli Olarak Hangisidir?

Sizce Türkiye öncelikli olarak hangisidir?	Meslek					Toplam
	Öğrenci	Akademik	Kamu Görevlisi	Özel Sektör Çalışanı	Diğer	
Cevapsız -Fikrim Yok	52,2%		21,7%	17,4%	8,7%	100,0%
Avrupa ülkesidir	33,9%	8,4%	35,2%	16,4%	6,0%	100,0%
Asya ülkesidir	48,3%	10,1%	16,9%	21,3%	3,4%	100,0%
İslam ülkesidir	33,8%	10,0%	15,0%	27,5%	13,8%	100,0%
Türk Cumhuriyetlerinden biridir	56,2%	2,6%	18,9%	17,2%	5,2%	100,0%
Akdeniz ülkesidir	51,1%	4,4%	17,8%	21,1%	5,6%	100,0%
Orta Doğu ülkesidir	56,8%	5,1%	18,6%	16,1%	3,4%	100,0%
Balkan ülkesidir	35,7%	7,1%	35,7%	7,1%	14,3%	100,0%
Karadeniz ülkesidir	28,6%	14,3%	42,9%		14,3%	100,0%
Toplam	44,7%	6,6%	23,2%	18,9%	6,7%	100,0%

Türkiye Avrupa ülkesidir cevabını veren katılımcıların %35'2'si kamu görevlisi, %33;9'u öğrenci, %16,4'ü özel sektör çalışanıdır. Türk Cumhuriyetlerinden biridir diyenlerin %56,2'si öğrenci, %18,9'u kamu görevlisi, %17,2'si özel sektör çalışanıdır. İslam ülkesidir diyenlerin %33,8'i öğrenci, %27,5'u özel sektör çalışanı, %15'i kamu görevlisidir.

Tablo 29: Eğitim Durumuna Göre Türkiye Öncelikli Olarak Hangisidir?

Sizce Türkiye öncelikli olarak hangisidir?	Eğitim Durumu						Toplam
	Okuryazar değil	Okuryazar	İlköğretim	Lise	Üniversite	Lisans üstü	
Cevapsız-Fikrim Yok			4,3%	8,7%	65,2%	21,7%	100,0%
Avrupa ülkesidir	,3%	1,3%	3,7%	13,1%	61,7%	19,8%	100,0%
Asya ülkesidir			5,6%	7,9%	64,0%	22,5%	100,0%
İslam ülkesidir	1,3%	3,1%	13,1%	18,1%	54,4%	10,0%	100,0%
Türk Cumhuriyetlerinden biridir		1,7%	7,3%	9,9%	71,7%	9,4%	100,0%
Akdeniz ülkesidir			3,3%	4,4%	78,9%	13,3%	100,0%
Orta Doğu ülkesidir			1,7%	5,9%	66,1%	26,3%	100,0%
Balkan ülkesidir				7,1%	64,3%	28,6%	100,0%
Karadeniz ülkesidir			42,9%	14,3%	42,9%		100,0%
Toplam	,3%	1,3%	6,1%	10,9%	65,0%	16,4%	100,0%

Soruya Türkiye Avrupa ülkesidir şeklinde cevap verenlerin %81,5'i, Türk Cumhuriyetlerinden biri diyenlerin %81,1'i, İslam ülkesidir diyenlerin %64,4'ü, Orta Doğu ülkesidir diyenlerin %92,4'ü üniversite ve lisansüstü eğitim düzeyindedir.

Tablo 30: Yaş Dağılımına Göre Türkiye Öncelikli Olarak Hangisidir?

Sizce Türkiye öncelikli olarak hangisidir?	Yaş						Toplam
	18–25	26–33	34–41	42–49	50–57	58 ve üstü	
Cevapsız-Fikrim Yok	56,5%	30,4%	4,3%	8,7%			100,0%
Avrupa ülkesidir	36,6%	30,9%	16,8%	10,4%	2,3%	3,0%	100,0%
Asya ülkesidir	48,3%	30,3%	11,2%	6,7%	3,4%		100,0%
İslam ülkesidir	44,4%	24,4%	16,3%	6,9%	4,4%	3,8%	100,0%
Türk Cumhuriyetlerinden biridir	62,7%	18,9%	10,7%	4,7%	2,1%	,9%	100,0%
Akdeniz ülkesidir	52,2%	31,1%	10,0%	3,3%	2,2%	1,1%	100,0%
Orta Doğu ülkesidir	57,6%	25,4%	9,3%	5,9%	,8%	,8%	100,0%
Balkan ülkesidir	42,9%	14,3%	7,1%	21,4%	14,3%		100,0%
Karadeniz ülkesidir	42,9%	14,3%		42,9%			100,0%
Toplam	49,0%	26,2%	12,9%	7,5%	2,6%	1,8%	100,0%

Soruya Türkiye Avrupa ülkesidir cevabını verenlerin %67,5'u 18–33 yaş aralığındadır. Türk Cumhuriyetidir, İslam ülkesidir ve Orta Doğu ülkesidir diyenlerin sırasıyla %81,6'sı, %68,8'i, %83'ü 18–33 yaş aralığındadır.

Tablo 31: İllere Göre Türkiye Öncelikli Olarak Hangisidir?

İl Adı	Sizce Türkiye öncelikli olarak hangisidir?									Toplam
	Cevapsız	Avrupa ülkesidir	Asya ülkesidir	İslam ülkesidir	Türk Cumhuriyetlerinden biridir	Akdeniz ülkesidir	Orta Doğu ülkesidir	Balkan ülkesidir	Karadeniz ülkesidir	
Ankara	1,1%	50,0%	6,0%	4,9%	13,6%	8,7%	13,6%	2,2%		100,0%
İstanbul	2,5%	31,3%	8,5%	13,9%	22,9%	8,5%	10,0%	1,0%	1,5%	100,0%
İzmir	3,3%	16,4%	12,3%	9,0%	24,6%	13,9%	19,7%	,8%		100,0%
Konya	3,4%	28,7%	5,7%	11,5%	32,2%	1,1%	16,1%		1,1%	100,0%
Adana	1,6%	21,4%	10,2%	13,4%	23,5%	16,6%	9,1%	3,2%	1,1%	100,0%
Diyarbakır	1,1%	22,5%	10,1%	31,5%	20,2%	3,4%	10,1%	1,1%		100,0%
Nevşehir		35,0%	11,7%	15,0%	26,7%	3,3%	8,3%			100,0%
Artvin	9,6%	15,4%	3,8%	28,8%	28,8%	5,8%	5,8%		1,9%	100,0%
Erzurum		18,0%	8,0%	50,0%	22,0%		2,0%			100,0%
Toplam	2,2%	28,9%	8,6%	15,5%	22,6%	8,7%	11,4%	1,4%	,7%	100,0%

İllere göre değerlendirmede, Ankara, İstanbul ve Nevşehir'de Türkiye Avrupa ülkesidir diyenler çoğunluktadır. Diğer tüm illerde de Türkiye Avrupa Ülkesidir diyenler ilk üç sıra içinde yer almaktadır. İzmir,

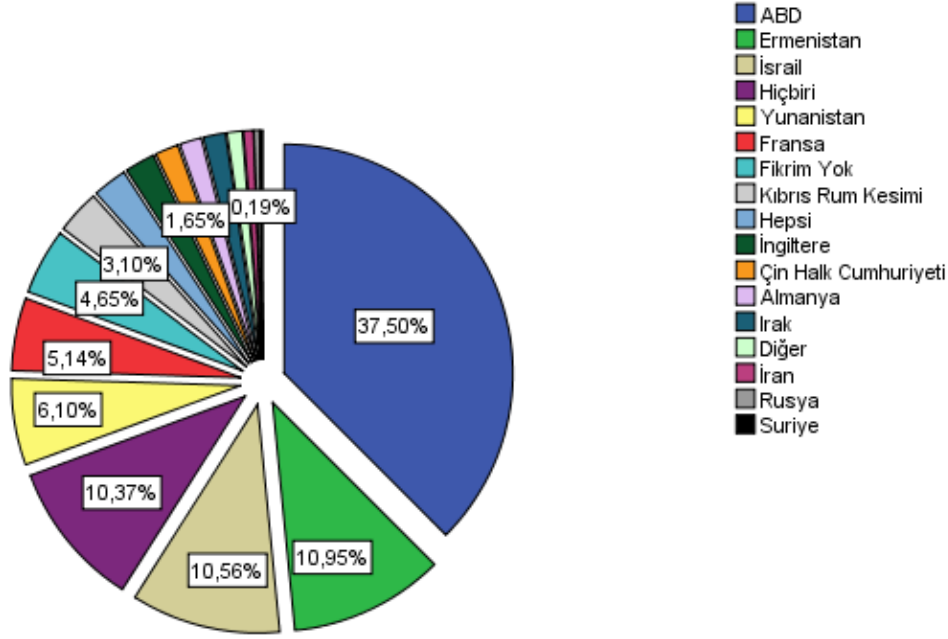
Konya, Adana ve Artvin’ de ilk sırada Türkiye “Türk Cumhuriyetlerinden biridir” cevabı verilmiştir. (Artvin de Türkiye İslam ülkesidir diyenlerle, Türk Cumhuriyetlerinden biridir diyenlerin oranı aynıdır; %28,8’dir). Diyarbakır ve Erzurum’da ise katılımcıların sırasıyla %31,5 ve %50’si ilk sırada Türkiye İslam ülkesidir cevabını vermiştir.

7- Türkiye’nin size göre en öncelikli üç “düşman”ını sıralayınız.

Tablo 32: Türkiye’nin Öncelikli Üç Düşmanı Sorusunun Değerlendirilmesi

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
ABD	387	37,5	37,5
Ermenistan	113	10,9	48,4
İsrail	109	10,6	59,0
Hiçbiri	107	10,4	69,4
Yunanistan	63	6,1	75,5
Fransa	53	5,1	80,6
Fikrim Yok	48	4,7	85,3
Kıbrıs Rum Kesimi	32	3,1	88,4
Hepsi	25	2,4	90,8
İngiltere	22	2,1	92,9
Çin Halk Cumhuriyeti	17	1,6	94,6
Almanya	16	1,6	96,1
Irak	16	1,6	97,7
Diğer	11	1,1	98,7
İran	7	,7	99,4
Rusya	4	,4	99,8
Suriye	2	,2	100,0
Toplam	1032	100,0	

Türkiye'nin size göre en öncelikli üç "düşmanı"ni sıralayınız.

Grafik 13: Türkiye'nin Öncelikli Üç Düşmanı Sorusunun Değerlendirilmesi

Katılımcıların %37,5'u düşman olarak görülen ülkeler arasında ABD'yi ilk sırada belirtmişlerdir. Ardından, birbirine çok yakın oranlarla "Ermenistan", "İsrail" ve "Hiçbiri" cevapları verilmiştir. (Oranlar sırasıyla % 10,9-%10,6-%10,4'tür.) Ardından % 6,1 ve % 5,1 oranlar ile Yunanistan ve Fransa belirtilmiştir.

Tablo 33: İllere Göre Türkiye'nin Üç Düşmanının Değerlendirilmesi

İl Adı	Türkiye'nin size göre en öncelikli üç "düşmanı"ni sıralayınız.																Toplam	
	ABD	Almanya	Çin Halk Cumhuriyeti	Ermenistan	Fransa	İrak	İngiltere	İran	İsrail	Kıbrıs Rum Kesimi	Rusya	Suriye	Yunanistan	Diğer	Hiçbiri	Hepsi		Fikrim Yok
Ankara	30,4%		1,1%	7,1%	3,3%	1,6%	3,8%	,5%	3,3%	8,2%	,5%		10,3%	2,2%	16,8%	3,3%	7,6%	100,0%
İstanbul	38,3%	1,0%	,5%	8,5%	5,0%	1,5%	1,5%		5,5%	5,0%			3,0%	2,0%	20,9%	,5%	7,0%	100,0%
İzmir	48,4%		,8%	6,6%	4,1%	1,6%	1,6%	,8%	6,6%	1,6%		,8%	12,3%	,8%	9,8%	1,6%	2,5%	100,0%
Konya	34,5%			18,4%	4,6%		1,1%		18,4%	2,3%	2,3%		6,9%		5,7%	3,4%	2,3%	100,0%
Adana	39,6%	7,0%	6,4%	15,0%	7,5%	3,7%	1,1%	1,6%	7,5%	,5%	,5%		1,1%	,5%	2,7%	2,1%	3,2%	100,0%
Diyarbakır	28,1%			6,7%	3,4%		1,1%	1,1%	30,3%			1,1%	11,2%		4,5%	3,4%	9,0%	100,0%
Nevşehir	33,3%		1,7%	25,0%	11,7%	1,7%	1,7%	1,7%	11,7%				1,7%	1,7%	1,7%	5,0%	1,7%	100,0%
Artvin	50,0%			13,5%	5,8%		3,8%		11,5%				3,8%		11,5%			100,0%
Erzurum	40,0%	2,0%		6,0%	2,0%		6,0%		28,0%	4,0%			4,0%		2,0%	6,0%		100,0%
Toplam	37,5%	1,6%	1,6%	10,9%	5,1%	1,6%	2,1%	,7%	10,6%	3,1%	,4%	,2%	6,1%	1,1%	10,4%	2,4%	4,7%	100,0%

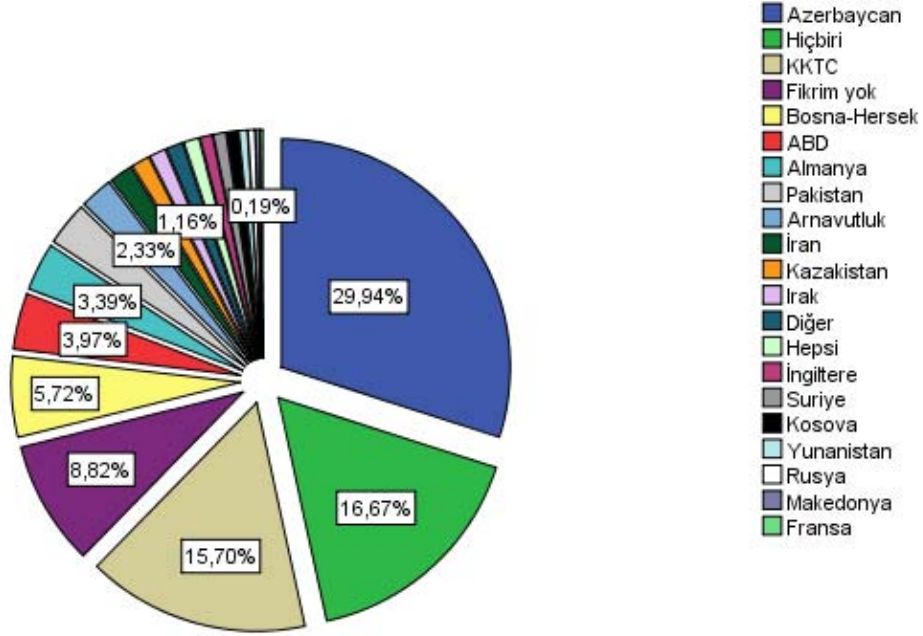
İl bazında değerlendirmede, Diyarbakır hariç tüm illerde ABD açık farkla en çok düşman olarak kabul edilen devlet konumundadır. Diyarbakır’da ise %30,3’lük oranla İsrail’in ardından, ABD %28,1’lik oranla ikinci sırada yer almaktadır. Tüm illerde değişen oranlarla Ermenistan, İsrail, Yunanistan ve hiçbiri cevapları alınmıştır.

8- Türkiye’nin size göre en öncelikli üç “dostunu” sıralayınız.

Tablo 34: Türkiye’nin Öncelikli Üç Dostu Sorusunun Değerlendirilmesi

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Azerbaycan	309	29,9	29,9
Hiçbiri	172	16,7	46,6
KKTC	162	15,7	62,3
Fikrim yok	91	8,8	71,1
Bosna-Hersek	59	5,7	76,8
ABD	41	4,0	80,8
Almanya	35	3,4	84,2
Pakistan	32	3,1	87,3
Arnavutluk	24	2,3	89,6
İran	17	1,6	91,3
Kazakistan	13	1,3	92,5
Irak	12	1,2	93,7
Diğer	12	1,2	94,9
Hepsi	11	1,1	95,9
İngiltere	9	,9	96,8
Suriye	9	,9	97,7
Kosova	8	,8	98,4
Yunanistan	6	,6	99,0
Rusya	5	,5	99,5
Makedonya	3	,3	99,8
Fransa	2	,2	100,0
Toplam	1032	100,0	

Türkiye'nin size göre en öncelikli üç "dostunu" sıralayınız.

Grafik 14: Türkiye'nin Öncelikli Üç Dostu Sorusunun Değerlendirilmesi

Katılımcılar, %29,9'luk bir oranla Azerbaycan'ı dost ülkeler sıralamasında birinci olarak belirlerken, bunu %16,7'lik oranla "hiçbiri" cevabı izlemektedir. KKTC %15,7'lik oranla üçüncü sırada belirtilmiştir.

Tablo 35: İllere Göre Türkiye'nin Öncelikli Üç Dostu Sorusunun Değerlendirilmesi

İl Adı	Türkiye'nin size göre en öncelikli üç "dostunu" sıralayınız.																				Toplam	
	ABD	Almanya	Arnavutluk	Azerbaycan	Bosna-Hersek	Fransa	Irak	İngiltere	İran	Kazakistan	KKTC	Kosova	Makedonya	Pakistan	Rusya	Suriye	Yunanistan	Diğer	Hiçbiri	Hepsi		Fikrim yok
Ankara	1,1%	2,2%	2,2%	29,3%	4,9%		1,1%	,5%		,5%	15,2%	,5%	,5%	5,4%	,5%	,5%	,5%	3,3%	22,8%	,5%	8,2%	100,0
İstanbul	4,5%	4,5%	1,0%	23,9%	7,5%				,5%	,5%	12,9%	1,0%		2,5%	,5%		1,5%	2,5%	23,4%	1,0%	12,4%	100,0
İzmir	5,7%	1,6%	4,1%	30,3%	2,5%			,8%	2,5%	2,5%	17,2%		,8%		,8%				24,6%	,8%	4,9%	100,0
Konya	4,6%	2,3%	2,3%	28,7%	5,7%				2,3%	1,1%	13,8%	4,6%		2,3%		1,1%	1,1%		17,2%	2,3%	10,3%	100,0
Adana	5,9%	8,0%	5,3%	33,7%	4,3%	1,1%	3,2%	3,7%	2,1%	2,1%	13,4%	,5%		1,6%	,5%	1,6%			7,0%	1,1%	4,8%	100,0
Diyarbakır				24,7%	11,2%		4,5%		5,6%	1,1%	24,7%			4,5%	1,1%	3,4%			1,1%		18,0%	100,0
Nevşehir	3,3%	3,3%	1,7%	45,0%	3,3%					1,7%	15,0%		1,7%				1,7%	1,7%	11,7%		10,0%	100,0
Artvin	9,6%	1,9%		17,3%	11,5%				1,9%		17,3%			9,6%					15,4%	5,8%	9,6%	100,0
Erzurum	2,0%			48,0%	2,0%				2,0%	2,0%	20,0%			6,0%					18,0%			100,0
Toplam	4,0%	3,4%	2,3%	29,9%	5,7%	,2%	1,2%	,9%	1,6%	1,3%	15,7%	,8%	,3%	3,1%	,5%	,9%	,6%	1,2%	16,7%	1,1%	8,8%	100,0

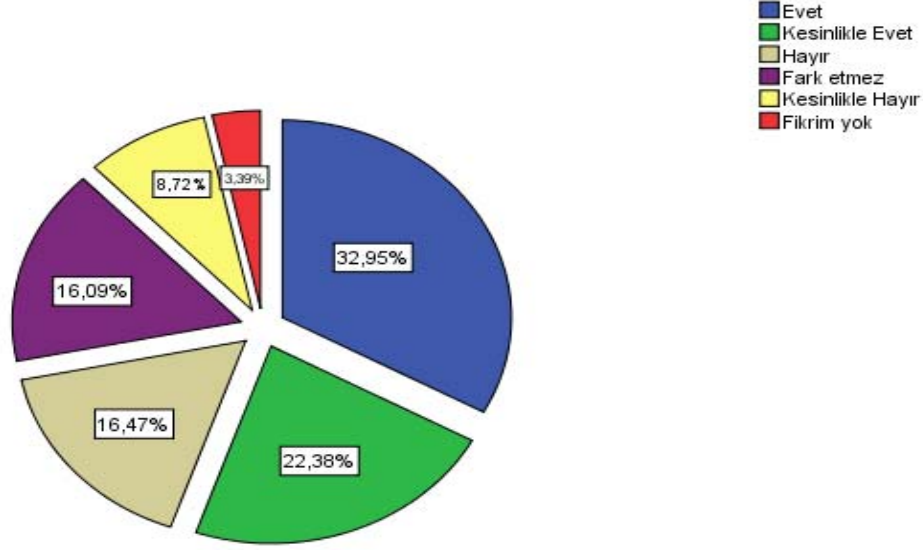
Adana dışındaki tüm illerde "Azerbaycan", "KKTC" ve "hiçbiri" ya da "fikrim yok" cevapları değişen oranlarda belirtilirken, Adana da Azerbaycan ve KKTC'nin ardından dost ülke sıralamasında Almanya %8'lik oran ile üçüncü sırayı almaktadır.

9-Türkiye'nin AB'ye üye olmasını istiyor musunuz?

Tablo 36: Türkiye'nin AB'ye Üye Olmasını İstiyor musunuz?

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Evet	340	32,9	32,9
Kesinlikle Evet	231	22,4	55,3
Hayır	170	16,5	71,8
Fark etmez	166	16,1	87,9
Kesinlikle Hayır	90	8,7	96,6
Fikrim yok	35	3,4	100,0
Toplam	1032	100,0	

Türkiye'nin AB'ye üye olmasını istiyor musunuz?

Grafik 15: Türkiye'nin AB'ye Üye Olmasını İstiyor Musunuz?

Ankete katılanların % 55,3'ü 9. soruya genel olarak "evet" biçiminde yanıt vermişlerdir. Bu oranın %32,9'u sadece "evet", %22,4'ü de "kesinlikle evet" şeklindedir. Anket katılımcılarının %25,2'si ise genel olarak "hayır" biçiminde yanıt vermiştir. Bu hayır yanıtları içerisinde sadece "hayır" yanıtının oranı %16,5 iken, "kesinlikle hayır" cevaplarının oranı %8,7'dir. Ankette, "fark etmez" şeklinde görüş bildirenlerin oranı ise %16,1'dir. %3,4 ise "fikrim yok" yanıtını vermiştir.

Tablo 37: İllere Göre Türkiye'nin AB Üyeliği Sorusunun Değerlendirilmesi

İl Adı	Türkiye'nin AB'ye üye olmasını istiyor musunuz?						Toplam
	Kesinlikle Evet	Evet	Fark etmez	Hayır	Kesinlikle Hayır	Fikrim yok	
Ankara	27,7%	36,4%	14,1%	13,6%	7,1%	1,1%	100,0%
İstanbul	22,4%	29,4%	12,9%	18,9%	9,0%	7,5%	100,0%
İzmir	18,0%	31,1%	15,6%	25,4%	9,8%		100,0%
Konya	17,2%	39,1%	18,4%	14,9%	8,0%	2,3%	100,0%
Adana	19,3%	28,3%	19,8%	18,7%	10,2%	3,7%	100,0%
Diyarbakır	37,1%	32,6%	19,1%	2,2%	3,4%	5,6%	100,0%
Nevşehir	15,0%	40,0%	21,7%	13,3%	10,0%		100,0%
Artvin	21,2%	40,4%	7,7%	15,4%	9,6%	5,8%	100,0%
Erzurum	18,0%	30,0%	16,0%	20,0%	14,0%	2,0%	100,0%
Toplam	22,4%	32,9%	16,1%	16,5%	8,7%	3,4%	100,0%

İllere göre değerlendirmede, tüm illerde AB üyeliğine "kesinlikle evet" ve "evet" diyenlerin oranı, genel olarak hayır diyenlere kıyasla daha yüksekken, Diyarbakır bu oran arasındaki farkın en fazla olduğu

ildir. (Genel olarak evet diyenler %69,7 iken, genel olarak hayır diyenler %5,6'lık bir oran oluşturmaktadır.) Buna benzer bir genelleme Ankara ve Artvin için de yapılabilir (Ankara'da genel olarak evet cevabı verenlerin oranı %64,1; genel olarak hayır diyenlerin oranı % 20,7'dir. Artvin'de ise genel olarak evet diyenler % 61,6; genel olarak hayır diyenler % 25'dir.) Genel olarak "evet" ve genel olarak "hayır" diyenler arasındaki farkın nispeten daha az olduğu iller ise İzmir (genel olarak evet diyenler %49,1; genel olarak hayır diyenler %35,2) ve Erzurum'dur (genel olarak evet diyenler %48; genel olarak hayır diyenler %34).

Tablo 38: Cinsiyete göre Türkiye'nin AB üyeliği

Cinsiyet	Türkiye'nin AB'ye üye olmasını istiyor musunuz?						Toplam
	Kesinlikle Evet	Evet	Fark etmez	Hayır	Kesinlikle Hayır	Fikrim yok	
Erkek	26,8%	29,4%	16,5%	14,6%	9,5%	3,2%	100,0%
Kadın	17,8%	36,6%	15,6%	18,4%	7,9%	3,6%	100,0%
Toplam	22,4%	32,9%	16,1%	16,5%	8,7%	3,4%	100,0%

Türkiye'nin AB üyeliğine "kesinlikle evet" ve "evet" diyen erkeklerin toplam oranı %56,2, "hayır" ve "kesinlikle hayır" cevabını veren erkeklerin oranı %24,1'dir. Erkek katılımcılar ile kıyaslandığında, kadın katılımcıların AB üyeliğine daha düşük oranda evet, daha yüksek oranda hayır dedikleri ortaya çıkmaktadır. (AB üyeliğine "kesinlikle evet" ve "evet" cevabını veren kadınların toplam oranı %54,4, "hayır" ve "kesinlikle hayır" cevabını veren kadınların toplam oranı %26,3'tür.)

Tablo 39: Yaş Dağılımına Göre Türkiye'nin AB üyeliği

Yaş	Türkiye'nin AB'ye üye olmasını istiyor musunuz?						Toplam
	Kesinlikle Evet	Evet	Fark etmez	Hayır	Kesinlikle Hayır	Fikrim yok	
18–25	17,4%	35,4%	16,6%	18,8%	8,3%	3,6%	100,0%
26–33	23,0%	35,9%	14,8%	14,4%	8,9%	3,0%	100,0%
34–41	35,3%	21,1%	18,0%	17,3%	6,0%	2,3%	100,0%
42–49	28,6%	27,3%	15,6%	14,3%	9,1%	5,2%	100,0%
50–57	25,9%	37,0%	11,1%		25,9%		100,0%
58 ve üstü	26,3%	26,3%	15,8%	10,5%	10,5%	10,5%	100,0%
Toplam	22,4%	32,9%	16,1%	16,5%	8,7%	3,4%	100,0%

Yaş gruplarına göre Türkiye'nin AB üyeliğinin istenip istenmediğine verilen cevaplar şu şekilde değerlendirilebilir: Öncelikle tüm yaş gruplarında Türkiye'nin AB üyeliğini istiyor musunuz sorusuna "hayır" ve "kesinlikle hayır" cevabını verenlerin oranı birbirine yakındır. Ancak yine de bir gruplama yapmak gerekirse bu cevabı verenlerin oranının 18–25 yaş grubunda %27,1'lik oran ile en yüksek seviyede olduğu, 58 ve üstü yaş grubunda ise %21'lik oran ile en düşük düzeyde olduğu saptaması yapılabilir. (Diğer yaş gruplarında bu oran %23,3 ile %25,9 arasında değişmektedir.) Soruya "kesinlikle evet" ve "evet" cevabını verenlerin toplam oranına bakıldığında, 50–57 yaş grubunun, %62,9'luk oranla genel olarak evet cevap verdiği görülmektedir. Diğer yaş gruplarına kıyasla görece olarak daha düşük oranda "evet" ve "kesinlikle evet" cevabı verenler %52,8 ile 18–25 yaş grubu ve %52,6 ile 58 ve üstü yaş grubudur. Buna rağmen genel itibarıyla tüm yaş gruplarında Türkiye'nin AB üyeliğinin istendiği görülmektedir. Ancak yine de soruya "fark etmez" ya da "fikrim yok" diyenlerin oranının tüm yaş gruplarında azımsanmayacak düzeyde olduğu da göz önünde tutulmalıdır. Örneğin: 18–25 yaş arası gençlerin %16,6'sının "fark etmez" cevabı verdikleri görülmektedir.

Tablo 40: Eğitim Düzeyine Göre Türkiye'nin AB Üyeliği

Eğitim Durumu	Türkiye'nin AB'ye üye olmasını istiyor musunuz?						Toplam
	Kesinlikle Evet	Evet	Fark etmez	Hayır	Kesinlikle Hayır	Fikrim yok	
Okuryazar değil	33,3%		33,3%			33,3%	100,0%
Okuryazar	38,5%	23,1%	7,7%	7,7%	15,4%	7,7%	100,0%
İlköğretim	14,3%	17,5%	12,7%	27,0%	15,9%	12,7%	100,0%
Lise	31,9%	20,4%	19,5%	16,8%	7,1%	4,4%	100,0%
Üniversite	20,6%	34,6%	17,1%	16,5%	8,6%	2,5%	100,0%
Lisansüstü	24,9%	42,0%	11,2%	13,0%	7,1%	1,8%	100,0%
Toplam	22,4%	32,9%	16,1%	16,5%	8,7%	3,4%	100,0%

İlköğretim düzeyindeki katılımcıların %31,8'i, lise düzeyindeki katılımcıların %52,3'ü üniversite düzeyindekilerin %55,2'si, lisansüstü düzeydeki katılımcıların %66,9'u soruya "evet" ve "kesinlikle evet" şeklinde cevap vermiştir. İlköğretim düzeyindeki katılımcıların %42,9'u soruya "hayır" ve "kesinlikle hayır" şeklinde cevap verirken, Lise düzeyindeki katılımcıların %23,9'u, üniversite düzeyindekilerin %25,1'i, lisansüstü düzeydekilerin %20,1'i "hayır" ve "kesinlikle hayır" şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 41: Meslek dağılımına göre Türkiye'nin AB Üyeliği

Meslek	Türkiye'nin AB'ye üye olmasını istiyor musunuz?						Toplam
	Kesinlikle Evet	Evet	Fark etmez	Hayır	Kesinlikle Hayır	Fikrim yok	
Öğrenci	18,2%	36,7%	15,0%	19,1%	8,7%	2,4%	100,0%
Akademik	20,6%	39,7%	13,2%	10,3%	10,3%	5,9%	100,0%
Kamu Görevlisi	33,9%	27,2%	16,3%	13,4%	8,8%	,4%	100,0%
Özel Sektör Çalışanı	20,0%	28,7%	20,5%	18,5%	7,7%	4,6%	100,0%
Diğer	18,8%	33,3%	13,0%	10,1%	10,1%	14,5%	100,0%
Toplam	22,4%	32,9%	16,1%	16,5%	8,7%	3,4%	100,0%

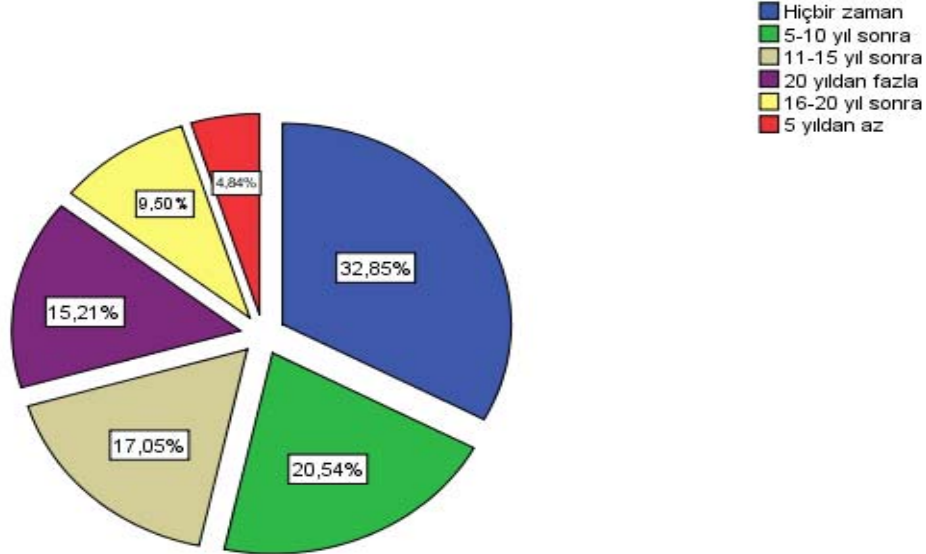
Meslek gruplarına göre Türkiye'nin AB üyeliğinin istenip istenmediği sorusuna verilen cevaplara bakıldığında, öğrencilerin %54,9'unun Türkiye'nin AB üyeliğine "kesinlikle evet ve evet" cevabı verdikleri görülmektedir. Bu oran; akademisyenlerde %60,3, kamu görevlilerinde %61,1, özel sektör çalışanlarında %48,7'dir. Öğrencilerin %27,8'i, akademisyenlerin %20,6'sı, kamu görevlilerinin %22,2'si, özel sektör çalışanlarının %26,2'si Türkiye'nin AB üyeliğine "kesinlikle hayır ve hayır" cevabı vermişlerdir.

10-Sizce Türkiye AB'ye ne zaman tam üye olabilir?

Tablo 42: "Sizce Türkiye AB'ye Ne Zaman Tam Üye Olabilir?" Sorusunun Değerlendirmesi

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Hiçbir zaman	339	32,8	32,8
5-10 yıl sonra	212	20,5	53,4
11-15 yıl sonra	176	17,1	70,4
20 yıldan fazla	157	15,2	85,7
16-20 yıl sonra	98	9,5	95,2
5 yıldan az	50	4,8	100,0
Toplam	1032	100,0	

Sizce Türkiye AB'ye ne zaman tam üye olabilir?

Grafik 16: "Sizce Türkiye AB'ye Ne Zaman Tam Üye Olabilir?" Sorusunun Değerlendirmesi

Anket geneline göre, her ne kadar %55,3'lük kesim Türkiye'nin AB üyeliğini destekliyor olsa da, 10. Soru bağlamında katılımcıların %32,8'i tam üyeliğin "hiçbir zaman" gerçekleşmeyeceği yönünde görüş belirtmişlerdir. Ankete katılanların %20,5'i olası bir üyeliği "5-10 yıl sonra", %17,1'i "11-15 yıl sonra", %15,2'si "20 yıldan fazla", %9,5'i "16-20 yıl sonra", %4,8'i ise "5 yıldan az" bir sürede öngörmektedir.

Tablo 43: İllere Göre Türkiye AB'ye Ne Zaman Tam Üye Olabilir?

İl Adı	Sizce Türkiye AB'ye ne zaman tam üye olabilir?						Toplam
	5 yıldan az	5–10 yıl sonra	11–15 yıl sonra	16–20 yıl sonra	20 yıldan Fazla	Hiçbir zaman	
Ankara	1,6%	14,1%	20,7%	12,5%	14,1%	37,0%	100,0%
İstanbul	6,5%	21,4%	15,4%	8,5%	16,4%	31,8%	100,0%
İzmir	1,6%	15,6%	14,8%	11,5%	23,0%	33,6%	100,0%
Konya	3,4%	25,3%	11,5%	10,3%	12,6%	36,8%	100,0%
Adana	9,1%	16,6%	13,4%	11,8%	18,2%	31,0%	100,0%
Diyarbakır	6,7%	33,7%	23,6%	4,5%	13,5%	18,0%	100,0%
Nevşehir	1,7%	23,3%	18,3%	6,7%	15,0%	35,0%	100,0%
Artvin	3,8%	28,8%	21,2%	5,8%	7,7%	32,7%	100,0%
Erzurum	6,0%	24,0%	22,0%	4,0%		44,0%	100,0%
Toplam	4,8%	20,5%	17,1%	9,5%	15,2%	32,8%	100,0%

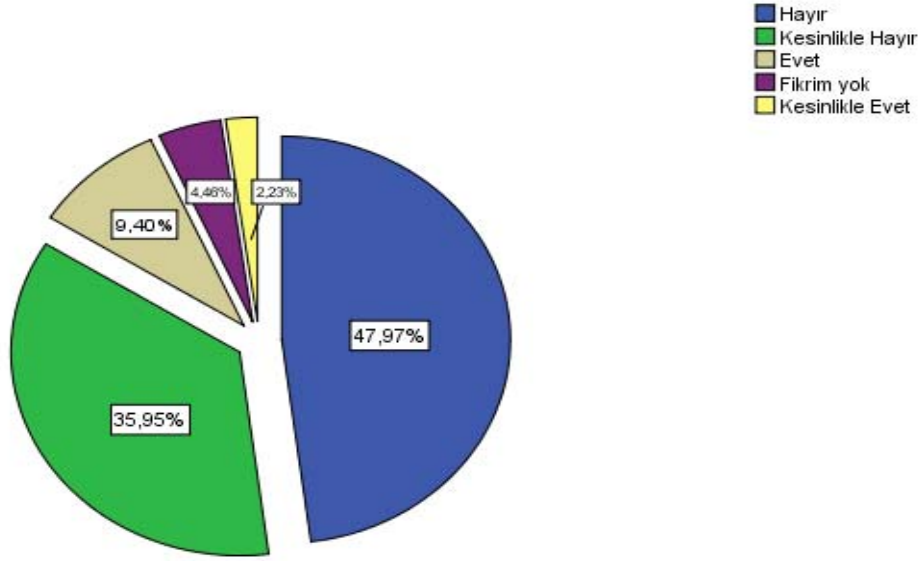
Diyarbakır dışında tüm illerde soruya yüksek oranda ve ilk sırada “hiçbir zaman” cevabı verilmiştir. Diyarbakır’da ise, diğer tüm illerden farklı olarak “5–10 yıl sonra” cevabı verenlerin oranı %33,7; “11–15 yıl sonra” cevabı verenlerin oranı % 23,6; “hiçbir zaman” cevabı verenlerin oranı %18’dir. Diğer illerde dikkati çeken bir diğer nokta; “hiçbir zaman” cevabının ardından İstanbul, Konya, Nevşehir, Artvin ve Erzurum’da verilen “5–10 yıl sonra” şeklindeki cevapların oransal olarak yüksekliğidir. “Hiçbir zaman” cevabının ardından, daha ortalama bir zaman dilimini ifade eden “11–15 yıl sonra” cevabı ise Ankara’da, “20 yıldan fazla” cevabı ise İzmir ve Adana’da verilmiştir.

11-Sizce AB Türkiye’ye karşı güvenilir ve samimi davranıyor mu?

Tablo 44: “Sizce AB Türkiye’ye Güvenilir ve Samimi Davranıyor mu?” Sorusunun Değerlendirilmesi

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Hayır	495	48,0	48,0
Kesinlikle Hayır	371	35,9	83,9
Evet	97	9,4	93,3
Fikrim yok	46	4,5	97,8
Kesinlikle Evet	23	2,2	100,0
Toplam	1032	100,0	

Sizce AB Türkiye'ye karşı güvenilir ve samimi davranıyor mu?

Grafik 17: "AB Türkiye'ye Güvenilir ve Samimi Davranıyor mu?" Sorusunun Değerlendirilmesi

Katılımcıların, % 83,9'u "Sizce AB Türkiye'ye karşı güvenilir ve samimi davranıyor mu?" sorusuna genel olarak "hayır" yanıtı vermiştir. Bu cevaplar içerisinde sadece "hayır" diyenlerin oranı, %48, "kesinlikle hayır" diyenlerin oranı %35,9'dur. Soruya, genel olarak evet diyenlerin oranı %11,6'dır. Genel evet oranı içerisinde sadece "evet" diyenlerin oranı %9,4, "kesinlikle evet" diyenlerin oranı ise %2,2'dir. Soruya %4,5 oranında "fikrim yok" cevabı verilmiştir.

Tablo 45: İllere Göre "AB Türkiye'ye Karşı Güvenilir ve Samimi Davranıyor mu?" Sorusunun Değerlendirmesi

İl Adı	Sizce AB Türkiye'ye karşı güvenilir ve samimi davranıyor mu?					Toplam
	Kesinlikle Evet	Evet	Hayır	Kesinlikle Hayır	Fikrim yok	
Ankara	1,6%	12,5%	47,8%	37,5%	,5%	100,0%
İstanbul	1,0%	9,0%	53,7%	30,8%	5,5%	100,0%
İzmir	,8%	9,0%	45,1%	42,6%	2,5%	100,0%
Konya		5,7%	47,1%	44,8%	2,3%	100,0%
Adana	8,6%	13,4%	36,4%	32,6%	9,1%	100,0%
Diyarbakır	1,1%	7,9%	50,6%	31,5%	9,0%	100,0%
Nevşehir		8,3%	53,3%	38,3%		100,0%
Artvin		5,8%	53,8%	38,5%	1,9%	100,0%
Erzurum			60,0%	34,0%	6,0%	100,0%
Toplam	2,2%	9,4%	48,0%	35,9%	4,5%	100,0%

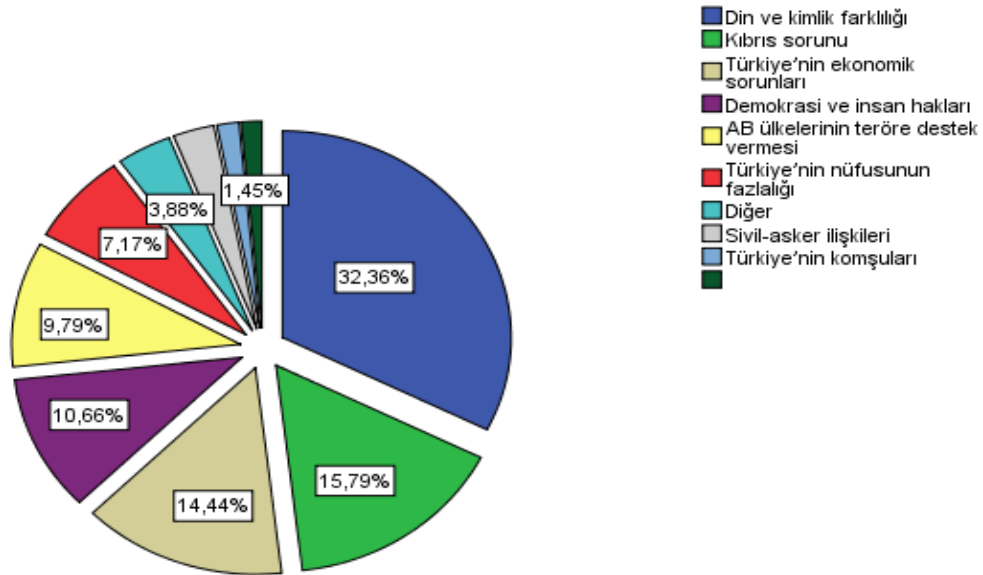
İllere göre değerlendirmede, Adana hariç diğer tüm illerde AB'nin Türkiye'ye samimi davranıp davranmadığı yönündeki soruya genel olarak "hayır, samimi davranmıyor" diyenlerin oranı %82,1 (Diyarbakır) ile %94 (Erzurum) arasında değişmektedir. Adana da ise genel olarak "hayır, samimi davranmıyor" diyenlerin oranı %69 ile (diğer illere kıyasla) en düşük seviyededir.

12-Türkiye AB ilişkilerinde sizce en büyük sorun nedir?

Tablo 46:Türkiye –AB ilişkilerinde en büyük sorun nedir? sorusunun değerlendirilmesi

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Din ve kimlik farklılığı	334	32,4	32,4
Kıbrıs sorunu	163	15,8	48,2
Türkiye'nin ekonomik sorunları	149	14,4	62,6
Demokrasi ve insan hakları	110	10,7	73,3
AB ülkelerinin teröre destek vermesi	101	9,8	83,0
Türkiye'nin nüfusunun fazlalığı	74	7,2	90,2
Diğer	40	3,9	94,1
Sivil-asker ilişkileri	30	2,9	97,0
Türkiye'nin komşuları	16	1,6	98,5
Cevapsız	15	1,5	100,0
Toplam	1032	100,0	

Türkiye AB ilişkilerinde sizce en büyük sorun nedir?

Grafik 18: "Türkiye –AB ilişkilerinde En Büyük Sorun Nedir?" Sorusunun Değerlendirilmesi

Türkiye AB ilişkilerinde en büyük sorun nedir? Sorusuna katılımcıların % 32,4'ü din ve kimlik farklılığı cevabı verilmiştir. Bu cevabı %15,8'lik bir oranla Kıbrıs, %14,4'lük oranla Türkiye'nin ekonomik sorunları takip etmektedir

Tablo 47: İllere Göre “Türkiye AB İlişkilerinde En Büyük Sorun Nedir?” Sorusunun Değerlendirilmesi

İl Adı	Türkiye AB ilişkilerinde sizce en büyük sorun nedir?										Toplam
	Cevapsız	Kıbrıs sorunu	Türkiye'nin ekonomik sorunları	Din ve kimlik farklılığı	Demokrasi ve insan hakları	Sivil-asker ilişkileri	Türkiye'nin nüfusunun fazlalığı	Türkiye'nin komşuları	AB ülkelerinin teröre destek vermesi	Diğer	
Ankara		19,0%	18,5%	36,4%	5,4%	1,1%	10,9%	,5%	3,8%	4,3%	100,0%
İstanbul	3,0%	21,4%	7,5%	25,4%	14,4%	2,5%	6,5%	2,0%	13,9%	3,5%	100,0%
İzmir	,8%	13,1%	10,7%	48,4%	6,6%	5,7%	4,1%		9,0%	1,6%	100,0%
Konya	1,1%	20,7%	13,8%	32,2%	4,6%		6,9%	2,3%	17,2%	1,1%	100,0%
Adana	1,1%	12,8%	17,6%	21,4%	11,8%	5,3%	9,6%	3,7%	8,6%	8,0%	100,0%
Diyarbakır	1,1%	10,1%	14,6%	32,6%	28,1%	3,4%	2,2%		4,5%	3,4%	100,0%
Nevşehir		8,3%	21,7%	40,0%	3,3%		15,0%	1,7%	8,3%	1,7%	100,0%
Artvin	7,7%	7,7%	21,2%	34,6%	5,8%		1,9%		17,3%	3,8%	100,0%
Erzurum		18,0%	10,0%	36,0%	14,0%	6,0%		2,0%	12,0%	2,0%	100,0%
Toplam	1,5%	15,8%	14,4%	32,4%	10,7%	2,9%	7,2%	1,6%	9,8%	3,9%	100,0%

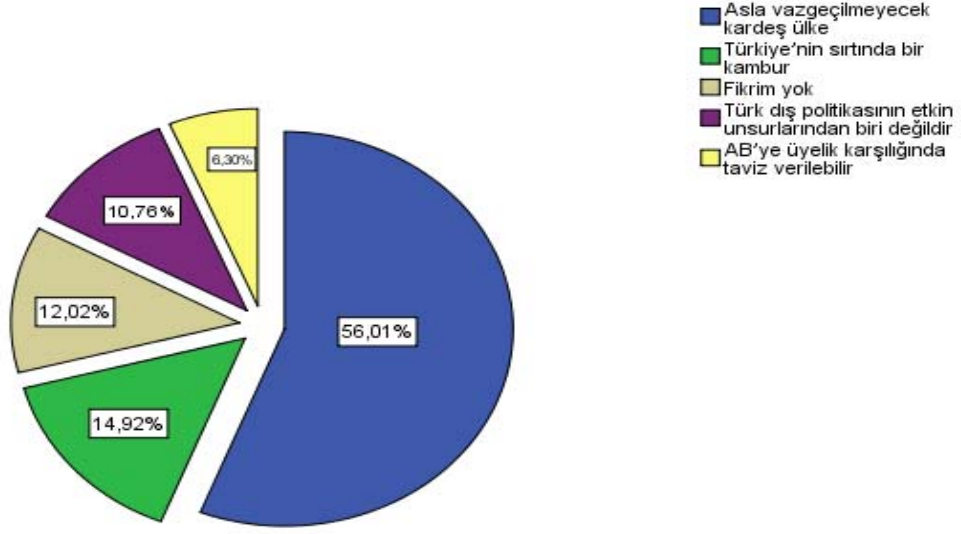
İllerde ilk üç sıraya bakıldığında şu şekilde bir sonuç ortaya çıkmaktadır: Tüm illerde din ve kimlik farklılığı Türkiye ve AB arasındaki temel sorun olarak birinci sırada belirtilmiştir. Ankara, İstanbul ve İzmir’de Kıbrıs ikinci sırada bir sorun olarak sayılırken, İstanbul’da Ankara ve İzmir’den farklı olarak üçüncü sırada demokrasi ve insan hakları sorunu belirtilmiştir. Diyarbakır’da da demokrasi ve insan hakları sorunu ikinci sırada zikredilirken, üçüncü sırayı Türkiye’nin ekonomik sorunları almakta, Kıbrıs sorunu ise tüm bu sorunlardan sonra dördüncü sırada belirtilmektedir. Erzurum da da demokrasi ve insan hakları konusu Kıbrıs sorunundan sonra üçüncü sırada belirtilmektedir. Konya ve Artvin’de diğer illerden farklı olarak, AB ülkelerinin teröre destek vermesi konusu üçüncü sırada belirtilmektedir. Nevşehir de ise diğer illerin tümünden farklı olarak üçüncü sırada sorun olarak Türkiye’nin nüfusunun fazlalığı noktası belirtilmiştir.

13- KKTC’yi Türkiye açısından nasıl nitelendirirsiniz?

Tablo 48: KKTC’yi Türkiye Açısından Nasıl Nitelendirirsiniz?

	Frekans	Yüzde
Asla vazgeçilmeyecek kardeş ülke	578	56,0
Türkiye’nin sırtında bir kambur	154	14,9
Fikrim yok	124	12,0
Türk dış politikasının etkin unsurlarından biri değildir	111	10,8
AB’ye üyelik karşılığında taviz verilebilir	65	6,3
Toplam	1032	100,0

KKTC'yi Türkiye açısından nasıl nitelendirirsiniz?

Grafik 19: KKTC'yi Türkiye Açısından Nasıl Nitelendirirsiniz?

Katılımcıların %56'sı KKTC'yi "asla vazgeçilemeyecek kardeş ülke" olarak tanımlamışlardır. KKTC'yi "Türkiye'nin sırtında bir kambur" ve "AB'ye üyelik karşılığında taviz verilebilir" şeklinde tanımlayanların oranı sırasıyla, %14,9 ve % 6,3'tür. Soruyu "fikrim yok" şeklinde yanıt verenlerin oranı %12, "Türk dış politikasının etkin unsurlarından biri değildir" yanıtını verenlerin oranı ise %10,76'dır.

Tablo 49: İllere göre "KKTC'yi Türkiye Açısından Nasıl Nitelendirirsiniz?" Sorusunun Değerlendirilmesi

İl Adı	KKTC'yi Türkiye açısından nasıl nitelendirirsiniz?					Toplam
	Asla vazgeçilmeyecek kardeş ülke	AB'ye üyelik karşılığında taviz verilebilir	Türkiye'nin sırtında bir kambur	Türk dış politikasının etkin unsurlarından biri değildir	Fikrim yok	
Ankara	59,2%	6,5%	15,8%	11,4%	7,1%	100,0%
İstanbul	55,2%	5,5%	15,4%	8,0%	15,9%	100,0%
İzmir	54,9%	4,9%	25,4%	7,4%	7,4%	100,0%
Konya	57,5%	5,7%	17,2%	8,0%	11,5%	100,0%
Adana	44,4%	7,5%	10,2%	21,4%	16,6%	100,0%
Diyarbakır	49,4%	9,0%	12,4%	6,7%	22,5%	100,0%
Nevşehir	68,3%	3,3%	6,7%	11,7%	10,0%	100,0%
Artvin	61,5%	11,5%	11,5%	9,6%	5,8%	100,0%
Erzurum	82,0%	2,0%	16,0%			100,0%
Toplam	56,0%	6,3%	14,9%	10,8%	12,0%	100,0%

Yukarıdaki sorunun illere göre değerlendirilmesi şu şekildedir. Anılan sorunun “asla vazgeçilemeyecek kardeş ülke” şikkının katılımcıların büyük kısmı tarafından tüm illerde (%56) tercih edildiği görülmektedir. İlk sırada %82’lik yüksek bir oranla Erzurum ili yer almaktadır. Aynı cevabı Erzurum’dan sonra Nevşehirli katılımcılar %68,3’lük bir oranla takip etmektedir ve üçüncü sırada ise %61,5’lik bir oranla Artvin yer almaktadır ve sırasıyla Ankara (%59,2); Konya (%57,5); İstanbul (%55,2); İzmir (%54,9); Diyarbakır (%49,4) ve Adana (%44,4) bulunmaktadır.

Tüm illerde KKTC’yi Türkiye açısından “Türkiye’nin sırtında bir kambur” şeklinde değerlendiren katılımcıların genel oranı %14,9’dur. İzmir’de katılımcıların %25,4’ü; Konya’da %17,2’si; Erzurum’da %16’sı; Ankara’da %15,8’i; İstanbul’da %15,4’ü; Diyarbakır’da %12,4’ü; Artvin’de %11,5’i; Adana’da %10,2’si bu yönde bir tercihte bulunmuşlardır.

Soruya “Türk dış politikasının etkin unsurlarından biri değildir” cevabını veren genel katılımcı oranı %10,8’dir. Bu oran içerisinde %21,4 ile Adana ilk sırada görülmektedir ve Adana’yı %11,7 ile Nevşehir, %11,4 ile Ankara, %9,6 ile Artvin ve %8 ile İstanbul ve Konya takip etmektedir. İzmir ve Diyarbakır’da söz konusu cevap oranı %8’in altında yer almaktadır.

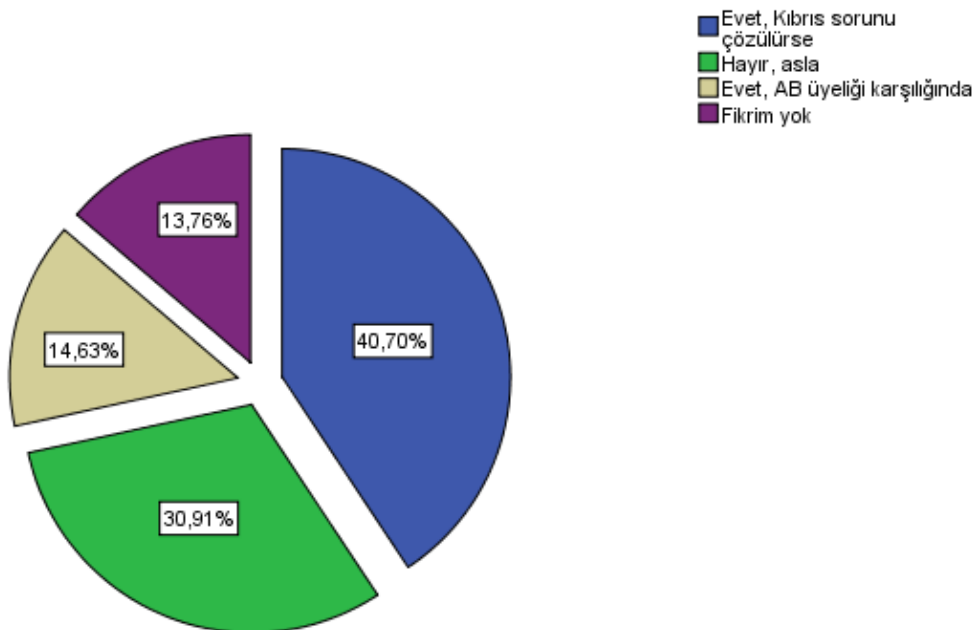
Soruya “Fikrim yok” şeklinde cevap verenlerin genel oranı ise %12’dir. Bu yönde cevap verenlerin %22,5’ini Diyarbakırlı, ardından %16,6 ile Adanalı, %15, 9 ile İstanbullu, %11,5 ile Konyalı ve %10 ile Nevşehirli katılımcılar oluşturmaktadır.

14-Sizce Türkiye Güney Kıbrıs Rum Yönetimini tanımalı mı?

Tablo 50: Sizce Türkiye Güney Kıbrıs Rum Yönetimini Tanımalı mı?

	Frekans	Yüzde
Evet, Kıbrıs sorunu çözülürse	420	40,7
Hayır, asla	319	30,9
Evet, AB üyeliği karşılığında	151	14,6
Fikrim yok	142	13,8
Toplam	1032	100,0

Sizce Türkiye Güney Kıbrıs Rum Yönetimini tanımalı mı?

Grafik 20: Sizce Türkiye Güney Kıbrıs Rum Yönetimini Tanımalı mı?

Katılımcıların, “Türkiye, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’ni Tanımalı mı?” sorusuna verdikleri şartlı “evet” yanıtı %55,3’tür. Katılımcıların % 40,7’si “Evet, Kıbrıs sorunu çözülürse”, %14,6’sı “Evet, AB üyeliği karşılığında” şeklinde yanıt vermişlerdir. Soruya “Hayır, asla” şeklinde yanıt verenlerin oranı %30,9; “fikrim yok” diyenlerin oranı ise % 13,8’dir.

Tablo 51: İllere Göre “Türkiye Güney Kıbrıs Rum Yönetimini Tanımalı mı?” Sorusunun Değerlendirmesi

İl Adı	Sizce Türkiye Güney Kıbrıs Rum Yönetimini tanımalı mı?				Toplam
	Hayır, asla	Evet, AB üyeliği karşılığında	Evet, Kıbrıs sorunu çözülürse	Fikrim yok	
Ankara	23,9%	15,8%	54,9%	5,4%	100,0%
İstanbul	27,9%	12,9%	41,3%	17,9%	100,0%
İzmir	31,1%	15,6%	43,4%	9,8%	100,0%
Konya	29,9%	12,6%	42,5%	14,9%	100,0%
Adana	34,8%	15,0%	29,4%	20,9%	100,0%
Diyarbakır	24,7%	19,1%	40,4%	15,7%	100,0%
Nevşehir	40,0%	15,0%	33,3%	11,7%	100,0%
Artvin	34,6%	15,4%	32,7%	17,3%	100,0%
Erzurum	52,0%	8,0%	36,0%	4,0%	100,0%
Toplam	30,9%	14,6%	40,7%	13,8%	100,0%

Aynı sorunun illere göre dağılımına bakıldığında öncelikle “Evet, Kıbrıs sorunu çözülürse” şıkkını tercih eden katılımcılar arasında %54,9’luk oranla Ankara ilinin ilk sırada yer aldığı görülmektedir. İkinci sırada %43,4 ile İzmir, üçüncü sırada ise %42,5 ile Konya illeri bulunmaktadır. Bu illeri sırasıyla İstanbul (%41,3); Diyarbakır (%40,4); Erzurum (%36); Nevşehir (%33,3); Artvin (%32,7) ve Adana (%29,4) izlemektedir.

Ankete katılanların illere göre “Evet, AB üyeliği karşılığında” cevabını tercih etme oranları ise şu şekildedir: ilk sırada %19,1’lik bir oranla Diyarbakır; ikinci sırada %15,8 ile Ankara; üçüncü sırada ise %15,6’lık bir oranla İzmir bulunmaktadır. Diğer iller Artvin (%15,4); Adana-Nevşehir (%15); İstanbul (%12,9); Konya (%12,6) ve Erzurum (%8) olarak sıralanmıştır.

“Hayır, asla” cevabının en yüksek olduğu il %52’i ile Erzurum’dur. Ardından %40 ile Nevşehir ve %34,8 ile Adana illeri bulunmaktadır. Bu üç ili ise %34,6 ile Artvin; %31,1 ile İzmir; %29,9 ile Konya; %27,9 ile İstanbul; % 24,7 ile Diyarbakır ve son olarak %23,9 ile Ankara takip etmektedir.

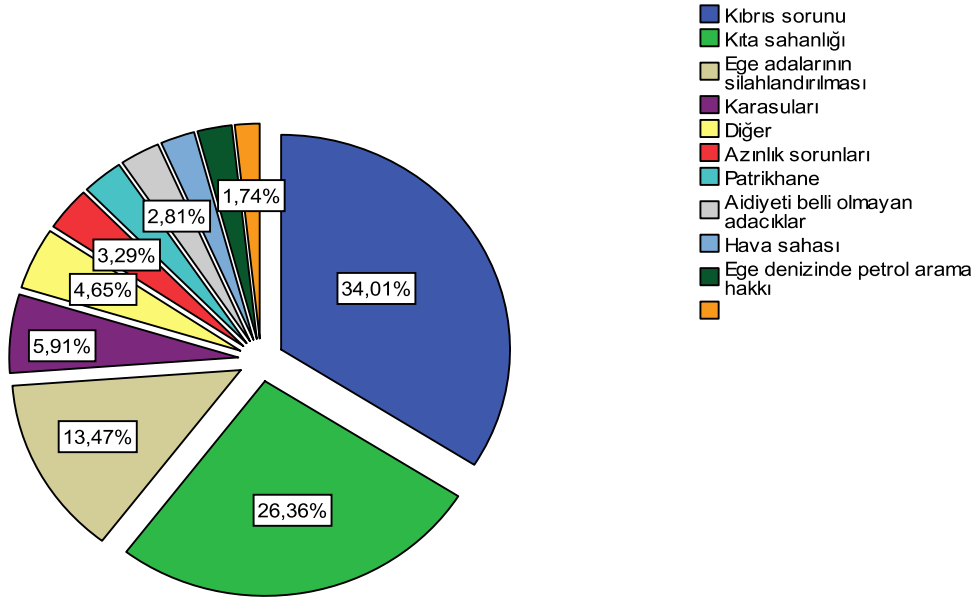
“Fikrim yok” cevabını veren katılımcılar %20,9 ile Adana; %17,9 ile İstanbul; %17,3 ile Artvin; %15,7 ile Diyarbakır; %14,9 ile Konya; %11, 7 ile Nevşehir ve %9,8 ile İzmir’dir. Geriye kalan Ankara ve Erzurum’da bu cevabın oranları %5,5’in altındadır.

15- Sizce Türkiye ve Yunanistan arasında en önemli üç sorunu işaretleyiniz?

Tablo 52: Sizce Türkiye ve Yunanistan Arasında En Önemli Üç Sorun Nedir?

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Kıbrıs sorunu	351	34,0	34,0
Kıta sahanlığı	272	26,4	60,4
Ege adalarının silahlandırılması	139	13,5	73,8
Karasuları	61	5,9	79,7
Diğer	48	4,7	84,4
Azınlık sorunları	34	3,3	87,7
Patrikhane	30	2,9	90,6
Aidiyeti belli olmayan adacıklar	29	2,8	93,4
Hava sahası	25	2,4	95,8
Ege denizinde petrol arama hakkı	25	2,4	98,3
Cevapsız	18	1,7	100,0
Toplam	1032	100,0	

Sizce Türkiye ve Yunanistan arasında en önemli üç sorunu işaretleyiniz?

Grafik 21: Sizce Türkiye ve Yunanistan Arasında En Önemli Üç Sorun Nedir?

Ankete katılanlar “Türkiye ile Yunanistan arasında en önemli üç sorun” olarak %34,01’lik oranla “Kıbrıs sorunu”, %26,36’lık oranla “Kıta sahanlığı” ve %13,47’lik oranla “Ege adalarının silahlandırılması” cevaplarını ön plana çıkarmışlardır.

Tablo 53: İllere göre “Türkiye ve Yunanistan Arasında En Önemli Üç Sorun Nedir?” Sorusunun Değerlendirmesi

	Sizce Türkiye ve Yunanistan arasında en önemli üç sorunu işaretleyiniz?											Toplam
	Cevapsız	Kıta sahanlığı	Ege adalarının silahlandırılması	Kıbrıs sorunu	Karasuları	Hava sahası	Azınlık sorunları	Patrikhane	Aidiyeti belli olmayan adacıklar	Ege denizinde petrol arama hakkı	Diğer	
Ankara	,5%	21,7%	9,2%	53,3%	3,8%		2,7%	3,3%	,5%	2,7%	2,2%	100,0
İstanbul	2,5%	26,9%	10,9%	37,3%	5,5%	1,0%	4,0%	2,0%	2,0%	1,5%	6,5%	100,0
İzmir		37,7%	9,8%	27,9%	9,0%	3,3%	1,6%	1,6%	4,1%	2,5%	2,5%	100,0
Konya	3,4%	26,4%	14,9%	37,9%	3,4%	3,4%	2,3%		4,6%	1,1%	2,3%	100,0
Adana	2,1%	23,5%	18,7%	18,2%	8,6%	6,4%	4,3%	4,8%	2,7%	5,9%	4,8%	100,0
Diyarbakır		16,9%	7,9%	38,2%	6,7%	1,1%	3,4%	4,5%	4,5%		16,9%	100,0
Nevşehir		26,7%	26,7%	21,7%	10,0%	1,7%	5,0%	1,7%	3,3%		3,3%	100,0
Artvin	9,6%	28,8%	15,4%	30,8%			3,8%	5,8%	3,8%	1,9%		100,0
Erzurum		38,0%	18,0%	28,0%	2,0%	4,0%	2,0%	2,0%	4,0%	2,0%		100,0
Toplam	1,7%	26,4%	13,5%	34,0%	5,9%	2,4%	3,3%	2,9%	2,8%	2,4%	4,7%	100,0

İllere göre değerlendirmede tüm illerde anket katılımcılarının büyük bir kısmının Türkiye ile Yunanistan arasındaki sorunların başında “Kıbrıs sorunu”nu gördükleri (%34) tespit edilmiştir. “Kıbrıs sorunu” şikkını tercih eden katılımcıların illere göre dağılımında %53,3 ile Ankara ilk sırada yer almaktadır. Diyarbakır %38,2 ile ikinci ve %37,9 ile Konya üçüncü sıradadır. Ardından sırasıyla İstanbul (%37,3); Artvin (%30,8); Erzurum (%28); İzmir (%27,9); Nevşehir (%21,7) ve Adana (%18,2) gelmektedir.

“Kıta sahanlığı” şikkının illere göre dağılımında ilk üç sırada yer alan iller Erzurum (%38), İzmir (%37,7) ve Artvin’dir (%28,8). Bu illeri sırasıyla İstanbul (%26,9); Nevşehir (%26,7); Konya (%26,4); Adana (%23,5); Ankara (%21,7) ve Diyarbakır (%16,9) izlemektedir.

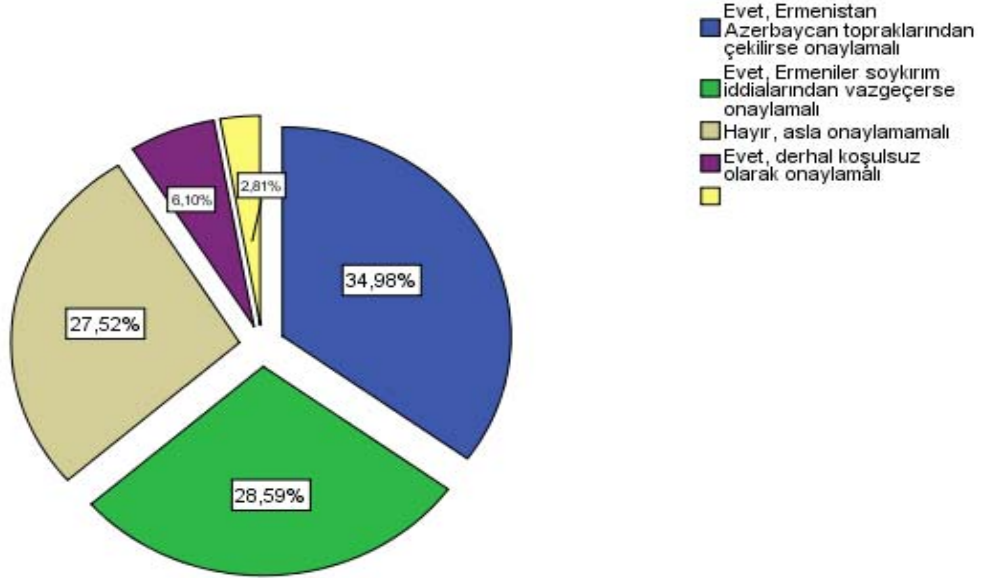
“Ege adalarının silahlandırılması”nı Türkiye ile Yunanistan arasında öncelikli üç sorun arasında değerlendiren katılımcıların illere göre tercih oranı %26,7’lik bir oranla Nevşehir, %18,7’lik oranla Adana, %15,4 ile Artvin, %14,9 ile Konya, %10,9 ile İstanbul, %9,2 ile Ankara ve %7,9 ile Diyarbakır şeklindedir.

16-Sizce, TBMM Ermenistan sınır kapısının açılması ile ilgili protokolü onaylamalı mı?

Tablo 54: Sizce, “TBMM Ermenistan Sınır Kapısının Açılması İle İlgili Protokolü Onaylamalı mı?”

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Evet, Ermenistan Azerbaycan topraklarından çekilirse onaylamalı	361	35,0	35,0
Evet, Ermeniler soykırım iddialarından vazgeçerse onaylamalı	295	28,6	63,6
Hayır, asla onaylamamalı	284	27,5	91,1
Evet, derhal koşulsuz olarak onaylamalı	63	6,1	97,2
Cevapsız	29	2,8	100,0
Toplam	1032	100,0	

Sizce, TBMM Ermenistan sınır kapısının açılması ile ilgili protokolü onaylamalı mı?

Grafik 22: TBMM Ermenistan Sınır Kapısının Açılması ile İlgili Protokolü Onaylamalı mı?

Katılımcıların 16. Soruya verdikleri genel olarak evet cevabı % 69,7'lik bir oran teşkil etmektedir. Sözkonusu genel evet cevabının %35'i “evet, Ermenistan Azerbaycan topraklarından çekilirse onaylamalı”, % 28,6'sı “evet, Ermeniler soykırım iddialarından vazgeçerse onaylamalı”, % 6,1'i “evet, derhal koşulsuz olarak onaylamalı” yanıtını vermişlerdir. Soruya “hayır, asla onaylamamalı” diyenlerin oranı ise %27,5'tur.

Tablo 55: İllere göre “TBMM Ermenistan Sınır Kapısının Açılması İle İlgili Protokolü Onaylamalı mı?” Sorusunun Değerlendirmesi

İl Adı	Sizce, TBMM Ermenistan sınır kapısının açılması ile ilgili protokolü onaylamalı mı?					Toplam
	Cevapsız	Hayır, asla onaylamamalı	Evet, Ermenistan topraklarından çekilirse onaylamalı	Evet, Ermeniler soykırım iddialarından vazgeçerse onaylamalı	Evet, derhal koşulsuz olarak onaylamalı	
Ankara	1,1%	15,2%	49,5%	29,3%	4,9%	100,0%
İstanbul	6,0%	26,4%	35,3%	16,4%	15,9%	100,0%
İzmir	1,6%	29,5%	29,5%	39,3%		100,0%
Konya	3,4%	29,9%	29,9%	35,6%	1,1%	100,0%
Adana	2,1%	29,9%	31,0%	32,1%	4,8%	100,0%
Diyarbakır	3,4%	19,1%	38,2%	30,3%	9,0%	100,0%
Nevşehir	1,7%	50,0%	20,0%	25,0%	3,3%	100,0%
Artvin	3,8%	28,8%	34,6%	32,7%		100,0%
Erzurum		46,0%	30,0%	20,0%	4,0%	100,0%
Toplam	2,8%	27,5%	35,0%	28,6%	6,1%	100,0%

Bu soruya, “Evet, Ermenistan Azerbaycan topraklarından çekilirse onaylamalı” cevabını veren anket katılımcılarının (%35) il bazında değerlendirilmesine göre öne çıkan ilk üç il Ankara (%49,5), Diyarbakır (%38,2) ve İstanbul’dur (%35,3). Adı geçen üç ili Artvin (%34,6); Adana (%31); Erzurum (%30); Konya (%29,9); İzmir (%29,5) ve Nevşehir (%20) izlemektedir.

“Evet, Ermeniler soykırım iddialarından vazgeçerse onaylamalı” şeklinde cevap veren katılımcıların illere göre dağılımı ise şu şekildedir. İzmir (%39,3); Konya (%35,6) ve Artvin (%32,7) ilk üç il olarak yer almaktadır. Bu cevabı tercih eden katılımcıların illere göre kalan dağılımı ise Adana (%32,1); Diyarbakır (%30,3); Ankara (%29,3); Nevşehir (%25); Erzurum (%20) ve İstanbul (%16,4) olarak görülmektedir.

“Evet, derhal koşulsuz olarak onaylamalı” cevabının oranı %6,1’ken, bu cevabın illere göre oran dağılımında İstanbul %15,9 ön plana çıkmaktadır. Ardından %9 ile Diyarbakır ili gelmektedir. Diğer illerin oranları ise %5’in altında yer almaktadır.

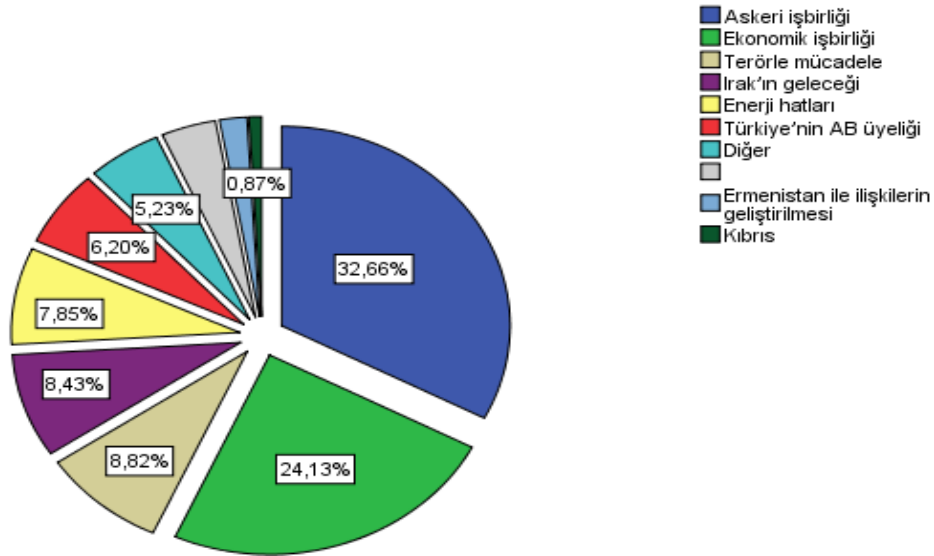
“Hayır, asla onaylamamalı” cevabının illere göre orantısına bakıldığında Nevşehir’in %50’lik bir oranla ilk sırada yer aldığı görülmektedir. İkinci sırada %46’lık oranla Erzurum; üçüncü sırada ise %29,9’luk eşit oranla Adana ve Konya yer almaktadır. Bunları İzmir (%29,5); Artvin (%28,8); İstanbul (%26,4); Diyarbakır (%19,1) ve Ankara (%15,2) takip etmektedir.

17- Sizce Türkiye ile ABD arasındaki en önemli üç işbirliği alanı nedir?

Tablo 56: Türkiye ile ABD Arasındaki En Önemli Üç İşbirliği Alanı

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Askeri işbirliği	337	32,7	32,7
Ekonomik işbirliği	249	24,1	56,8
Terörle mücadele	91	8,8	65,6
Irak'ın geleceği	87	8,4	74,0
Enerji hatları	81	7,8	81,9
Türkiye'nin AB üyeliği	64	6,2	88,1
Diğer	54	5,2	93,3
Cevapsız	40	3,9	97,2
Ermenistan ile ilişkilerin geliştirilmesi	20	1,9	99,1
Kıbrıs	9	,9	100,0
Toplam	1032	100,0	

Sizce Türkiye ile ABD arasındaki en önemli üç işbirliği alanı nedir?

Grafik 23: Türkiye ile ABD Arasındaki En Önemli Üç İşbirliği Alanı

“Türkiye ile ABD arasında en önemli üç işbirliği alanı nedir?” sorusunu ankete katılanlar “Askeri işbirliği-%32,7”; “Ekonomik işbirliği-%24,13” ve “Terörle mücadele-%8,82” şeklinde cevaplamışlardır. Bu cevapların dışında katılımcılar %8,43'lük bir oranla “Irak'ın geleceği” cevabını vermişlerdir.

Tablo 57: İllere göre “Türkiye ile ABD Arasındaki En Önemli Üç İşbirliği Alanı Nedir?” Sorusunun Değerlendirilmesi

İl Adı	Sizce Türkiye ile ABD arasındaki en önemli üç işbirliği alanı nedir?										Toplam
	Cevapsız	Askeri işbirliği	Ekonomik işbirliği	Irak'ın geleceği	Enerji hatları	Terörle mücadele	Kıbrıs	Türkiye'nin AB üyeliği	Ermenistan ile ilişkilerin geliştirilmesi	Diğer	
Ankara	3,8%	36,4%	22,3%	6,0%	5,4%	8,7%	,5%	6,5%	2,7%	7,6%	100,0%
İstanbul	3,0%	42,8%	20,9%	8,0%	6,0%	7,0%	1,5%	6,5%	1,0%	3,5%	100,0%
İzmir	1,6%	39,3%	29,5%	7,4%	5,7%	7,4%		4,9%	,8%	3,3%	100,0%
Konya	3,4%	24,1%	33,3%	5,7%	4,6%	11,5%	1,1%	8,0%	5,7%	2,3%	100,0%
Adana	3,2%	23,0%	17,6%	12,8%	13,9%	10,2%	1,1%	5,9%	2,1%	10,2%	100,0%
Diyarbakır	9,0%	23,6%	25,8%	11,2%	5,6%	7,9%	2,2%	10,1%	2,2%	2,2%	100,0%
Nevşehir	1,7%	31,7%	33,3%	3,3%	13,3%	6,7%		8,3%		1,7%	100,0%
Artvin	13,5%	38,5%	19,2%	7,7%	7,7%	9,6%		1,9%		1,9%	100,0%
Erzurum		24,0%	30,0%	12,0%	10,0%	14,0%			2,0%	8,0%	100,0%
Toplam	3,9%	32,7%	24,1%	8,4%	7,8%	8,8%	,9%	6,2%	1,9%	5,2%	100,0%

Sözkonusu soruya verilen cevapların illere göre dağılımında “Askeri işbirliği” şikkının tercih oranı, %42,8 ile İstanbul; %39,3 ile İzmir; %38,5 Artvin; %36,4 ile Ankara; %31,7 Nevşehir; %24,1 ile Konya; %24 ile Erzurum; %23,6 ile Diyarbakır ve %23 ile Adana şeklindedir.

“Ekonomik işbirliği” cevap şikkı tercihinin il bazında dağılımı ise Konya ve Nevşehir %33,3lük eşit bir oranla şeklindeki, diğer illerin sıralamasının Erzurum (%30); İzmir (%29,5); Diyarbakır (%25,8); Ankara (%22,3); İstanbul (%20,9); Artvin (%19,2) ve Adana (%17,6) şeklinde olduğu görülmektedir.

Aynı sorunun bir diğer şikkı olan “Terörle mücadele” cevabını tercih eden iller Erzurum (%14); Konya (%11,5); Adana (%10,2), Artvin (%9,6) ve Ankara’dır (%8,7).

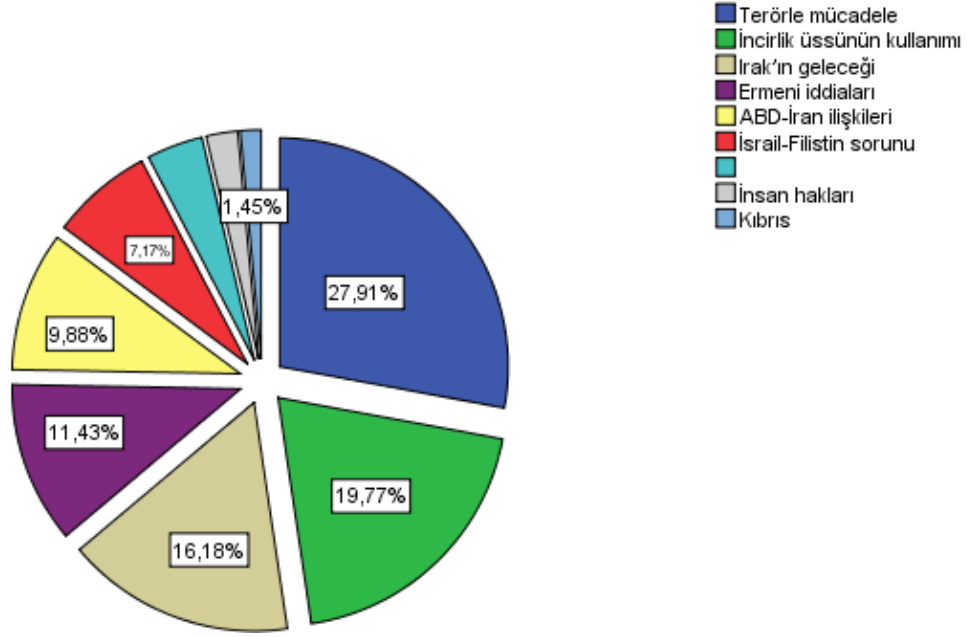
Son olarak “Irak’ın geleceği” cevabının illere göre tercih edilme sıralaması Adana (%12,8); Erzurum (%12); Diyarbakır (%11,2) ve İstanbul (%8) olarak yer almaktadır. Geriye kalan illerin oranı %8’in altındadır.

18- Sizce Türkiye ile ABD arasındaki en önemli üç sorun nedir?

Tablo 58: Türkiye ile ABD Arasındaki En Önemli Üç Sorun

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Terörle mücadele	288	27,9	27,9
İncirlik üssünün kullanımı	204	19,8	47,7
Irak'ın geleceği	167	16,2	63,9
Ermeni iddiaları	118	11,4	75,3
ABD-İran ilişkileri	102	9,9	85,2
İsrail-Filistin sorunu	74	7,2	92,3
Cevapsız	41	4,0	96,3
İnsan hakları	23	2,2	98,5
Kıbrıs	15	1,5	100,0
Toplam	1032	100,0	

Sizce Türkiye ile ABD arasındaki en önemli üç sorun nedir?

Grafik 24: Türkiye ile ABD Arasındaki En Önemli Üç Sorun

18. soruya anket katılımcılarının verdiği cevapların oranları sırasıyla “Terörle mücadele- (%27,91)”; “İncirlik üssünün kullanımı – (%19,77)”; “Irak’ın geleceği- (%16,18)”; “Ermeni iddiaları- (%11,43)” ve “ABD-İran ilişkileri- (%9,88)” şeklinde sıralanmaktadır. Burada dikkat çeken nokta, bir önceki soruda da yer alan “Terörle mücadele” ve “Irak’ın geleceği” cevaplarının anket katılımcıları tarafından bu soruda iki ülke arasındaki en önemli üç sorundan ilk ikisi olarak belirlenmiş olmasıdır.

Tablo 59: İllere göre “Türkiye ile ABD Arasındaki En Önemli Üç Sorun Nedir?” Sorusunun Değerlendirilmesi

İl Adı	Sizce Türkiye ile ABD arasındaki en önemli üç sorun nedir?									Toplam
	Cevapsız	İncirlik üssünün kullanımı	Terörle mücadele	Irak'ın geleceği	ABD-İran ilişkileri	Ermeni iddiaları	İnsan hakları	Kıbrıs	İsrail-Filistin sorunu	
Ankara	2,7%	19,0%	21,7%	23,4%	9,2%	12,0%	1,6%	1,6%	8,7%	100,0%
İstanbul	4,5%	32,8%	15,4%	13,9%	11,9%	9,0%	4,0%	2,5%	6,0%	100,0%
İzmir	4,1%	16,4%	48,4%	9,0%	7,4%	9,0%	,8%		4,9%	100,0%
Konya	3,4%	10,3%	39,1%	13,8%	9,2%	13,8%		1,1%	9,2%	100,0%
Adana	3,2%	27,8%	25,1%	19,8%	7,0%	8,0%	3,2%	1,6%	4,3%	100,0%
Diyarbakır	10,1%	4,5%	19,1%	20,2%	13,5%	18,0%	2,2%	2,2%	10,1%	100,0%
Nevşehir		11,7%	31,7%	16,7%	10,0%	20,0%	5,0%	1,7%	3,3%	100,0%
Artvin	7,7%	11,5%	32,7%	9,6%	11,5%	13,5%			13,5%	100,0%
Erzurum		10,0%	48,0%	6,0%	14,0%	10,0%			12,0%	100,0%
Toplam	4,0%	19,8%	27,9%	16,2%	9,9%	11,4%	2,2%	1,5%	7,2%	100,0%

Aynı soruya verilen cevapların illere göre değerlendirilmesine bakıldığında “Terörle mücadele” cevabını Türkiye ile ABD arasında en önemli üç sorunun ilki olarak kabul eden anket katılımcılarının en yüksek oranı %48,4 ile İzmir ilindedir. Erzurum %48 ile ikinci, Konya %39,1 üçüncü sırada yer almaktadır. Diğer illerin sıralaması ise Artvin (%32,7); Nevşehir (%31,7); Adana (%25,1); Ankara (%21,7) ve İstanbul (%15,4) şeklinde devam etmektedir. “İncirlik üssünün kullanımı” cevabının il bazında değerlendirmesinde ilk üç il sırasıyla İstanbul (%32,8); Adana (%27,8) ve Ankara (%19)’dır. İzmir’in yüzdeleri oranı ise %16,4’tür. Geriye kalan illerin cevap oranlarının birbirlerine çok yakın olduğu görülmektedir (Örnek: Nevşehir %11,7; Artvin %11,5).

“İrak’ın geleceği” konusunu iki ülke arasında bir sorun olarak gören katılımcıların yine il bazında analizinde en yüksek cevap oranının %23,4 ile Ankara’da olduğu gözlemlenmektedir. Ankara’nın ardından %20,2 ile Diyarbakır ve %19,8 ile Adana gelmektedir. Bu üç ili Nevşehir (%16,7); İstanbul (%13,9); Konya (%13,8); Artvin (%9,6) ve İzmir (%9) izlemektedir.

“Ermeni iddiaları” cevabının illere göre dağılımında %20 ile Nevşehir ilk sırada, %18 ile Diyarbakır ikinci ve %13,8 ile Konya üçüncü sıradadır. Diğer illerin oranı ise %13,5 ile Artvin, %12 ile Ankara, %10 ile Erzurum, %9 eşit oranla İstanbul ve İzmir ve son olarak %8 ile Adana şeklindedir.

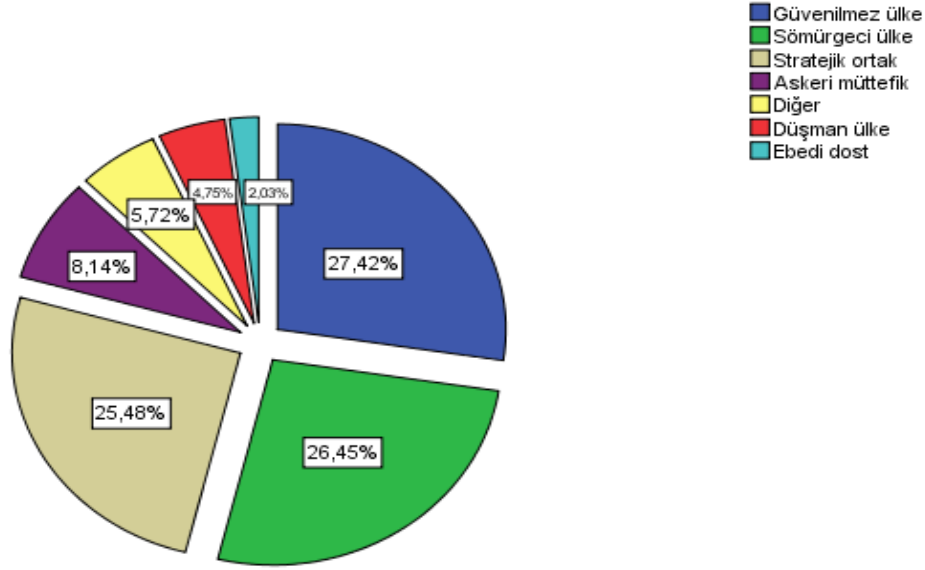
Katılımcılar tarafından Türkiye ile ABD arasında en önemli sorunlardan biri olarak değerlendirilen “ABD-İran ilişkileri” cevabının en yüksek oranı %14 ile Erzurum ilindedir. Diğer illerin cevapları da birbirine yakın olarak şekillenmiştir.

19-Sizce aşağıdakilerden hangisi Türkiye-ABD ilişkileri açısından ABD’yi en iyi tarif eder?

Tablo 60: Sizce Aşağıdakilerden Hangisi Türkiye-ABD İlişkileri Açısından ABD’yi En İyi Tarif Eder?

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Güvenilmez ülke	283	27,4	27,4
Sömürgeci ülke	273	26,5	53,9
Stratejik ortak	263	25,5	79,4
Askeri müttefik	84	8,1	87,5
Diğer	59	5,7	93,2
Düşman ülke	49	4,7	98,0
Ebedi dost	21	2,0	100,0
Toplam	1032	100,0	

Sizce aşağıdakilerden hangisi Türkiye-ABD ilişkileri açısından ABD'yi en iyi tarif eder?

Grafik 25: Aşağıdakilerden Hangisi Türkiye-ABD İlişkileri Açısından ABD'yi En İyi Tarif Eder?

Ankete katılanların % 27,4'ü ABD'yi "güvenilmez ülke" olarak tanımlamıştır. ABD'yi "sömürgeci ülke" olarak nitelendirenlerin oranı ise %26,5'tir. ABD'yi "stratejik ortak" olarak değerlendirenlerin oranı %25,5'tir. Katılımcıların %8,1'i ise ABD'nin "askeri müttefik" olarak tanımlamaktadır. Katılımcıların %4,7'si ABD'yi "düşman ülke" olarak nitelendirirken, "ebedi dost" olarak görenlerin oranı ise sadece %2'dir. %5,7'lik oran ise "diğer" cevabını vermiştir.

Tablo 61: İllere Göre "Aşağıdakilerden Hangisi Türkiye-ABD İlişkileri Açısından ABD'yi En İyi Tarif Eder?" Sorusunun Değerlendirilmesi

İl Adı	Sizce aşağıdakilerden hangisi Türkiye-ABD ilişkileri açısından ABD'yi en iyi tarif eder?							Toplam
	Stratejik ortak	Sömürgeci ülke	Askeri müttefik	Ebedi dost	Güvenilmez ülke	Düşman ülke	Diğer	
Ankara	28,8%	21,7%	12,5%		28,8%	3,3%	4,9%	100,0%
İstanbul	24,9%	32,3%	5,5%	1,5%	25,4%	3,0%	7,5%	100,0%
İzmir	20,5%	35,2%	5,7%		32,8%	1,6%	4,1%	100,0%
Konya	35,6%	17,2%	5,7%		32,2%	2,3%	6,9%	100,0%
Adana	14,4%	33,2%	12,8%	8,6%	19,3%	5,9%	5,9%	100,0%
Diyarbakır	22,5%	16,9%	10,1%	1,1%	31,5%	11,2%	6,7%	100,0%
Nevşehir	28,3%	30,0%		1,7%	31,7%	6,7%	1,7%	100,0%
Artvin	40,4%	7,7%	3,8%		32,7%	7,7%	7,7%	100,0%
Erzurum	38,0%	22,0%	6,0%		22,0%	8,0%	4,0%	100,0%
Toplam	25,5%	26,5%	8,1%	2,0%	27,4%	4,7%	5,7%	100,0%

Ankete katılanların en fazla tercih ettiği, ABD'yi "Güvenilmez ülke" olarak tanımlayan cevabın illere göre değerlendirilmesinde tüm illerin oranlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Söz konusu cevabın yüzdelik oranı iller bazında %32,8 (İzmir) ile %19,3 (Adana) arasındadır.

19. soruya “sömürgeci ülke” cevabını veren illerin oran dağılımında en yüksek oranlar %35,2 ile İzmir, %33,2 ile Adana ve %32,3 ile İstanbul olarak görülmektedir. ABD’yi “sömürgeci ülke” olarak nitelendiren en düşük il oranı ise %7,7 ile Nevşehir’dir.

ABD’nin “stratejik ortak” olduğu cevabını tercih edenlerin il dağılımına bakıldığında Artvin’in %40,4 ile birinci sırada, Erzurum’un %38 ile ikinci sırada ve Konya’nın %35,6 ile üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Bu üç ili sırasıyla Ankara (%28,8); Nevşehir (%28,3); İstanbul (%24,9); Diyarbakır (%22,5) ve Adana (%14,4) izlemektedir.

Sorunun “Askeri müttefik” cevabının illere göre dağılımında %12,8 ile Adana, %12,5 ile Ankara ve %10,1 ile Diyarbakır illeri öne çıkmaktadır. Diğer illerde bu cevabı tercih edenlerin oranları %6 ve altındadır.

Tablo 62: Eğitim Durumuna Göre “Aşağıdakilerden Hangisi Türkiye-ABD İlişkileri Açısından ABD’yi En İyi Tarif Eder?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Eğitim Durumu	Sizce aşağıdakilerden hangisi Türkiye-ABD ilişkileri açısından ABD’yi en iyi tarif eder?							Toplam
	Stratejik ortak	Sömürgeci ülke	Askeri müttefik	Ebedi dost	Güvenilmez ülke	Düşman ülke	Diğer	
Okuryazar değil	,4%					4,1%		,3%
Okuryazar	,8%	1,1%	2,4%	1,4%	1,4%	4,1%	,3%	1,3%
İlköğretim	3,4%	8,1%	4,8%	5,3%	5,3%	10,2%	1,3%	6,1%
Lise	8,4%	8,1%	16,7%	12,4%	12,4%	14,3%	6,1%	10,9%
Üniversite	66,5%	68,1%	53,6%	66,4%	66,4%	57,1%	10,9%	65,0%
Lisansüstü	20,5%	14,7%	22,6%	14,5%	14,5%	10,2%	65,0%	16,4%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Aynı cevaplar katılımcıların eğitim durumuna göre değerlendirildiği takdirde ABD’yi “güvenilmez ülke” olarak nitelendirenlerin %66,4’ü üniversite, %14,5’i lisansüstü ve %12,4’ü de lise düzeyindedir.

“Sömürgeci ülke” cevabının eğitim düzeyi oranında da %68,1 ile ilk sırada üniversite düzeyindeki katılımcılar yer almaktadır. Lisansüstü düzeyi oranı %14,7; lise ve ilköğretim düzeyi oranı ise eşit şekilde %8,1’dir.

ABD’yi “stratejik ortak” olarak tanımlayan cevapta üniversite (%66,5), lisansüstü (%20,5) ve lise (%8,4) şeklinde bir sıralama görülmektedir.

“Askeri müttefik” cevabının eğitim düzeyi çerçevesinde tercih oranları ise %53,6 ile üniversite; %22,6 ile lisansüstü ve %16,7 ile lise şeklindedir.

Tablo 63: Yaş Dağılımına Göre “Aşağıdakilerden Hangisi Türkiye- ABD İlişkileri Açısından ABD’yi En İyi Tarif Eder?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Yaş	Sizce aşağıdakilerden hangisi Türkiye-ABD ilişkileri açısından ABD’yi en iyi tarif eder?							Toplam
	Stratejik ortak	Sömürgeci ülke	Askeri müttefik	Ebedi dost	Güvenilmez ülke	Düşman ülke	Diğer	
18-25	46,0%	52,4%	35,7%	61,9%	50,2%	53,1%	52,5%	49,0%
26-33	26,6%	24,9%	33,3%	23,8%	26,5%	30,6%	15,3%	26,2%
34-41	14,8%	12,8%	15,5%	4,8%	11,7%	4,1%	16,9%	12,9%
42-49	8,7%	6,6%	8,3%	9,5%	6,0%	6,1%	11,9%	7,5%
50-57	2,3%	2,2%	6,0%		2,8%	2,0%	1,7%	2,6%
58 ve üstü	1,5%	1,1%	1,2%		2,8%	4,1%	1,7%	1,8%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

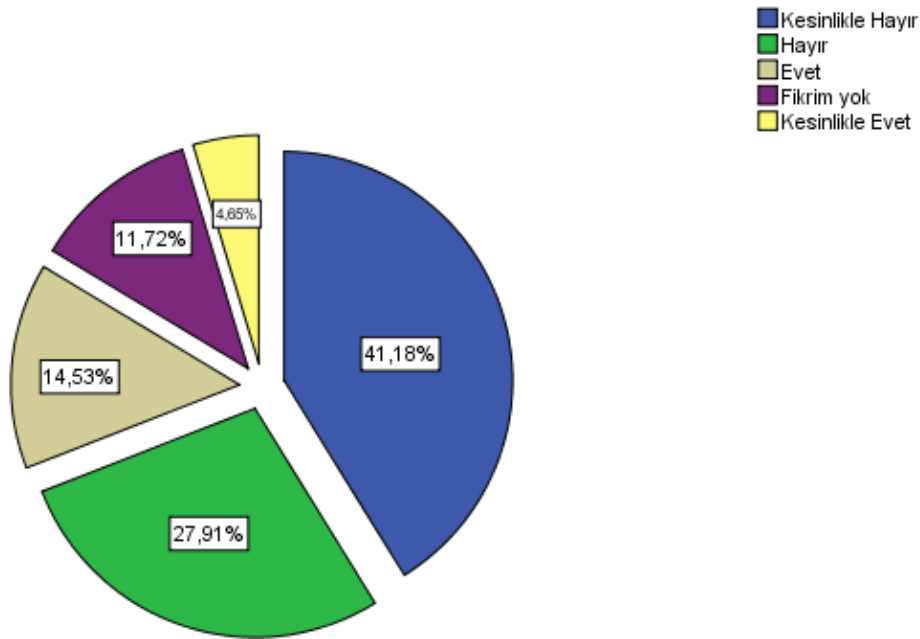
Cevaplar katılımcıların yaş gruplarına göre değerlendirildiğinde, anket katılımcılarının öğrenci ağırlıklı olması nedeniyle tüm cevaplarda en yüksek oranın 18–25 arası yaş aralığında olduğu görülmektedir.

20-Sizce Türkiye Irak'ta bağımsız bir Kürt devletinin kurulmasına izin vermeli midir?

Tablo 64: Türkiye Irak'ta Bağımsız Bir Kürt Devletinin Kurulmasına İzin vermeli midir?

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Kesinlikle Hayır	425	41,2	41,2
Hayır	288	27,9	69,1
Evet	150	14,5	83,6
Fikrim yok	121	11,7	95,3
Kesinlikle Evet	48	4,7	100,0
Toplam	1032	100,0	

Sizce Türkiye Irak'ta bağımsız bir Kürt devletinin kurulmasına izin vermeli midir?

Grafik 26: Türkiye Irak'ta Bağımsız Bir Kürt Devletinin Kurulmasına İzin Vermeli midir?

Katılımcıların 20. Soruya verdikleri genel olarak "evet" cevapları %19,2'dir. Genel "evet" in içerisinde sadece "evet" diyenlerin oranı, %14,5 iken, "kesinlikle evet" diyenlerin oranı 4,7'dir. Aynı soruya %69,1 oranında genel hayır cevabı verilmiştir. Bu oranın %41,2'si "kesinlikle hayır" dir. %27,9 ise sadece "hayır" cevabını vermiştir. "Fikrim yok" diyenlerin oranı %11,7'dir.

Tablo 65: İllere Göre “Türkiye Irak’ta Bağımsız Bir Kürt Devletinin Kurulmasına İzin Vermeli midir?” Sorusunun Değerlendirilmesi

İl Adı	Sizce Türkiye Irak’ta bağımsız bir Kürt devletinin kurulmasına izin vermeli midir?					Toplam
	Kesinlikle Hayır	Hayır	Evet	Kesinlikle Evet	Fikrim yok	
Ankara	42,9%	34,2%	15,8%	1,1%	6,0%	100,0%
İstanbul	34,8%	26,9%	17,9%	3,5%	16,9%	100,0%
İzmir	53,3%	31,1%	9,8%	,8%	4,9%	100,0%
Konya	52,9%	23,0%	10,3%	1,1%	12,6%	100,0%
Adana	32,1%	32,1%	15,0%	8,6%	12,3%	100,0%
Diyarbakır	9,0%	15,7%	31,5%	19,1%	24,7%	100,0%
Nevşehir	51,7%	30,0%	11,7%	1,7%	5,0%	100,0%
Artvin	50,0%	30,8%		1,9%	17,3%	100,0%
Erzurum	80,0%	10,0%	2,0%	4,0%	4,0%	100,0%
Toplam	41,2%	27,9%	14,5%	4,7%	11,7%	100,0%

Yukarıdaki soruya “kesinlikle hayır” cevabını veren anket katılımcılarının illere göre dağılımında %80 gibi yüksek bir oranla Erzurum dikkat çekmektedir. Erzurum’un ardından %53,3 ile İzmir, %52,9 ile Konya ve %51,7 ile Nevşehir, %50 ile Artvin, %42,9 ile Ankara ve %34,8 ile İstanbul gelmektedir. Diyarbakır ilinde bu cevabın oranı %9 ile diğer illere göre çok düşüktür. “Hayır” yönündeki cevabın il bazındaki oranları %34,2’i (Ankara) ile %10 (Erzurum) arasında değişmektedir.

“Evet” şeklindeki cevap tercihinin il dağılımında %31,5 ile Diyarbakır ilk sırada yer almaktadır. Ardından %17,9 ile İstanbul ve %15,8 ile Ankara gelmektedir. Bu illeri %15 ile Adana, %11,7 ile Nevşehir ve %9,8 ile İzmir takip etmektedir. Erzurum’daki oran sadece %2’iken, Artvin’de “evet” cevabını tercih eden anket katılımcısı olmamıştır.

“Fikrim yok” cevabında ise en yüksek oran Diyarbakır’da %24,7’lik oranla görülmektedir. Diğer iller ise %17,3 ile Artvin, %16,9 ile İstanbul, %12,6 ile Konya ve %12,3 ile Adana şeklinde devam etmektedir. Ankara, Nevşehir, İzmir ve Erzurum’da ise bu cevabın oranları %8’in altındadır.

Tablo 66: Eğitim Durumuna Göre “Türkiye Irak’ta Bağımsız Bir Kürt Devletinin Kurulmasına İzin vermeli midir?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Eğitim Durumu	Sizce Türkiye Irak’ta bağımsız bir Kürt devletinin kurulmasına izin vermeli midir?					Toplam
	Kesinlikle Hayır	Hayır	Evet	Kesinlikle Evet	Fikrim yok	
Okuryazar değil			,7%	2,1%	,8%	,3%
Okuryazar	1,9%	1,4%		2,1%		1,3%
İlköğretim	6,8%	5,2%	4,0%	4,2%	9,1%	6,1%
Lise	11,8%	9,0%	10,0%	18,8%	10,7%	10,9%
Üniversite	64,7%	66,0%	62,7%	66,7%	66,1%	65,0%
Lisansüstü	14,8%	18,4%	22,7%	6,3%	13,2%	16,4%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

20. sorunun eğitim durumuna göre incelenmesinde yine tüm cevaplarda üniversite düzeyinin ağırlığı olduğu görülmektedir.

Tablo 67: Yaş Dağılımına Göre “Türkiye Irak’ta Bağımsız Bir Kürt Devletinin Kurulmasına İzin Vermeli midir?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Yaş	Sizce Türkiye Irak’ta bağımsız bir Kürt devletinin kurulmasına izin vermeli midir?					Toplam
	Kesinlikle Hayır	Hayır	Evet	Kesinlikle Evet	Fikrim yok	
18–25	48,7%	47,6%	44,0%	47,9%	60,3%	49,0%
26–33	25,6%	28,8%	31,3%	20,8%	17,4%	26,2%
34–41	11,8%	13,9%	14,0%	18,8%	10,7%	12,9%
42–49	8,2%	5,9%	8,0%	6,3%	8,3%	7,5%
50–57	3,5%	2,4%	2,0%		1,7%	2,6%
58 ve üstü	2,1%	1,4%	,7%	6,3%	1,7%	1,8%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

“Kesinlikle hayır” cevabının yaş grubuna göre dağılımında %48,7 ile 18–25 arası yaş grubu ilk sırada; %25,6 ile 26–33 arası yaş grubu ikinci sırada; %11,8 ile 34–41 arası yaş grubu üçüncü sırada ve %8,2 ile 42–49 arası yaş grubu yer almaktadır.

Aynı sıralama “Hayır” cevabı için de geçerlidir; 18–25 yaş grubu oranı %47,6; 26–33 yaş grubu oranı %28,8 ve 34–41 yaş grubu oranı %13,9’dur. “Evet” cevabında da aynı sıralamayı görmek mümkündür. %44’lük oranla 18–25 arası yaş grubu ilk sırada bulunmaktadır. Ardından %31,3’lük oranla 26–33 arası yaş grubu, %14 ile 34–41 yaş grubu ve %8 ile 42–49 arası yaş grubu gelmektedir. 18–25 arası yaş grubu yine “Fikrim yok” cevabının %60,3’ünü oluşturmaktadır.

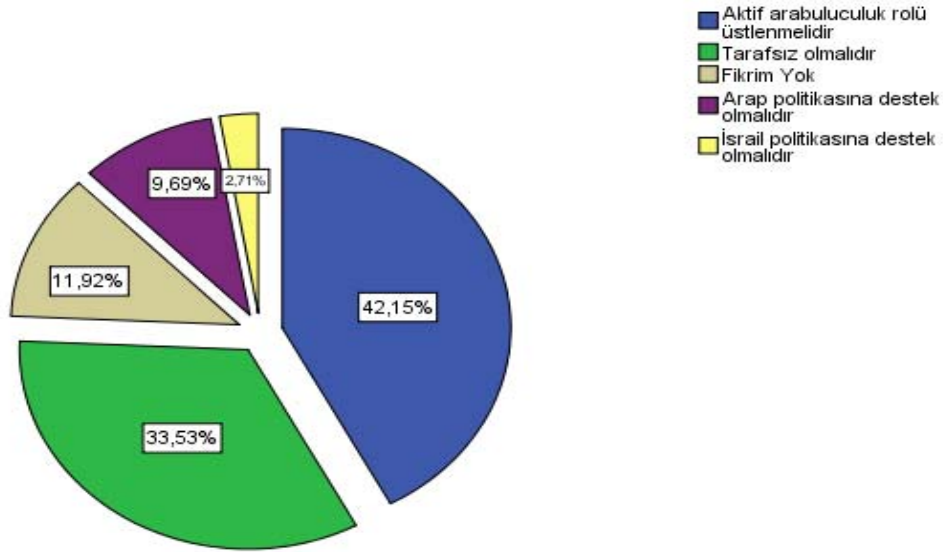
Bu yaş grubunu %17,4 ile 26–33 yaş grubu; %10,7 ile 34–41 yaş grubu ve %8,3 ile 42–49 yaş grubu takip etmektedir.

21- Arap – İsrail sorununda sizce Türkiye’nin rolü ne olmalı?

Tablo 68: Arap – İsrail Sorununda Türkiye’nin Rolü Ne Olmalıdır?

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Aktif arabuluculuk rolü üstlenmelidir	435	42,2	42,2
Tarafsız olmalıdır	346	33,5	75,7
Fikrim Yok	123	11,9	87,6
Arap politikasına destek olmalıdır	100	9,7	97,3
İsrail politikasına destek olmalıdır	28	2,7	100,0
Toplam	1032	100,0	

Arap – İsrail sorununda sizce Türkiye'nin rolü ne olmalı?

Grafik 27: Arap – İsrail Sorununda Türkiye'nin Rolü Ne Olmalıdır?

Soruya Türkiye “aktif arabuluculuk rolü üstlenmelidir” şeklinde yanıt verenlerin oranı, %42,2'dir. “Tarafsız olmalıdır” görüşünü savunanların oranı %33,5 iken, “Arap politikasına destek olmalıdır” diyenlerin oranı %9,7, İsrail politikasına destek olmalıdır “ diyenlerin oranı %2,7'dir. Soruya “fikrim yok” diye cevap verenlerin oranı %11,9'dur.

Tablo 69: İllere Göre “Arap – İsrail Sorununda Türkiye'nin Rolü Ne Olmalıdır?” Sorusunun Değerlendirilmesi

İl Adı	Arap – İsrail sorununda sizce Türkiye'nin rolü ne olmalı?					Toplam
	İsrail politikasına destek olmalıdır	Arap politikasına destek olmalıdır	Tarafsız olmalıdır	Aktif arabuluculuk rolü üstlenmelidir	Fikrim Yok	
Ankara	,5%	2,2%	40,8%	52,2%	4,3%	100,0%
İstanbul	3,0%	9,0%	35,8%	35,8%	16,4%	100,0%
İzmir	,8%	4,1%	37,7%	41,0%	16,4%	100,0%
Konya	1,1%	10,3%	25,3%	54,0%	9,2%	100,0%
Adana	10,2%	12,8%	35,3%	28,9%	12,8%	100,0%
Diyarbakır		21,3%	22,5%	38,2%	18,0%	100,0%
Nevşehir		10,0%	46,7%	36,7%	6,7%	100,0%
Artvin		15,4%	15,4%	51,9%	17,3%	100,0%
Erzurum		14,0%	18,0%	66,0%	2,0%	100,0%
Toplam	2,7%	9,7%	33,5%	42,2%	11,9%	100,0%

21. soruya Türkiye'nin Arap-İsrail sorununda rolünün “aktif arabuluculuk” olması şeklindeki cevabın illere göre oran dağılımında ön plana çıkan ilk üç il %66 ile Erzurum, %54 ile Konya ve %52,2 ile Ankara'dır. Sırasıyla takip eden şehirler ise Artvin (%51,9); İzmir (%41); Diyarbakır (%38,2); Nevşehir (%36,7); İstanbul

(%35,8) ve Adana'dır (%28,9).

Bu soruya Türkiye "tarafsız olmalıdır" cevabını tercih eden katılımcıların illere göre dağılımında %46,7'lik oranla Nevşehir; %40,8'lik oranla Ankara ve %37,7'lik oranla İzmir ilk üç olarak görülmektedir. Onları İstanbul (%35,8); Adana (%35,3); Konya (%25,3); Diyarbakır (%22,5); Erzurum (%18) ve Artvin (%15,4) izlemektedir.

"Arap politikasına destek olmalıdır" şıkkının illere göre tercih oranı %21,3 ile Diyarbakır, %15,4 ile Artvin, %14 ile Erzurum, %12,8 ile Adana, %10,3 ile Konya ve %9 ile İstanbul olarak görülmektedir. İzmir'de bu cevabın yüzdelik oranı %4,1; Ankara'da % ise %2,2'dir.

"Fikrim yok" cevabının oranı ise %18 ile Diyarbakır, %17,3 ile Artvin, %16,4 ile İstanbul ve İzmir, %12,8 ile Adana ve %9,2 ile Konya şeklindedir. Diğer üç ilin oranları ise %8'in altındadır, Nevşehir (%6,7); Ankara (%4,3) ve Erzurum (%2).

Tablo 70: Eğitim Durumuna Göre "Arap – İsrail Sorununda Türkiye'nin Rolü Ne Olmalıdır?" Sorusunun Değerlendirilmesi

Eğitim Durumu	Arap – İsrail sorununda sizce Türkiye'nin rolü ne olmalı?					Toplam
	İsrail politikasına destek olmalıdır	Arap politikasına destek olmalıdır	Tarafsız olmalıdır	Aktif arabuluculuk rolü üstlenmelidir	Fikrim Yok	
Okuryazar değil			,3%	,2%	,8%	,3%
Okuryazar	3,6%	2,0%	1,4%	,5%	2,4%	1,3%
İlköğretim	7,1%	12,0%	5,8%	4,4%	8,1%	6,1%
Lise	7,1%	15,0%	11,8%	8,0%	16,3%	10,9%
Üniversite	71,4%	60,0%	61,8%	68,3%	65,0%	65,0%
Lisansüstü	10,7%	11,0%	18,8%	18,6%	7,3%	16,4%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Sorunun eğitim düzeyine göre değerlendirilmesinde yukarıda öne çıkan cevaplarda üniversite, lisansüstü ve lise düzeyinde bir sıralamanın olduğu görülmektedir. "Arap politikasına destek olmalıdır" ve "Fikrim yok" cevabında oran sıralamasında üniversite eğitim düzeyinin ardından lise eğitimi düzeyi ikinci sıradadır.

Tablo 71: Yaş Dağılımına Göre "Arap – İsrail Sorununda Türkiye'nin Rolü Ne Olmalıdır?" Sorusunun Değerlendirilmesi

Yaş	Arap – İsrail sorununda sizce Türkiye'nin rolü ne olmalı?					Toplam
	İsrail politikasına destek olmalıdır	Arap politikasına destek olmalıdır	Tarafsız olmalıdır	Aktif arabuluculuk rolü üstlenmelidir	Fikrim Yok	
18–25	60,7%	58,0%	46,5%	46,4%	55,3%	49,0%
26–33	21,4%	19,0%	28,6%	27,1%	22,8%	26,2%
34–41	7,1%	14,0%	12,1%	14,3%	10,6%	12,9%
42–49	10,7%	7,0%	7,8%	6,7%	8,9%	7,5%
50–57		2,0%	2,6%	3,4%	,8%	2,6%
58 ve üstü			2,3%	2,1%	1,6%	1,8%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

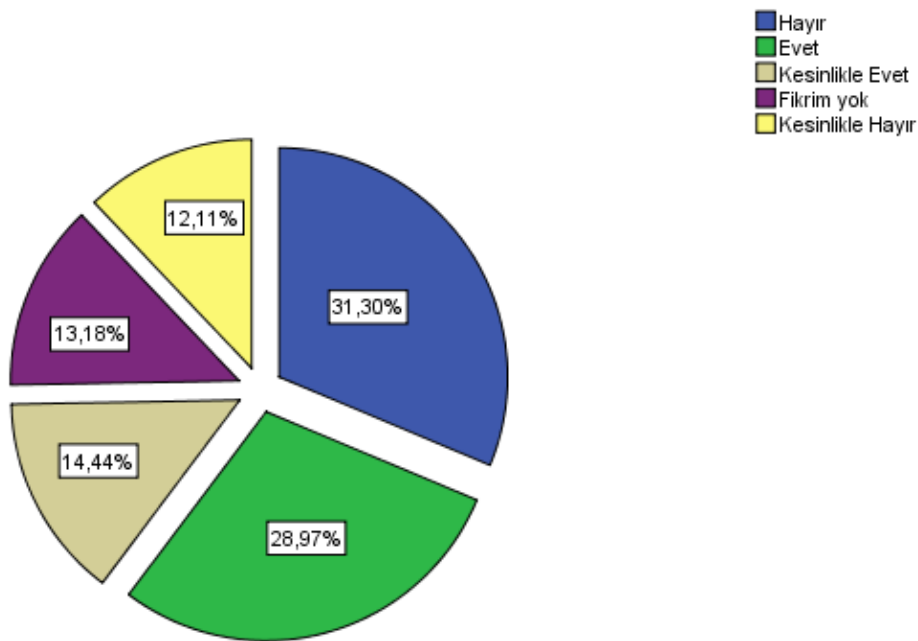
“Aktif arabuluculuk rolü üstlenmelidir” cevabının yaş dağılımı %46,4 ile 18–25 yaş grubu; %27,1 ile 26–33 yaş grubu ve %14,3 ile 34–41 yaş grubu şeklindedir. Aynı sıralama “Tarafsız olmalıdır”, “Fikrim yok” ve “Arap politikasına destek olmalıdır” cevapları için de geçerlidir. “Fikrim yok” cevabında 42–49 arası yaş grubu %8,9'luk bir oranla dördüncü sırada yerini almaktadır.

22-Sizce Türkiye İran ve ABD arasında arabulucu rolü oynamalı mıdır?

Tablo 72: Türkiye İran ve ABD Arasında Arabulucu Rolü Oynamalı mıdır?

	Frekans	Yüzde
Hayır	323	31,3
Evet	299	29,0
Kesinlikle Evet	149	14,4
Fikrim yok	136	13,2
Kesinlikle Hayır	125	12,1
Toplam	1032	100,0

Sizce Türkiye İran ve ABD arasında arabulucu rolü oynamalı mıdır?

Grafik 28: Türkiye İran ve ABD Arasında Arabulucu Rolü Oynamalı mıdır?

Soruya genel olarak “evet” ve genel olarak “hayır” diyenlerin oranı 43,4'lük oranlarla birbirine eşittir. “Evet” diyen katılımcıların %29'u sadece “evet”, %14,4'ü ise “kesinlikle evet” yorumunda bulunmuştur. “Hayır” cevabını veren katılımcıların içinde sadece “hayır” %31,3, “kesinlikle hayır” oranı ise %12,1'dir. Soruyu “fikrim yok” şeklinde cevaplandıranların oranı ise %13,2'dir.

Tablo 73: illere Göre “Türkiye İnan ve ABD Arasında Arabulucu Rolü Oynamalı mıdır?” Sorusunun Değerlendirilmesi

İl Adı	Sizce Türkiye İnan ve ABD arasında arabulucu rolü oynamalı mıdır?					Toplam
	Kesinlikle Evet	Evet	Hayır	Kesinlikle Hayır	Fikrim yok	
Ankara	13,0%	31,0%	34,2%	14,1%	7,6%	100,0%
İstanbul	15,4%	30,8%	32,3%	8,0%	13,4%	100,0%
İzmir	7,4%	28,7%	39,3%	12,3%	12,3%	100,0%
Konya	25,3%	23,0%	31,0%	10,3%	10,3%	100,0%
Adana	9,1%	22,5%	29,4%	18,7%	20,3%	100,0%
Diyarbakır	16,9%	29,2%	21,3%	13,5%	19,1%	100,0%
Nevşehir	10,0%	35,0%	43,3%	6,7%	5,0%	100,0%
Artvin	32,7%	30,8%	23,1%	1,9%	11,5%	100,0%
Erzurum	16,0%	40,0%	16,0%	14,0%	14,0%	100,0%
Toplam	14,4%	29,0%	31,3%	12,1%	13,2%	100,0%

22. sorunun illere göre “kesinlikle evet” dağılımında %32,7 ile Artvin ilk sırada, %25,3 ile Konya ikinci sırada ve %16,9 ile Diyarbakır üçüncü sırada yer almaktadır. Bu sıralama Erzurum (%16); İstanbul (%15,4); Ankara (%13); Nevşehir (%10) ve Adana (%9,1) olarak devam etmektedir.

“Evet” cevabının yine il bazında dağılımında ise öne çıkan üç şehir Erzurum (%40), Nevşehir (%35) ve Ankara’dan (%31) oluşmaktadır. Takip eden iller Artvin ve İstanbul (%30,8); Diyarbakır (%29,2); İzmir (%28,7); Konya (%23) ve Adana’dır (%22,5).

Soruya “kesinlikle hayır” cevabı veren anket katılımcılarının illere göre değerlendirmesine bakıldığında Adana %18,7’lik oranla ilk sıradadır. Ardından %14,1’lik oranla Ankara ve %14’lük oranla Erzurum gelmektedir. Onları izleyen diğer iller ise Diyarbakır (%13,5); İzmir (%12,3); Konya (%10,3) ve İstanbul’dur (%8). Nevşehir’de bu oran %6,7; Artvin’de ise sadece %1,9’dur.

“Hayır” cevabının illere göre oran dağılımı %43,3’lük bir oranla Nevşehir; %39,3’lük oranla İzmir ve %34,2’lik oranla Ankara öne çıkan illerdir. Aynı cevabın diğer illerdeki oran sıralaması ise İstanbul (%32,3); Konya (%31); Adana (%29,4); Artvin (%23,1); Diyarbakır (%21,3) ve Erzurum (%16) şeklindedir.

“Fikrim yok” cevabının illere göre tercih edilmesinde öne çıkan iller sırasıyla %20,3 ile Adana; %19,1 ile Diyarbakır; %14 ile Erzurum; %13,4 ile İstanbul; %12,3 İzmir; %11,5 ile Artvin ve %10,3 Konya’dır. İstanbul’da “fikrim yok” cevabının oranı %7,6; Nevşehir’de ise %5’tir.

Tablo 74: Eğitim Durumuna Göre “Türkiye İnan Ve ABD Arasında Arabulucu Rolü Oynamalı mıdır?” Sorusunun Değerlendirmesi

Eğitim Durumu	Sizce Türkiye İnan ve ABD arasında arabulucu rolü oynamalı mıdır?					Toplam
	Kesinlikle Evet	Evet	Hayır	Kesinlikle Hayır	Fikrim yok	
Okuryazar değil	,7%		,6%			,3%
Okuryazar	2,0%	,7%	,6%	1,6%	2,9%	1,3%
İlköğretim	12,8%	3,3%	5,0%	8,8%	5,1%	6,1%
Lise	13,4%	7,0%	10,8%	10,4%	17,6%	10,9%
Üniversite	57,0%	67,2%	65,6%	67,2%	65,4%	65,0%
Lisansüstü	14,1%	21,7%	17,3%	12,0%	8,8%	16,4%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Bu sorunun cevaplarında da üniversite eğitim düzeyi ağırlıklı cevap oranlarını oluşturmaktadır. “Evet”, “kesinlikle evet”, “hayır” ve “kesinlikle hayır” cevaplarının eğitim durumuna göre dağılımındaki sıralaması üniversite, lisansüstü, lise ve ilköğretim şeklindedir. “Fikrim yok” cevabındaki sıralama ise üniversite, lise ve lisansüstü olarak görülmektedir.

Tablo 75:Yaş Dağılımına Göre “Türkiye İnan Ve ABD Arasında Arabulucu Rolü Oynamalı mıdır?” Sorusunun Değerlendirmesi

Yaş	Sizce Türkiye İnan ve ABD arasında arabulucu rolü oynamalı mıdır?					Toplam
	Kesinlikle Evet	Evet	Hayır	Kesinlikle Hayır	Fikrim yok	
18-25	38,3%	48,5%	50,5%	52,8%	55,1%	49,0%
26-33	25,5%	24,7%	29,7%	23,2%	24,3%	26,2%
34-41	16,8%	12,4%	12,1%	14,4%	10,3%	12,9%
42-49	12,1%	8,7%	4,6%	5,6%	8,1%	7,5%
50-57	4,0%	4,3%	1,2%	1,6%	1,5%	2,6%
58 ve üstü	3,4%	1,3%	1,9%	2,4%	,7%	1,8%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

23. soruya 18–25 arasındaki yaş grubunun “kesinlikle evet” cevabı oranı %38,3; “evet” cevap oranı %48,5; “hayır” cevap oranı %50,5; “kesinlikle hayır” cevap oranı %52,8 ve “fikrim yok” oranı %55,1 şeklindedir.

26–33 yaş grubunda bulunanların aynı soruya cevap oranlarının dağılımı ise şu şekildedir: “evet” %25,5; “kesinlikle evet” %24,7; “hayır” %29,7; “kesinlikle hayır” %23,2 ve “fikrim yok” %24,3’tür.

34–41 yaş grubunun cevap oranları “kesinlikle evet” %16,8; “evet” %12,4; “hayır” %12,1; “kesinlikle hayır” %14,4 ve “fikrim yok” %10,3 olarak dağılmıştır.

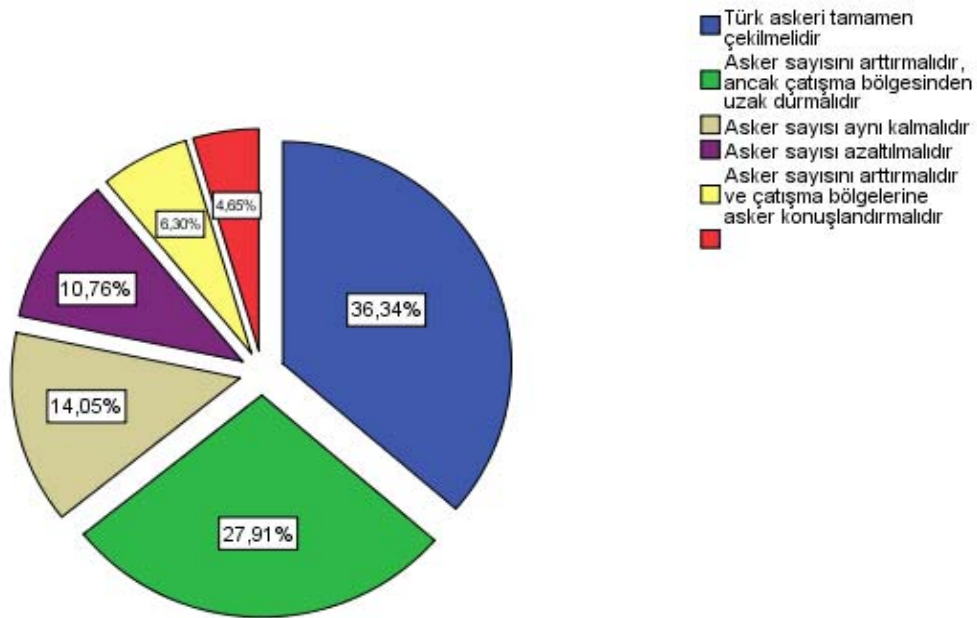
42–49 yaş grubunun “kesinlikle evet” oranı %12,1; “evet” oranı %8,7 şeklindedir.

23-Sizce Türkiye'nin Afganistan'daki askeri varlığının geleceği ne olmalıdır?

Tablo 76: Türkiye'nin Afganistan'daki Askeri Varlığının Geleceği Ne Olmalıdır?

	Frekans	Yüzde
Türk askeri tamamen çekilmelidir	375	36,3
Asker sayısını artırmalıdır, ancak çatışma bölgesinden uzak durmalıdır	288	27,9
Asker sayısı aynı kalmalıdır	145	14,1
Asker sayısı azaltılmalıdır	111	10,8
Asker sayısını artırmalıdır ve çatışma bölgelerine asker konuşlandırmalıdır	65	6,3
Cevapsız	48	4,7
Toplam	1032	100,0

Sizce Türkiye'nin Afganistan'daki askeri varlığının geleceği ne olmalıdır?

Grafik 29: Türkiye'nin Afganistan'daki Askeri Varlığının Geleceği Ne Olmalıdır?

Soruya verilen yanıtlar şu şekildedir. "Türk askeri tamamen çekilmelidir", %36,3; "Asker sayısını artırmalıdır, ancak çatışma bölgesinden uzak durmalıdır", %27,9; "Asker sayısı aynı kalmalıdır" %14,1; "Asker sayısı azaltılmalıdır", %10,8; "Asker sayısını artırmalıdır ve çatışma bölgelerine asker konuşlandırmalıdır" diyenlerin oranı ise %6,3 olarak belirlenmiştir.

Tablo 77: İllere Göre “Türkiye’nin Afganistan’daki Askeri Varlığının Geleceği Ne Olmalıdır?” Sorusunun Değerlendirilmesi

İl Adı	Türkiye’nin Afganistan’daki askeri varlığının geleceği ne olmalıdır?						Toplam
	Cevapsız	Asker sayısını artırmalıdır ve çatışma bölgelerine asker konuşlandırılmalıdır	Asker sayısını artırmalıdır, ancak çatışma bölgesinden uzak durmalıdır	Asker sayısı aynı kalmalıdır	Asker sayısı azaltılmalıdır	Türk askeri tamamen çekilmelidir	
Ankara	4,9%	2,2%	24,5%	17,4%	11,4%	39,7%	100,0%
İstanbul	3,5%	3,0%	18,4%	15,4%	12,9%	46,8%	100,0%
İzmir	,8%	4,1%	23,0%	13,9%	14,8%	43,4%	100,0%
Konya	4,6%	11,5%	41,4%	17,2%	6,9%	18,4%	100,0%
Adana	4,8%	10,2%	31,0%	16,0%	9,6%	28,3%	100,0%
Diyarbakır	11,2%	6,7%	25,8%	6,7%	9,0%	40,4%	100,0%
Nevşehir	3,3%	16,7%	31,7%	6,7%	6,7%	35,0%	100,0%
Artvin	11,5%	5,8%	53,8%	5,8%	3,8%	19,2%	100,0%
Erzurum		4,0%	28,0%	14,0%	16,0%	38,0%	100,0%
Toplam	4,7%	6,3%	27,9%	14,1%	10,8%	36,3%	100,0%

Tüm illerde öne çıkan “Türk askeri tamamen çekilmeli” cevabının illere göre oran dağılımında en yüksek üç oranın İstanbul (%46,8); İzmir (%43,4) ve Diyarbakır’da (%40,4) olduğu görülmektedir. Onları yakın oranlarla takip eden iller ise %39,7’lik oranla Ankara, %38’lik oranla Erzurum, %35’lik oranla Nevşehir’dir. Geriye kalan Adana (%28,3); Artvin (%19,2) ve Konya’nın (%18,4) oranı ise diğerlerine göre daha düşük seviyededir.

Türkiye Afganistan’da “asker sayısını artırmalıdır, ancak çatışma bölgesinden uzak durmalıdır” cevabının illere göre dağılımında dikkat edici şekilde öne çıkan şehir %53,8’lik oranla Artvin’dir. Diğer iller sırasıyla Konya (%41,4); Nevşehir (%31,7); Adana (%31); Erzurum (%28); Diyarbakır (%25,8); Ankara (%24,5); İzmir (%23) ve İstanbul (%18,4) olarak devam etmektedir.

“Asker sayısı aynı kalmalıdır” diyenlerin il bazında değerlendirmesinde öne çıkan illerin oranları birbirine yakın bir şekildedir; Ankara %17,4; Konya %17,2; Adana %16; İstanbul %15,4; Erzurum %14 ve İzmir %13,9’dur. Diyarbakır ve Nevşehir’de oranlar %6,7’ile aynıdır, Diyarbakır’da ise bu oran sadece %5,8’dir.

“Asker sayısı azaltılmalıdır” cevabının illere göre oran dağılımı ise Erzurum %16; İzmir %14,8; İstanbul %12,9; Ankara %11,4; Adana %9,6 ve Diyarbakır %9 şeklindedir. Geriye kalan illerin oranı ise %8’in altındadır.

Tablo 78: Eğitim Durumuna Göre “Türkiye’nin Afganistan’daki Askeri Varlığının Geleceği Ne Olmalıdır?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Eğitim Durumu	Sizce Türkiye’nin Afganistan’daki askeri varlığının geleceği ne olmalıdır?						Toplam
	Cevapsız	Asker sayısını arttırmalıdır ve çatışma bölgelerine asker konuşlandırmalıdır	Asker sayısını arttırmalıdır, ancak çatışma bölgesinden uzak durmalıdır	Asker sayısı aynı kalmalıdır	Asker sayısı azaltılmalıdır	Türk askeri tamamen çekilmelidir	
Okuryazar değil			,3%	,9%	,3%		,3%
Okuryazar			2,1%	1,8%	1,3%	,3%	1,3%
İlköğretim	4,2%	6,2%	7,6%	5,4%	5,1%	1,3%	6,1%
Lise	12,5%	10,8%	10,1%	9,0%	14,4%	6,1%	10,9%
Üniversite	75,0%	75,4%	68,8%	60,4%	59,7%	10,9%	65,0%
Lisansüstü	8,3%	7,7%	11,1%	22,5%	19,2%	65,0%	16,4%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

“Türk askeri tamamen çekilmeli” cevabının eğitim düzeyine göre değerlendirilmesinde lisansüstü eğitim düzeyi %65’lik oranla ilk sırada yer almaktadır. Ardından üniversite düzeyi gelmektedir. Diğer cevaplarda eğitim düzeyi oranının değerlendirmesinde ise sıralama üniversite, lisansüstü ve lise şeklindedir.

Tablo 79: Yaş Dağılımına Göre “Türkiye’nin Afganistan’daki Askeri Varlığının Geleceği Ne Olmalıdır?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Yaş	Sizce Türkiye’nin Afganistan’daki askeri varlığının geleceği ne olmalıdır?						Toplam
	Cevapsız	Asker sayısını arttırmalıdır ve çatışma bölgelerine asker konuşlandırmalıdır	Asker sayısını arttırmalıdır, ancak çatışma bölgesinden uzak durmalıdır	Asker sayısı aynı kalmalıdır	Asker sayısı azaltılmalıdır	Türk askeri tamamen çekilmelidir	
18–25	58,3%	72,3%	56,9%	52,4%	46,8%	37,1%	49,0%
26–33	22,9%	18,5%	18,4%	29,7%	27,9%	32,0%	26,2%
34–41	8,3%	3,1%	15,3%	10,3%	9,9%	15,2%	12,9%
42–49	10,4%	6,2%	5,6%	4,1%	8,1%	9,9%	7,5%
50–57			2,1%	2,1%	6,3%	2,9%	2,6%
58 ve üstü			1,7%	1,4%	,9%	2,9%	1,8%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

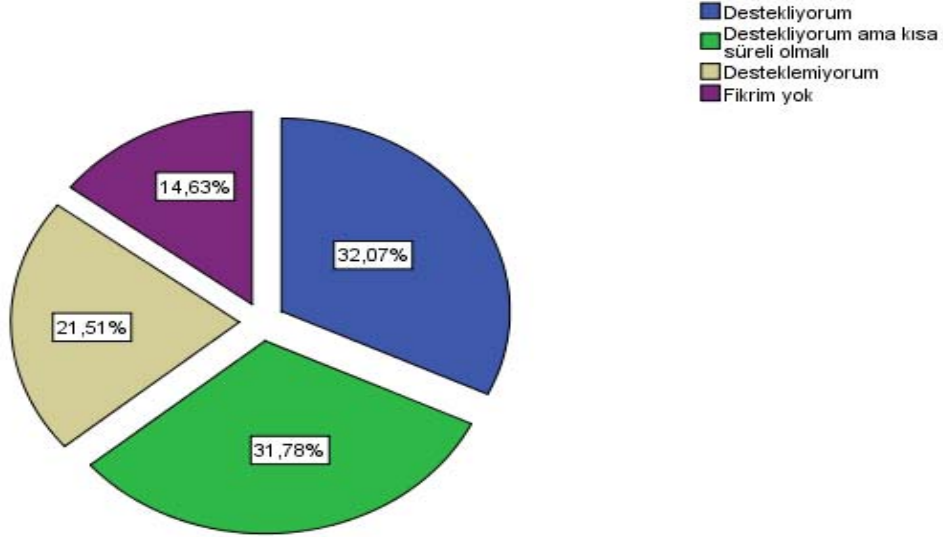
Diğer cevapların yaş grubu tablo değerlendirilmesinde olduğu gibi bu tabloda da tüm cevaplarda oran ağırlığının ilk olarak 18–25 arası yaş grubunda olduğu görülmektedir. Oranların takip ettiği yaş grupları sırasıyla 26–33, 34–41 ve 42–49 şeklindedir.

24- Türkiye'nin deniz haydutları (korsanları) ile mücadele için Somali açıklarına savaş gemisi yollamasını nasıl karşılıyorsunuz?

Tablo 80: Türkiye'nin Deniz Haydutları (Korsanları) İle Mücadele İçin Somali Açıklarına Savaş Gemisi Yollamasını Nasıl Karşılıyorsunuz?

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Destekliyorum	331	32,1	32,1
Destekliyorum ama kısa süreli olmalı	328	31,8	63,9
Desteklemiyorum	222	21,5	85,4
Fikrim yok	151	14,6	100,0
Toplam	1032	100,0	

Türkiye'nin deniz haydutları (korsanları) ile mücadele için Somali açıklarına savaş gemisi yollamasını nasıl karşılıyorsunuz?

Grafik 30: Türkiye'nin Deniz Haydutları (Korsanları) İle Mücadele İçin Somali Açıklarına Savaş Gemisi Yollamasını Nasıl Karşılıyorsunuz?

24. soruya katılımcıların soruya genel olarak verdikleri olumlu, "evet" yanıtının genel oranı % 63,9'dur. Sadece "destekliyorum" diyenlerin oranı %32,1 iken, "destekliyorum ama kısa süreli olmalı" diyenlerin oranı, % 31,8'dir. "Desteklemiyorum" diyenlerin oranı % 21,5'dir. "Fikrim yok" diyenlerin oranı %14,6'dır.

Tablo 81: İllere Göre “Türkiye’nin Deniz Haydutları (Korsanları) İle Mücadele İçin Somali Açıklarına Savaş Gemisi Yollamasını Nasıl Karşılıyorsunuz? Sorusunun Değerlendirilmesi

İl Adı	Türkiye’nin deniz haydutları (korsanları) ile mücadele için Somali açıklarına savaş gemisi yollamasını nasıl karşılıyorsunuz?				Toplam
	Destekliyorum	Destekliyorum ama kısa süreli olmalı	Desteklemiyorum	Fikrim yok	
Ankara	34,8%	37,5%	17,9%	9,8%	100,0%
İstanbul	17,9%	28,4%	34,3%	19,4%	100,0%
İzmir	31,1%	33,6%	18,9%	16,4%	100,0%
Konya	43,7%	36,8%	8,0%	11,5%	100,0%
Adana	33,7%	27,3%	23,5%	15,5%	100,0%
Diyarbakır	30,3%	29,2%	18,0%	22,5%	100,0%
Nevşehir	33,3%	45,0%	18,3%	3,3%	100,0%
Artvin	50,0%	23,1%	11,5%	15,4%	100,0%
Erzurum	38,0%	26,0%	26,0%	10,0%	100,0%
Toplam	32,1%	31,8%	21,5%	14,6%	100,0%

Aynı sorunun il bazında değerlendirilmesinde öne çıkan “destekliyorum” cevabının ağırlıklı ilk üç oranı %50 ile Artvin, %43,7 ile Konya ve %38 ile Erzurum şehirlerindedir. Aynı cevabın diğer il sıralaması ise Ankara (%34,8); Adana (%33,7); Nevşehir (%33,3); Diyarbakır (%30,3); İzmir (%31,1) ve İstanbul’dur (%17,9). Görüldüğü üzere sözkonusu cevaba en düşük destek İstanbul ilindedir.

“Destekliyorum” cevabına oldukça yakın bir oranla yer alan “destekliyorum ama kısa süreli olmalı” cevabının illere göre oran dağılımında ise en yüksek oran %45 ile Nevşehir ilindedir. Ardından %37,5 ile Ankara ve %36,8 ile Konya takip etmektedir. Bu üç ili sırasıyla İzmir (%33,6); Diyarbakır (%29,2); İstanbul (%28,4); Adana (%27,3); Erzurum (%26) ve Artvin (%23,1) izlemektedir.

İller genelinde %21,5’lik bir oranla 3. En çok tercih edilen cevap olan “desteklemiyorum”un il bazında değerlendirmesinde en yüksek oran %34,3 ile İstanbul’dadır. İstanbul’un ardından %26 ile Erzurum ve %23,5 ile Adana gelmektedir. Geriye kalan illerin sıralaması ise İzmir %18,9; Nevşehir %18,3; Diyarbakır %18; Ankara %17,9; Artvin (%11,5). Konya ilinde “desteklemiyorum” cevabının oranı ise sadece %8’dir.

24. soruya “fikrim yok” şeklinde cevap veren anket katılımcılarının illere göre oran dağılımı Diyarbakır (%22,5); İstanbul (%19,4); İzmir (%16,4); Adana (%15,5), Artvin (%15,4); Konya (%11,5); Erzurum (%10); Ankara (%9,8) ve %3,3 lük gibi düşük bir oranla Nevşehir şeklindedir.

Tablo 82: Eğitim Durumuna Göre “Türkiye’nin Deniz Haydutları (Korsanları) İle Mücadele İçin Somali Açıklarına Savaş Gemisi Yollamasını Nasıl Karşılıyorsunuz?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Eğitim Durumu	Türkiye’nin deniz haydutları (korsanları) ile mücadele için Somali açıklarına savaş gemisi yollamasını nasıl karşılıyorsunuz?				Toplam
	Destekliyorum	Destekliyorum ama kısa süreli olmalı	Desteklemiyorum	Fikrim yok	
Okuryazar değil	,3%		,5%	,7%	,3%
Okuryazar	,9%	,3%	1,8%	3,3%	1,3%
İlköğretim	5,1%	2,4%	13,1%	6,0%	6,1%
Lise	10,0%	9,8%	12,6%	13,2%	10,9%
Üniversite	67,1%	68,0%	56,8%	66,2%	65,0%
Lisansüstü	16,6%	19,5%	15,3%	10,6%	16,4%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

24. soruya ilişkin cevaplarda oran ağırlığının sıralaması üniversite, lisansüstü ve lise eğitim düzeyi şeklindedir. “Desteklemiyorum” cevap şıkında üniversite ve lisansüstü eğitim düzeyinin ardından %13,1’lik oranla ilköğretim eğitim düzeyi, lise eğitim düzeyi ise %12’6’lık oranla onu takip etmektedir.

Tablo 83: Yaş Dağılımına Göre “Türkiye’nin Deniz Haydutları (Korsanları) İle Mücadele İçin Somali Açıklarına Savaş Gemisi Yollamasını Nasıl Karşılıyorsunuz?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Yaş	Türkiye’nin deniz haydutları (korsanları) ile mücadele için Somali açıklarına savaş gemisi yollamasını nasıl karşılıyorsunuz?				Toplam
	Destekliyorum	Destekliyorum ama kısa süreli olmalı	Desteklemiyorum	Fikrim yok	
18–25	55,6%	50,6%	34,7%	52,3%	49,0%
26–33	21,5%	28,0%	32,9%	22,5%	26,2%
34–41	12,7%	11,0%	17,1%	11,3%	12,9%
42–49	6,3%	5,8%	10,8%	8,6%	7,5%
50–57	2,7%	3,0%	1,8%	2,6%	2,6%
58 ve üstü	1,2%	1,5%	2,7%	2,6%	1,8%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

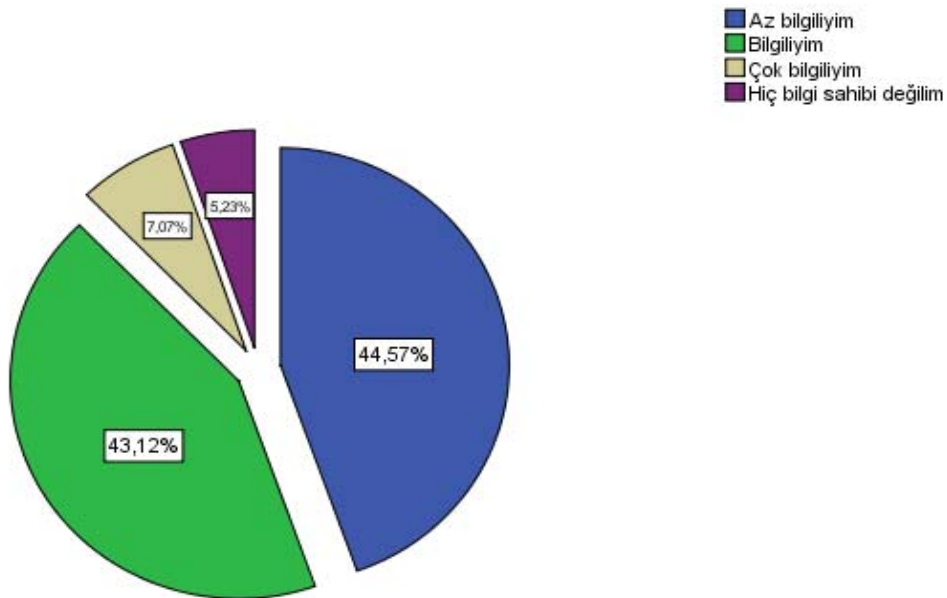
Söz konusu soru cevaplarının yaş gruplarına göre oran sıralaması 18-25; 26-33; 34-41 ve 42-49 şeklindedir. Bu değerlendirmede ağırlıklı oranın 18-25 yaş grubunda olduğu görülmektedir.

25-Dış Politika konuları hakkında ne kadar bilginiz?

Tablo 84: Dış Politika Konuları Hakkında Ne Kadar Bilginiz?

	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Az bilgiliyim	460	44,6	44,6
Bilgiliyim	445	43,1	87,7
Çok bilgiliyim	73	7,1	94,8
Hiç bilgi sahibi değilim	54	5,2	100,0
Toplam	1032	100,0	

Dış Politika konuları hakkında ne kadar bilginiz?

Grafik 31: Dış Politika Konuları Hakkında Ne Kadar Bilginiz?

Katılımcıların %44,6'sı dış politika konularında "az bilgili" olduğunu belirtmiş, "bilgiliyim", diyenlerin oranı %43,1 olarak belirlenmiştir. Çok bilgiliyim" diyenlerin oranı %7,1 iken "hiç bilgi sahibi değilim" diyenlerin oranı %5,2'dir.

Tablo 85: İllere Göre “Dış Politika Konuları Hakkında Ne Kadar Bilgisisiniz?” Sorusunun Değerlendirilmesi

İl Adı	Dış Politika konuları hakkında ne kadar bilginiz?				Toplam
	Çok bilgiliyim	Bilgiliyim	Az bilgiliyim	Hiç bilgi sahibi değilim	
Ankara	7,1%	44,0%	47,8%	1,1%	100,0%
İstanbul	6,0%	46,3%	41,3%	6,5%	100,0%
İzmir	7,4%	50,0%	42,6%		100,0%
Konya	3,4%	41,4%	54,0%	1,1%	100,0%
Adana	13,9%	36,9%	35,3%	13,9%	100,0%
Diyarbakır	2,2%	34,8%	55,1%	7,9%	100,0%
Nevşehir	5,0%	41,7%	51,7%	1,7%	100,0%
Artvin	7,7%	50,0%	40,4%	1,9%	100,0%
Erzurum	2,0%	46,0%	46,0%	6,0%	100,0%
Toplam	7,1%	43,1%	44,6%	5,2%	100,0%

“Az bilgiliyim” cevabının illere göre dağılımında Diyarbakır (%55,1), Konya (%54) ve Nevşehir (%51,7) ilk üç sırada yer alan illerdir. Onları Ankara (%47,8); Erzurum (%46); İzmir (%42,6); İstanbul (%41,3); Artvin (%40,4) ve Adana (%35,3) takip etmektedir.

“Bilgiliyim” şıkkının il bazında değerlendirilmesinde Artvin ve İzmir %50’lik bir oranla ilk sırada bulunmaktadır. İstanbul %46,3 ile ikinci, Erzurum %44 ile üçüncü sıradadır, diğer iller ise Ankara (%44), Nevşehir (%41,7), Konya (%41,4), Adana (%36,9) ve Diyarbakır (%34,8) şeklinde izlenmektedir.

Tablo 86: Eğitim Durumuna Göre “Dış Politika Konuları Hakkında Ne Kadar Bilgisisiniz?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Eğitim Durumu	Dış Politika konuları hakkında ne kadar bilginiz?				Toplam
	Çok bilgiliyim	Bilgiliyim	Az bilgiliyim	Hiç bilgi sahibi değilim	
Okuryazar değil		,2%		3,7%	,3%
Okuryazar		1,1%	1,1%	5,6%	1,3%
İlköğretim	5,5%	3,8%	7,0%	18,5%	6,1%
Lise	9,6%	9,4%	12,4%	13,0%	10,9%
Üniversite	63,0%	65,8%	65,7%	55,6%	65,0%
Lisansüstü	21,9%	19,6%	13,9%	3,7%	16,4%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Yukarıda yer alan cevap analizlerindeki eğitim düzeyi sıralaması 25. soru için de geçerlidir, “az bilgiliyim” ve “bilgiliyim” cevaplarının sıralaması üniversite, lisansüstü ve lise şeklindedir.

Tablo 87: Yaş Dağılımına Göre “Dış Politika Konuları Hakkında Ne Kadar Bilgisisiniz?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Yaş	Dış Politika konuları hakkında ne kadar bilginiz?				Toplam
	Çok bilgiliyim	Bilgiliyim	Az bilgiliyim	Hiç bilgi sahibi değilim	
18-25	54,8%	48,8%	48,3%	50,0%	49,0%
26-33	17,8%	26,1%	27,8%	24,1%	26,2%
34-41	12,3%	13,9%	12,8%	5,6%	12,9%
42-49	8,2%	6,5%	7,4%	14,8%	7,5%
50-57	4,1%	2,7%	2,4%	1,9%	2,6%
58 ve üstü	2,7%	2,0%	1,3%	3,7%	1,8%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Bu soruda da 18-25 arası yaş grubunun cevaplardaki ağırlığı görülmektedir. 18-25 yaş grubunun %48,3’ü “az bilgiliyim” cevabını verirken, “bilgiliyim” cevabındaki oran ise %48,8’dir.

26-33 arası yaş grubunun “az bilgiliyim” cevabındaki oranı %27,8; “bilgiliyim” tercihinde ise %26,1’dir.

34-41 yaş grubunun söz konusu cevaplardaki oranı %12,8 (“az bilgiliyim”) ve %13,9 (“bilgiliyim”) şeklindedir.

KAYNAKÇA

- Arı, Tayyar, *Amerika'da Siyasal Yapı / Lobiler ve Dış Politika / Türk, Yunan, Ermeni, İsrail ve Arap Lobilerinin ABD'nin Dış Politikasına Etkileri* (İstanbul: Alfa Yayıncılık, 1997).
- Aydın, Mustafa, *Turkish Foreign Policy Framework and Analysis* (Ankara: Center for Strategic Research, 2004).
- Bailey, Thomas A., *Man in the Street: The Impact of American Public Opinion on Foreign Policy* (USA: Peter Smith Pub Inc., 1964).
- Bal, İdris, *Turkish Foreign Policy in Post Cold War Era* (Boca Raton, Fl. : BrownWalker Press, 2004).
- Berber, Engin, *Türk Dış Politikası Çalışmaları / Cumhuriyet Dönemi İçin Ulusal Rehber* (İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2007).
- Bozdağlıoğlu, Yücel. *Turkish Foreign Policy and Turkish Identity: A Constructivist Approach* (New York : Routledge, 2003).
- Çakmak, Haydar, *Türk Dış Politikası 1919 - 2008* (Ankara: Platin Yayınları, 2008).
- Dağı, İhsan, *Türk Dış Politikasında Gelenek ve Değişim* (Ankara: Siyasal Kitabevi, 1998).
- Davutoğlu, Ahmet, *Stratejik Derinlik: Türkiye'nin Uluslararası Konumu*, (İstanbul: Küre Yayınları, 2001).
- Foyle, Douglas C., *Counting the Public In: Presidents, Public Opinion and Foreign Policy* (New York: Columbia University Press 1999).
- Grassi, Fabio, *İtalya ve Türk Sorunu (1919-1923) Kamuoyu ve Dış Politika* (İstanbul: Yapı Kredi, 2003).
- Hale, William M. *Turkish Foreign Policy, 1774-2000* (London; Portland, OR: Frank Cass, 2000).
- Holsti, Ole R., *Public Opinion and American Foreign Policy, Revised Edition* (Ann Arbor: University of Michigan Press, 2004).
- Isernia, Pierangelo, Zoltan Juhasz, Hans Rattinger, "Foreign Policy and the Rational Public in Comparative Perspective," *Journal of Conflict Resolution*, Vol. 46 (April 2002).
- Laçiner, Sedat, Hacali Necefoğlu, Hasan Selim Özertem "Türk Dış Politikası", (Ankara: USAK Yayınlar, 2009).
- Martin, Lenore G. ve Dimitris Keridis, *The Future of Turkish Foreign Policy* (Cambridge, Mass. : MIT Press, 2004).
- Nacos, Brigitte et al., *Decisionmaking in a Glass House* (Rowman & Littlefield, 2000).
- Oran, Baskın (der.) *Türk Dış Politikası: Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar* (İstanbul: İletişim Yayınları, 2001).
- Powlick, Philip, "The Sources of Public Opinion for American Foreign Policy Officials," *International Studies Quarterly*, Vol. 39 (1995).
- Powlick, Philip ve Katz, Andrew, " Defining the American Public Opinion/Foreign Policy Nexus, *Mershon International Studies Review* (May 1998).
- Risse-Kappen, Thomas, "Masses and Leaders: Public Opinion, Domestic Structures, and Foreign Policy," David A. Deese (ed.) *The New Politics of American Foreign Policy* (New York: St. Martin's Press, 1994).
- Robins, Philip, *Suits and uniforms: Turkish Foreign Policy Since the Cold War* (Seattle, Wash. : University of Washington Press, 2003).
- Sezer, Duygu, *Kamuoyu ve Dış Politika* (Ankara: AÜSBF Yayınları, 1972).
- Shapiro, Robert ve Page, Benjamin, "Foreign Policy and the Rational Public," *Journal of Conflict Resolution*, Vol. 32 (June 1988).

Sobel, Richard, *The Impact of Public Opinion on U.S. Foreign Policy Since Vietnam: Constraining the Colossus* (Oxford: Oxford University Press, 2001).

Soroka, Stuart, "Media, Public Opinion, and Foreign Policy," *Harvard International Journal of Press/Politics*, Vol. 8 (Winter 2003).

Uslander, Eric, "All Politics are Global: Interest Groups in the Making of Foreign Policy," Allan Cigler ve Burdett Loomis (der.), *Interest Group Politics* (Washington: CQ Press, 1995).

Uslu, Nasuh, *Turkish Foreign Policy in the Post-Cold War Period* (Hauppauge, N.Y. : Nova Science Publishers, 2004).

USAK Türk Dış Politikası'nda Yön Değişimi Anketi - Aralık 2009

USAK 4. Dış Politika Algılaması Anketi - Ağustos 2009

USAK 3. Avrupa Birliği (AB) Algılama Anketi - Kasım 2006

USAK 3. Dış Politika Algılama Anketi (DPAA) - Aralık 2005

USAK 2. Avrupa Birliği (AB) Algılama Anketi - Haziran 2005

USAK Avrupa Birliği (AB) Algılama Anketi - Aralık 2004